KURAN'DA İHLAS

HARUN YAHYA

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı "Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

Birinci baskı: Ağustos 2001
İkinci baskı: Aralık 2004
Üçüncü baskı: Kasım 2005
Dördüncü baskı: Aralık 2006
Beşinci baskı: Nisan 2007

ARAŞTIRMA
YAYINCILIK
Talatpaşa Mah. Emirgazi Caddesi İbrahim Elmas İşmerkezi
A Blok Kat 4 Okmeydanı - İstanbul
Tel: (0 212) 222 00 88

Baskı: Entegre Matbaacılık
Sanayi Cad. No: 17 Yenibosna-İstanbul
Tel: (0 212) 451 70 70

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

İÇİNDEKİLER

OKUYUCUYA

•Bu kitapta ve diğer çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 150 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur. Kimi okuyucularımız belki tek bir kitabımızı okuma imkanı bulabilir. Bu nedenle her kitabımızda bu konuya özet de olsa bir bölüm ayrılması uygun görülmüştür.

•Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedirler. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.

•Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.

•Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.

•Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.

•Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğuna şahit olacaktır.

•Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat etmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

YAZAR VE ESERLERİ HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır. Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 57 farklı dile çevrilmiştir.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveçce gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurtdışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin

hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya Külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazançhedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çokgeç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya Külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

YARATILIŞ GERÇEĞİ

Görmedin mi ki, gerçekten, göklerde ve yerde olanlar, Güneş, Ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanlardan birçoğu Allah'a secde etmektedirler. Birçoğu üzerine azab hak olmuştur. Allah kimi aşağılık kılarsa, artık onun için bir yüceltici yoktur. Şüphesiz Allah, dilediğini yapar. (Taha Suresi, 18)

Köpekler, koku alma duyuları çok güçlü olarak yaratılmışlardır. Beyinlerindeki koku alma merkezi insanlardan 40 kat daha fazla gelişmiştir. Bu nedenle köpeklerin koku alma yeteneği, insanlardan çok daha üstündür. Bu özellikleri sayesinde köpekler, avın kokusunu alıp, izini sürerek, avcıların vurdukları avları kilometrelerce uzakta da olsa bulup getirirler. Allah'ın köpeklerde yarattığı bu olağanüstü duyu organı başlı başına bir mucizedir.

www.harunyahya.org

Tavşanlar büyüdüklerinde 50-70 cm. arasında bir boya ulaşırlar. Arka bacakları ön bacaklarından daha uzun ve güçlüdür. Bu özellikleri sayesinde saatte 60-70 km hızla koşabilir ve bir seferde 6 metre ileriye sıçrayabilirler. Bir tavşan şehir içinde giden bir arabadan daha hızlı koşabilir. Tüm tavşanlar yaratılıştan bu özelliklere sahip olarak doğarlar. Allah onları hızlı koşucular olarak yaratarak, düşmanlarından kolayca kaçabilmelerini sağlamıştır.

www.sevimlicanlilar.com

Balıklar çevrelerindeki dünyayı beş temel duyularının yanı sıra "yanal" çizgileriyle de algılarlar. Bu çizgiler boyunca uzanan duyarlı sinir hücreleri, yanından geçtikleri cismin büyüklüğünü ve yönünü algılar. Kör olan mağara balıkları bu sayede karanlıkta kolaylıkla hareket edebilir. Bu sistem bir çeşit denizaltı radarı ya da diğer adıyla "sonar"dır. Yüce Allah'ın üstün bir sanatla yarattığı bu canlılar evrimin hiçbir zaman gerçekleşmediğinin delillerindendir.

Köpeklerin vücutlarında insanlarda bulunmayan bazı özel sistemler vardır. Bu sistemler sayesinde, yürürken sürekli yere sürtünen patileri tahriş olmaz, pençeleri de aşınıp kurumaz. Rabbimiz, diğer canlılarda olduğu gibi köpeklerde de korunma mekanizmaları yaratmıştır. Rabbimiz herşeyi birbiriyle uyumlu yaratandır. Allah her canlıyı ihtiyacı olan özelliklerle donatmıştır. Böyle örnekler bizi düşünmeye ve Rabbimiz'in yaratışındaki sanatı fark etmeye yönlendirir.

Yunuslar için nefes almak insanlarda veya diğer kara memelilerinde olduğu gibi bir refleks değildir, iradeli bir harekettir. Yani biz nasıl yürümeye karar

veriyorsak, yunuslar da nefes almaya karar verir ve su yüzüne çıkarlar. Bu, hayvanın suda uyurken boğularak ölmemesi için alınmış bir tedbirdir. Yunus, uykusu sırasında beyninin sağ ve sol yarım kürelerini yaklaşık on beş dakika arayla nöbetleşe kullanır. Allah, herşeye gücü yetendir.

www.denizlerdesanat.com

Onlar, ayakta iken, otururken, yan yatarken Allah'ı zikrederler ve göklerin ve yerin yaratılışı konusunda düşünürler. (Ve derler ki:) "Rabbimiz, Sen bunu boşuna yaratmadın. Sen pek Yücesin, bizi ateşin azabından koru." (Al-i İmran Suresi, 191)

www.belgeseller.net

Köpekler terlemezler, çünkü vücutlarında ter bezleri yoktur. Isı ayarını solunum sistemleriyle yaparlar. Köpeklerin vücutlarındaki tüyler ise dışarıdan gelen ısının deri ile temasını önler. Hava sıcaklığının artmasıyla köpeklerin vücut ısıları da artar; vücut ısısı artan köpekler meydana gelen fazla ısıyı dillerini dışarı çıkararak atarlar. Böylece sıcak günlerde kalın tüylerine rağmen terlemezler. Allah'ın onlara verdiği mükemmel sistem sayesinde saatlerce hiç durmadan koşabilirler.

Allah'ın herhangi bir şeyden yarattığına bakmıyorlar mı? Onun gölgeleri küçülerek sağdan ve soldan Allah'a secde eder vaziyette döner. Göklerde ve yerde olan ne varsa, canlılar ve melekler Allah'a secde ederler ve onlar büyüklük taslamazlar. (Nahl Suresi, 49)

www.yaratilis.com

De ki: "Eğer biliyorsanız (söyleyin:) herşeyin mülk ve yönetimi kimin elindedir? Ki O, koruyup kolluyorken Kendisi korunmuyor." (Müminun Suresi, 88)

www.yaratilismucizesi.com

Parmak ucunda kalkma hareketi yapılırken dokulara, damarlara ve kaslara hiçbir zarar vermeden hidrolik bir kriko görevi gören ayakların tesadüfen oluşması imkansızdır. Bu sistem, dünyaya gelen her insanda doğduğu andan itibaren işlemektedir. Herşeyin Yaratıcısı olan Allah, insan vücudunu mükemmel bir donanımla yaratmıştır.

Gece kelebekleri ve güveler gibi uzun dilleri olan böcekler, uzun çiçek tacı tüplerine sahip olan çiçekleri dölleyebilirler. Her iki canlı türü çok uzun yıllardan bu yana yaşamlarını aynı uyum içerisinde sürdürmektedirler. Bu çiçeklerin

yapılarına tıpatıp uygun bir vücut yapısına sahip olan böcekleri var eden elbette ki tesadüfler değildir. Evrimciler kabul etseler de etmeseler de her olay Allah'ın kontrolünde gerçekleşir.

Güçlü koku alma özellikleri nedeniyle köpekler, insanların ve gelişmiş elektronik cihazların altından kalkamayacağı işleri başarırlar. Halen araştırmacılar köpeğin burnunda ve beynindeki kompleks koku analizini inceleyerek yeni cihazlar geliştirmeye çalışmaktadırlar. Ancak tasarlanan cihazlar henüz köpeklerin koku alma hassasiyetini yakalayabilmiş değildir.

www.imanhakikatleri.com

Kurt sürüleri genellikle bir erkek ve bir dişiyi, yeni doğan yavruları ve kimi zaman da daha önceki doğumdan olan bir veya iki genç kurdu içerir. Bütün yetişkinler yavruları savunmada yardımcı olurlar. Bazen sürüdeki dişilerden biri "bebek-bakıcılığı" için gece boyunca yuvada kalır. Böylelikle yavruların annesine, sürünün geri kalanı ile beraber ava gitmesi için fırsat tanır. Canlıların kendilerine ait olmayan yavrulara bakmaları, onların sorumluluklarını üstlenmeleri evrimcilerin iddialarını geçersiz kılan delillerdendir. Doğada karşımıza çıkan her canlı ve bu canlıların sahip olduğu özellikler Yüce Allah'ın varlığını açıkça göstermektedir.

Asya’da bulunmuş 20 milyon yıllık kurt kafası fosili.

Genellikle üç yavruları olan ayılar, bahara kadar onları sütle beslerler. Bu süre içinde de barınaklarından hiç çıkmazlar. Yavrular kör, dişsiz ve tüysüz doğarlar. Yavrular mağaradan çıktıklarında anne, yavrularını korumak zorundadır. Sonsuz şefkatli ve merhametli olan Rabbimiz, bütün canlıların ihtiyaçlarını karşılayan, onları koruyup kollayandır. Onları güçlü annelerinin yanında dışarıdan gelecek tehlikelere karşı koruma altına almıştır.

www.yaratilismuzesi.com

Amerika’da bulunmuş 50 bin yıllık kara ayı kafası fosili ile günümüzdeki kara ayı birbiriyle aynıdır.

Antiloplar yavrularını tehdit eden tilki ve kurtlara karşı sivri ve keskin toynaklarını kullanmakta tereddüt etmezler. Antilobun kendi bilinci ve iradesi ile yavrusunu korumak için ölümü göze aldığını iddia etmek akla ve mantığa uygun değildir. Antilopların ve diğer canlıların böylesine bilinçli, şefkatli, merhametli hareket etmesini sağlayan, onları bu özellikleri ile yaratan göklerin ve yerin Rabbi olan Allah'tır.

www.evrimbelgeseli.com

50 milyon yıllık antilop kafası fosili ve günümüzde yaşayan antilop türü birbiriyle aynıdır.

O'nun "Ol" dediği gün (herşey) oluverir, O'nun sözü haktır. Sur'a üfürüldüğü gün, mülk O'nundur. O, gaybı ve müşahede edilebileni bilendir. O, hüküm ve hikmet sahibi olandır, haberdar olandır. (Nahl Suresi, 73)

Almanya'da bulunmuş olan küre balığı fosili 150 milyon yaşındadır günümüzdeki küre balığı da bu fosille aynıdır.

Şu halde hamd göklerin Rabbi, yerin Rabbi ve alemlerin Rabbi Allah'ındır. Göklerde ve yerde üyüklük O'nundur. O, üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir (Casiye Suresi, 36-37)

www.evrimaldatmacasi.com

150 milyon yıllık kerevit fosili ile günümüzde yaşayan kerevit de birbiriyle aynıdır.

Atnalı yengeçlerinin kabuğundaki bazı maddeler bir süreden beri kanın pıhtılaşmasını hızlandıran ilaçların ve ameliyat dikiş ipliklerinin yapımında kullanılmaktaydı. Günümüzde ise, atnalı yengecinin mavi, bakır bazlı kanından çıkan bir öz, ilaçların saflığını test etmek için kullanılmaktadır. Bilim adamları, hayvanın kanından pek çok ilacın ve tıp cihazının güvenilirliğini ölçen çok değerli bir tıbbi ürün geliştirmektedirler. Atnalı yengeçlerinin insanlığa sağladığı yararlar Rabbimiz'in bize nimet olarak verdiklerinin sadece birkaç tanesidir.

150 milyon yıllık atnalı yengeci fosili ile günümüzde yaşayan atnalı yengeci birbiriyle aynıdır.

Balıkların insanlardaki gibi göz kapakları yoktur. Balıklar dünyaya gözlerinin üstünü kaplayan şeffaf bir örtü arkasından bakarlar. Bu perde dalgıçların sualtı gözlüklerini andırır. Çoğu zaman oldukça yakındaki nesneleri görmeleri gerektiğinden balıkların gözleri de bu ihtiyaca göre yaratılmıştır. Küresel ve sert olan yapıları yakın planı görmeye göre ayarlıdır. Balık uzağa bakmak istediğinde ise, bütün lens (mercek) sistemi gözün içindeki özel bir kas mekanizmasıyla arkaya doğru çekilir.

Günümüz uçan balığı ile bulunan 95 milyon yıllık uçan balık fosili aynıdır.

Balıklar, nefes almak için solungaçlara sahiptirler. Bunlarla suyun içindeki oksijeni kullanabilirler. Sürekli olarak ağızdan içeri alınan su, solungaç yaylarının üstünden arkaya doğru geçer. Solungaçtaki kılcal damarlar sudaki çözünmüş oksijeni alıp, vücuttaki karbondioksiti suya bırakırlar. Balıkların çoğunluğunda burun delikleri vardır, ama bunlar solumak için hiçbir zaman kullanılmaz. Burun delikleri minik keseciklere açılır ve balık bunlara dolan sudan kokuyu alır.

www.evrimefsanesi.com

Günümüz kedi balığına ile 95 milyon yıllık kedi balığı fosili aynıdır.

GİRİŞ

Hayalinizde iki insan canlandırın. Bu insanların her ikisine de dünya hayatında Allah'ın rızasını kazanabilecekleri kadar bir süre tanınmış, doğrudan ve yanlıştan yana herşey anlatılmış olsun. Bu kişiler hayatlarının sonuna kadar din ahlakının gereklerini yerine getirip, görünüşte Müslümanca bir hayat sürsünler. İkisi de her konuda başarılı, iyi bir işe ve aileye sahip, sevilen ve sayılan birer insan haline gelsinler. Bu iki kişinin yaşantılarına şahit olan insanlara, hangisinin hayatta daha "başarılı" olduğunu soracak olursanız, 'en çalışkan ve en atak olanı ya da en çok çaba harcayanı' gibi yanıtlar alabilirsiniz. Ancak dikkat edilirse "başarılı" kelimesini tanımlayan bu cevapların, Kuran'a göre değil de dünyevi kıstaslara göre verilmiş olduğu anlaşılır.

Kuran'a göre ne çok çalışmak, ne çok yorulmak, ne de insanlardan saygı ve sevgi görmek bir üstünlük nedeni değildir. İnsanları Allah Katında üstün kılan özellik imanları, Allah rızasını kazanmak için yaptıkları salih ameller ve tüm bu amelleri yaparken kalplerinde sakladıkları niyetleridir. Allah bu durumu bizlere Kuran'da şöyle bir örnekle açıklamıştır:

"Onların etleri ve kanları kesin olarak Allah'a ulaşmaz, ancak O'na sizden takva ulaşır. İşte böyle, onlara sizin için boyun eğdirmiştir; O'nun size hidayet vermesine karşılık Allah'ı tekbir etmeniz için. Güzellikte bulunanlara müjde ver." (Hac Suresi, 37)

Ayette belirtildiği gibi Allah adına bir hayvan kesen kişinin yaptığını Allah Katında değerli kılan, bu kişinin takvası, yani Allah korkusudur. Bir insanın Allah'ın adını anarak kestiği hayvanların etlerinin ya da kanlarının -eğer insan bunu Allah rızası için yapmıyorsa- Allah Katında bir değeri yoktur. Önemli olan insanın bir salih amelde ya da bir ibadette bulunurken bunu salih bir niyetle yapması ve Allah'a karşı samimi olmasıdır. Dolayısıyla kişiye Allah Katında değer kazandıran sadece yaptığı iyilikler, yerine getirdiği ibadetler, gösterdiği tavırlar, söylediği güzel sözler değildir. Tabi ki bunlar her Müslümanın hayatı boyunca yapması gereken salih davranışlardır ve her birinin hesap gününde güzel bir karşılığı olacağı umulmaktadır. Ancak asıl önemli olan kişinin tüm bunları yaparken Allah'a karşı ne kadar samimi olduğudur. Önemli olan yaptığı işlerin çokluğu değil, insanın ihlasla ve samimi bir kalple Allah'a yönelmesidir.

İhlas, "insanın yaptığı işleri, hiçbir menfaat gözetmeksizin, başka hiçbir beklenti içerisine girmeksizin sadece Allah emrettiği için yapması"dır. İhlas sahibi bir insan yaptığı her işte, attığı her adımda, söylediği her sözde, ibadetinde ya da günlük hayatında gönülden Allah'a yönelir ve katıksız olarak O'nun rızasını hedefler. İşte bu da ona güçlü bir iman verir ve onu 'takva' sahibi bir insan haline getirir. Kuran'da insanların Allah Katındaki asıl üstünlük ölçülerinin de bu olduğu bizlere şöyle açıklanmıştır:

... Şüphesiz, Allah Katında sizin en üstün (kerim) olanınız, (ırk ya da soyca değil) takvaca en ileride olanınızdır. Şüphesiz Allah, bilendir, haber alandır. (Hucurat Suresi, 13)

Kuran'ın pek çok ayetinde "sadece Allah'ın rızası gözetilerek" yapılan salih amelin önemine dikkat çekilmiştir. Ancak buna rağmen kimi insanlar bu konunun önemini göz ardı ederler. Örneğin kimi insanlar 5 vakit namazlarında gafildirler, vakitlerine, erkanına dikkat etmezler. Bir ayette şöyle buyrulur:

Vay o namaz kılanlarını haline, Ki onlar, kıldıkları namazdan habersizdirler. (Maun Suresi, 4-5)

Taberi, ayetin bu şekilde izah edildiğinde, "Namazı terk edenler ve namazın vaktini geçirenler" şeklindeki iki görüşü de içine alacağını bildirmiştir. Bu ayetin açıklamasıyla ilgili olarak Taberi iki de hadis nakletmiştir: *Sa'd b. Ebi Vakkas´tan rivayet edilmiştir. Sa'd diyor ki: "Ben Resulullahtan, namazlarına karşı gaflet içinde olanlardan sordum. Buyurdu ki: "Onlar namazlarının vakitlerini geçirenlerdir."*

Ebu Berze diyor ki: "Onlar o kimselerdir ki namazlarına karşı gafildirler." âyeti kerimesi nazil olunca Resulullah şöyle buyurdu: "Allahu ekber, bu namaz sizin için her birinize bütün dünya kadar şeyler verilmesinden daha hayırlıdır. Namazına karşı gafil olan kimse kıldığı namazdan hayır ümid etmeyen ve kılmamaktan dolayı Rabbinden korkmayan kimsedir." (Ebu Cafer Muhammed b. Cerir et-Taberi, Taberi Tefsiri, Hisar Yayınevi: 9/238-239)

Bu gibi kişiler bir işe başlarken, bir konuşma yaparken, bir yardımda ya da bir özveride bulunurken kalplerindeki niyetlerinin halis olup olmadığını düşünmeye gerek duymaz, "Nasıl olsa ibadetlerimi yerine getiriyorum" diyerek yaptıklarını yeterli görürler. Oysa Allah Kuran'da hayatlarının sonuna kadar çalışmış, çaba harcamış olup da yaptıkları boşa gitmiş insanların durumundan bahsetmektedir. Demek ki her insanın ahiret gününde böyle bir ihtimalle karşılaşması söz konusu olabilir. Allah "O gün, öyle yüzler vardır ki, 'zillet içinde aşağılanmıştır.' Çalışmış, boşuna yorulmuştur." (Gaşiye Suresi, 2-3) ayetleriyle tüm insanları böyle önemli bir tehlikeye karşı uyarmıştır. Dolayısıyla insan ahirette iki farklı durumla karşılaşabilir. Hayatları boyunca görünüşte neredeyse birbirleriyle aynı işleri yapan, aynı çabayı harcayıp, aynı azmi gösteren iki insan sırf niyetlerindeki farklılık nedeniyle ahirette farklı karşılıklar alabilirler.

Biz de bu kitapta yapılan işleri Allah Katında anlamlı ve değerli kılan bu iki önemli mümin özelliğine, ihlas ve samimiyete değineceğiz. Bu kitabın amaçlarından biri hayatları boyunca katıksızca Allah'ın rızası için yaşamayan insanları, yaptıkları amellerin boşa gitmesi ihtimaline karşı uyarmak ve hesap günü gelmeden evvel ihlasa davet etmektir. Bunların yanı sıra tüm iman edenlere ihlası zedeleyecek düşüncelerin, sözlerin ve amellerin sonsuz ahiret hayatları açısından ne kadar önemli olduğunu bir kere daha hatırlatmak ve ihlaslarını koruma yollarını Kuran ayetleri ışığında göstermektir.

İHLASLI İNSAN NASIL OLUR?

Allah'a sımsıkı sarılır ve dini katıksızca Allah'a halis kılar

Allah, "Ancak tevbe edenler, ıslah edenler, Allah'a sımsıkı sarılanlar ve dinlerini katıksız olarak Allah için (halis) kılanlar başka; işte onlar mü'minlerle beraberdirler. Allah mü'minlere büyük bir ecir verecektir." (Nisa Suresi, 146) ayetiyle müminlere, dini; 'Allah'a sımsıkı sarılan ve dinlerini katıksız olarak Allah için halis kılan' kimseler olarak yaşamalarını emretmiştir. Bir kimsenin Allah'a sımsıkı sarılması, Allah'tan başka bir ilah olmadığını bilerek, hayatını yalnızca O'nu razı etmeye adaması ve her ne olursa olsun Allah'a olan sadakatinden vazgeçmemesi ihlastır. Allah, Kuran'da "... Kim Allah'a sımsıkı tutunursa, artık elbette o, dosdoğru olan bir yola iletilmiştir." (Al-i İmran Suresi, 101) şeklinde buyurmaktadır.

'Dini katıksızca Allah'a halis kılmak' ise, kişinin din ahlakını yaşarken başka hiçbir çıkar ya da menfaat gözetmeksizin sadece Allah'ın rızasını ve hoşnutluğunu hedeflemesidir. Allah bu konunun önemini bir başka ayette; "Oysa onlar, dini yalnızca O'na halis kılan hanifler (Allah'ı birleyenler) olarak sadece Allah'a kulluk etmek, namazı dosdoğru kılmak ve zekatı vermekten başkasıyla emrolunmadılar. İşte en doğru (dimdik ve sapasağlam) din budur" (Beyyine Suresi, 5) hükmüyle vurgulamış ve din ahlakının ancak bu şekilde yaşanabileceğini belirtmiştir.

İnanan bir kişi yaptığı işler ve ibadetlerle Allah'ın dışında bir başkasının sevgisini, hoşnutluğunu, takdirini, ilgi ve beğenisini elde etmeye çalışmaz. Eğer böyle bir arayışı olursa, bu da ayetlerdeki tanımların aksine, kişinin Allah'a tam bir samimiyet ve ihlasla yönelmemiş olduğunu gösterir. Aslında insanların "ibadet ya da salih amellerini Allah rızası dışında başka amaçlarla yapması" çevremizde sık sık rastladığımız bir durumdur. Örneğin bir fakire yardımda bulunurken bunu diğer insanlara gösteriş olsun diye yapan, namaz kılarken bu önemli ibadetle bir itibar kazanmayı ya da çıkar sağlamayı hedefleyen insanlar vardır. Kuran'da bazı insanların namazlarını gösteriş için kıldıklarından, mallarını da yine gösteriş amaçlı infak ettiklerinden şöyle bahsedilir:

Dini yalanlayanı gördün mü? İşte yetimi itip-kakan, yoksulu doyurmayı teşvik etmeyen odur. İşte (şu) namaz kılanların vay haline, ki onlar, namazlarında yanılgıdadırlar, Onlar gösteriş yapmaktadırlar. (Ma'un Suresi, 1-6)

Ey iman edenler, Allah'a ve ahiret gününe inanmayıp, insanlara karşı gösteriş olsun diye malını infak eden gibi minnet ve eziyet ederek sadakalarınızı geçersiz kılmayın... (Bakara Suresi, 264)

Bir insanın gösteriş içinde olması demek o kişinin Allah'ın rızası dışında başka kişilerin rızasını araması demektir. Bir yardımda bulunurken, güzel bir tavır sergilerken, ibadet halindeyken ya da bir fedakarlık yaparken bunu diğer kişilere göstermeyi hedef edinmek, iman eden bir kişinin şiddetle kaçınması gereken bir ahlaktır. Oysa dini katıksızca Allah'a halis kılarak iman eden bir insanın tek hedefi Allah'ı razı etmek olmalıdır. Kuran'da peygamberlerin de başka hiçbir karşılık ve menfaat gözetmeden sırf Allah rızası için ihlasla ibadet ettiklerine Hz. Hud'un kavmine söylediği şu sözler ile dikkat çekilmiştir:

Ey kavmim, ben bunun karşılığında sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretim, beni yaratandan başkasına ait değildir. Akıl erdirmeyecek misiniz? (Hud Suresi, 51)

İman eden bir kişi Allah'tan başka hiç kimseyi razı etme peşinde olmaz. Çünkü o kalplerin Allah'ın elinde olduğunu, Allah dilediği takdirde tüm insanların razı olacağını bilir. Üstelik insan dünya hayatında ne kadar takdir, övgü ya da iltifat görürse görsün, bunlar sonsuz ahiret hayatında ona hiçbir şey kazandırmayacaktır. O gün her insan yapayalnız, yalın olarak ve tek başına Rabbimiz'in önünde hesaba çekilecek ve tüm yapıp ettikleri önüne getirilecektir. O gün asıl olarak, kişinin imanı, takvası, samimiyeti ve teslimiyeti önemli olacaktır. Nitekim Peygamberimiz (sav) de "Amellerinizi Allah için halis kılınız. Zira Allah Teala ancak kendisi için ihlasla yapılan ameli kabul eder."[1] şeklindeki sözleriyle iman edenlere ihlasın önemini hatırlatmışlardır.

Gönülden bağlanarak, Allah'a yönelir

Allah, "'Gönülden katıksız bağlılar' olarak, O'na yönelin ve O'ndan korkup-sakının, dosdoğru namazı kılın ve müşriklerden olmayın." (Rum Suresi, 31) ayetiyle inananlara gerçek imanın nasıl olması gerektiğini bildirmiştir. Yine bir başka ayette geçen "... Bana 'gönülden-katıksız olarak yönelenin' yoluna tabi ol. Sonra dönüşünüz yalnızca Banadır, böylece Ben de size yaptıklarınızı haber vereceğim." (Lokman Suresi, 15) sözleriyle de Allah doğru yolun, elçilerin ve bu ahlakı yaşayan insanların yolu olduğuna dikkat çekmiştir.

Allah'a gönülden bağlanmak, her ne şart altında olursa olsun, O'na olan iman, bağlılık ve sadakatten vazgeçemeyecek kadar çok sevmek ve haşyet dolu bir korku duymaktır. Allah'a, O'nun razı olmayacağı bir tavır göstermekten içi titreyerek korkacak ve şiddetle kaçınacak kadar büyük bir saygı ile inanmaktır. Allah'a bu şekilde gönülden bağlanan bir insan ihlası da kazanmış demektir. Allah'a karşı böyle güçlü bir inanç ve bağlılığı olan kişi, gerek ibadetlerinde gerekse de Allah'ın rızasını gözeterek yaptığı diğer tüm işlerinde ihlas ve samimiyetle hareket eder. Müminler ihlaslarının temelini oluşturan bu özellikleri dolayısıyla Kuran'da 'Rablerine kalpleri tatmin bulmuş olarak bağlanan kimseler' (Hud Suresi, 23) olarak tanımlanmış ve cennetle müjdelenmişlerdir.

Allah inanan kimselerin, Kuran'da bildirilen emir ve ibadetleri Allah'a karşı gönülden bir boyun eğicilikle yani ihlas ve samimiyetle yerine getirmelerini bildirmiştir. Allah "'Gönülden katıksız bağlılar' olarak, O'na yönelin ve O'ndan korkup-sakının, dosdoğru namazı kılın ve müşriklerden olmayın." (Rum Suresi, 31) ayetiyle iman edenleri bütün ibadetlerinde ihlasa ve teslimiyete çağırmaktadır. Bir başka ayette ise Allah "Meryem, Rabbine gönülden itaatte bulun, secde et ve rüku edenlerle birlikte rüku et" (Al-i İmran Suresi, 43) şeklinde bildirerek Hz. Meryem'e Allah'a gönülden itaatte bulunmasını hatırlatmıştır. Ayrıca Allah, Kendisi'nden sakınıp-korkan, gönülden yönelerek O'nun emirlerini yerine getiren kimselere rahmetinden iki kat vereceğini de şöyle müjdelemiştir:

Ey iman edenler, Allah'tan sakınıp-korkun ve O'nun elçisine iman edin, size Kendi rahmetinden iki kat (güzel karşılık) versin. Size kendisiyle yürüyeceğiniz bir nur kılsın ve size mağfiret etsin. Allah çok bağışlayandır, çok esirgeyendir. (Hadid Suresi, 28)

Müminlerin "Sabredenler, doğru olanlar, gönülden boyun eğenler, infak edenler ve 'seher vakitlerinde' bağışlanma dileyenlerdir" (Al-i İmran Suresi, 17) ayetiyle de ifade edilen bu özellikleri, en yoğun olarak Allah'ın kullarına uyarıcı olarak gönderdiği elçilerinde görülür. Kuran'da elçilerin gönülden Allah'a yönelen, ihlas sahibi kullar olduklarına dikkat çeken pek çok ayet bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

"Gerçek şu ki, İbrahim (tek başına) bir ümmetti; Allah'a gönülden yönelip itaat eden bir muvahhiddi ve o müşriklerden değildi." (Nahl Suresi, 120)

"Güç ve basiret sahibi olan kullarımız İbrahim'i, İshak'ı ve Yakub'u da hatırla. Gerçekten Biz onları, katıksızca (ahiretteki asıl) yurdu düşünüp-anan ihlas sahipleri kıldık." (Sad Suresi, 45-46)

Doğrusu İbrahim, yumuşak huylu, duygulu ve gönülden (Allah'a) yönelen biriydi. (Hud Suresi, 75)

"Kitap'ta Musa'yı da zikret. Çünkü o, ihlasa erdirilmiş ve gönderilmiş (Resul) bir peygamberdi." (Meryem Suresi, 51)

İmran'ın kızı Meryem'i de. Ki o kendi ırzını korumuştu. Böylece Biz ona ruhumuzdan üfledik. O da Rabbinin kelimelerini ve kitaplarını tasdik etti. O, (Rabbine) gönülden bağlı olanlardandı. (Tahrim Suresi, 12)

Allah'a derin bir saygı göstererek inanır

Kuran'da tarif edilen ihlası kazanmış olan müminler 'Allah'a derin bir saygı göstererek" iman ederler. Bu, Allah'ın Yüceliğini ve gücünü kavramak ve bundan dolayı da O'na karşı derin bir sevgi, içli bir saygı ve haşyet dolu bir korku duymaktır. Rabbimiz'e böyle derin bir saygı ve korku ile bağlanan kimseler, Allah'ın rızasını kazanmayı hiçbir dünyevi çıkar ya da menfaate değişmezler. Çünkü ihlas, dünya üzerindeki küçük büyük hiçbir menfaatin Allah'ın rızasını kazanmaktan ve O'nun emirlerini yerine getirmekten daha önemli olmadığını bilmektir. Kuran'da "... Onlar Allah'ın ayetlerine karşılık olarak az bir değeri satın almazlar..." (Al-i İmran Suresi, 199) ayetiyle ihlas sahiplerinin bu özelliği vurgulanmıştır.

Ayetlerde tarif edildiği şekilde bir ihlasa sahip olan insanlar, hangi şart altında olurlarsa olsunlar, konu Allah'ın emir ve yasakları olduğunda, Kuran ayetlerinin gereklerini yerine getirmede hiçbir şekilde taviz vermezler. Çünkü kişinin kalbindeki bu saygı dolu korku ve derin bağlılık, Allah'ın beğenmeyeceği bir tavrın gösterilmesini kesin olarak engeller. Aynı şekilde Allah'ın razı olacağını bildirdiği ahlakı eksiksiz olarak yaşama konusunda da büyük bir şevk ve azim ile

hareket edilmesini sağlar. Kuran'da ihlas sahibi müminlerin Allah'a karşı olan saygı dolu korkuları şöyle ifade edilmiştir:

"Ve onlar Allah'ın ulaştırılmasını emrettiği şeyi ulaştırırlar. Rablerinden içleri saygı ile titrer, kötü hesaptan korkarlar." (Rad Suresi, 21)

Başka ayetlerde ise kendilerine Allah'ın ayetleri okunduğunda, inanan kimselerin Allah'a karşı olan saygı dolu bağlılıklarının daha da arttığı haber verilir:

De ki: "İster ona inanın, ister inanmayın: O, daha önce kendilerine ilim verilenlere okunduğu zaman, çenelerinin üstüne kapanarak secde ederler." Ve derler ki: "Rabbimiz Yücedir, Rabbimiz'in va'di gerçekten gerçekleşmiş bulunuyor. Çeneleri üstüne kapanıp ağlıyorlar ve (Kur'an) onların huşu (saygı dolu korku)larını arttırıyor. (İsra Suresi, 107-109)

Kuran'da bildirilen "... Gerçekten onlar hayırlarda yarışırlardı, umarak ve korkarak Bize dua ederlerdi. Bize derin saygı gösterirlerdi." (Enbiya Suresi, 90) ayetiyle de Hz. Zekeriya ve eşinin Allah'a karşı olan saygı dolu bağlılıkları tüm müminlere örnek gösterilmiştir. Ayette dikkat çekilen bir diğer konu ise ihlas sahibi kulların Allah rızası için hayırlarda yarışmalarıdır. Bu kişiler Allah'ın rızasına, rahmetine ve cennetine kavuşmak için -güçlerinin ve imkanlarının elverdiği ölçüde- sürekli bir çaba içindedirler.

Tam bir teslimiyetle Allah'a teslim olur

Kuran'da, "Deyin ki: "Biz Allah'a; bize indirilene, İbrahim, İsmail, İshak, Yakub ve torunlarına indirilene, Musa ve İsa'ya verilen ile peygamberlere Rabbinden verilene iman ettik. Onlardan hiçbirini diğerinden ayırt etmeyiz ve biz O'na teslim olmuşlarız." (Bakara Suresi, 136) ayetiyle Allah Müslümanlardaki teslimiyetin önemine dikkat çekmiştir.

Gerçek ihlas da zaten Allah'a karşı tam bir teslimiyetle teslim olmayı gerektirir. Ancak bu teslimiyetin şartsız olması gerekir. Belirli şartlar söz konusu olduğunda Allah'tan razı olan, şükredici ve boyun eğici bir tavır gösteren, ancak bu şartlar değiştiğinde hemen isyankar, itaatsiz bir ahlaka bürünen insanların teslimiyeti yaşamaları mümkün değildir. Örneğin işleri son derece iyi giden ve tatminkar miktarlarda para kazanabilen bir kimse, kendisine bu şartları oluşturanın, rızkını verenin ve işlerinin rast gitmesini sağlayanın Allah olduğunu sık sık dile getirir. Ancak işleri ters gitmeye başladığı anda o güne kadar Allah'a göstermiş olduğu bu teslimiyetli tavrını hemen unutur. Bir anda bambaşka bir karakter gösterir; ne kadar iyi bir insan olduğunu, başına gelenleri hak etmediğini, işlerinin neden ve nasıl bozulduğunu bir türlü anlayamadığını söyleyip durur. Hatta daha da ileri gidip Allah hakkında çeşitli zanlarda bulunmaya başlayabilir ve kaderin en mükemmel ve en hayırlı şekilde işlediğini unutarak "Neden böyle oldu?", "Niçin benim başıma bunlar geldi?" gibi isyan dolu sözler sarf edebilir.

Oysa Allah Katında makbul olan insanın iyi ya da kötü, lehte ya da aleyhte görünen her türlü olayda tevekküllü bir tavır göstermesidir. Kişi dıştan nasıl görünürse görünsün tüm bunların hayır ve hikmetle yaratıldığını bilerek teslimiyetli davranmalıdır. Çünkü "Eğer bir yara aldıysanız, o kavme de benzeri bir yara değmiştir. İşte o günleri Biz onları insanlar arasında devrettirip dururuz. Bu, Allah'ın iman edenleri belirtip-ayırması ve sizden şahidler (veya şehidler) edinmesi içindir. Allah, zulmedenleri sevmez" (Al-i İmran Suresi, 140) ayetiyle de bildirildiği gibi zorluklar ve sıkıntılar insanlar için bir denemedir. Bunlar insanlardan hangilerinin ihlasta ve Allah'a olan teslimiyetlerinde kararlılık göstereceklerinin denenmesi için özel bir imtihan olarak yaratılmaktadır.

Samimi iman etmiş olanlar mutlak bir teslimiyetle Allah'a dayanıp güvenir, hiçbir zaman için başlarına gelenler dolayısıyla şüpheye kapılmazlar. Kalpleri Rabbimiz'den gelecek her türlü denemeden yana mutmain olmuştur. İmanları şartlı değildir. Aksine, başlarına gelebilecek her türlü zorluğa karşı dayanıklı, köklü, sağlam ve sarsılmaz bir imandır. Allah'a karşılıksız olarak teslimiyet gösterirler. Kuran'da müminlerin teslimiyet konusundaki bu keskin ve kararlı tavırları şöyle ifade edilmiştir:

Rabbi ona: "Teslim ol" dediğinde (O:) "Alemlerin Rabbine teslim oldum" demişti. (Bakara Suresi, 131)

Bir başka ayette ise Allah en güzel dinin kendini Allah'a teslim edip, Allah'a bir olarak iman eden kimselerin dini olduğunu belirterek, kayıtsız şartsız teslimiyetin önemine şöyle dikkat çekmiştir:

İyilik yaparak kendini Allah'a teslim eden ve hanif (tevhidi) olan İbrahim'in dinine uyandan daha güzel din'li kimdir? Allah, İbrahim'i dost edinmiştir. (Nisa Suresi, 125)

Sadece sıkıntı ve zorluk anlarında değil, her an gönülden Allah'a yönelir

İnsanların bazıları kendilerini yoktan yaratan, dünya hayatında çeşit çeşit nimetleri emirlerine veren Yüce Rabbimiz'i genellikle hiç düşünmezler. Yaşantılarının yolunda gidiyor olmasından dolayı Allah'ın rahmetine muhtaç olan aciz varlıklar olduklarını tamamen unuturlar. Oysa onları nimet içerisinde yaşatan ve onlar adına herşeyin yolunda gitmesini sağlayan tek güç Allah'tır. Ancak bu kimselerin böylesine bir gaflet içerisinde olmaları gerçeği bilmemelerinden değil, tümüyle Allah'a karşı nankör ve büyüklenen bir tavır içerisinde olmalarından kaynaklanmaktadır. Bunun en açık delili de bu kimselerin herhangi bir zorluk ya da sıkıntıyla karşılaşıp çaresiz kaldıklarını anladıkları anda, hemen Allah'a yönelip, O'ndan yardım istemeleridir. Daha önce Allah'ı inkarda direnen bu kimseler, bir anda Allah'a 'gönülden ve katıksız bağlılar' olarak O'na dua etmeye başlarlar. Allah, "İnsanlara bir zarar dokunduğu zaman, 'gönülden katıksız bağlılar' olarak,

Rablerine dua ederler; sonra Kendinden onlara bir rahmet taddırınca hemencecik bir grup Rablerine şirk koşarlar. Kendilerine (nimet olarak) verdiklerimize nankörlük etsinler diye. Öyleyse metalanıp-yararlanın, artık yakında bileceksiniz." (Rum Suresi, 33-34) ayetleriyle bu önemli gerçeğe dikkat çekmiştir.

Ayetlerde de görüldüğü gibi bu insanlar o güne kadar, Allah'ın gücünü bilmemelerinden, Allah'a kulluk etmekle yükümlü olduklarını anlamamalarından dolayı değil, bilerek inkar etmelerinden dolayı yüz çevirmektedirler. Nitekim Allah üzerlerindeki bu zorluk ve sıkıntıyı kaldırdığı anda da öncesinde Allah'a nasıl sığınıp, samimiyet ve ihlasla yardım istediklerini unutarak hemen inkarlarına geri dönmektedirler. Yani zorlukla karşılaşınca ihlaslı davranıp, zorluk kalkınca da samimiyetsizlik yapmaktadırlar. Kuran'da bu kimselerin tavırlarına şöyle bir örnek verilmiştir:

Karada ve denizde sizi gezdiren O'dur. Öyle ki siz gemide bulunduğunuz zaman, onlar da güzel bir rüzgarla onu yüzdürürlerken ve (tam) bununla sevinmektelerken, ona çılgınca bir rüzgar gelip çatar ve her yandan dalgalar onları kuşatıverir; onlar artık bu (dalgalarla) gerçekten kuşatıldıklarını sanmışlarken, dinde O'na 'gönülden katıksız bağlılar (muhlisler)' olarak Allah'a dua etmeye başlarlar: "Andolsun eğer bundan bizi kurtaracak olursan, muhakkak Sana şükredenlerden olacağız." Ama (Allah) onları kurtarınca, hemen haksız yere, yeryüzünde taşkınlığa koyulurlar. Ey insanlar, sizin taşkınlığınız, ancak kendi aleyhinizedir; (bu) dünya hayatının geçici metaıdır. Sonra dönüşünüz Bizedir, Biz de yaptıklarınızı size haber vereceğiz. (Yunus Suresi, 22- 23)

Görüldüğü gibi istediklerinde ihlaslı bir tavır gösterebilen bu insanlar, Allah kendilerine yardım ettiği takdirde kesin olarak şükredenlerden olacaklarını söylerler. Allah'ın yardımı gelince de hemen O'ndan yüz çevirirler. Ancak Allah yaptıkları bu taşkınlığın onların aleyhlerine olacağını bildirerek, bu kimseleri azapla uyarmıştır.

Samimi bir kalp ile Allah'a yönelen ihlas sahiplerinde ise zorluk ve rahatlık anları arasında böyle bir farklılık oluşmaz. Onlar Allah'ın mutlak gücünü bilmelerinden dolayı her an içleri titreyerek O'ndan korkup sakınırlar. Bu nedenle de hayatlarının her anında ihlaslı davranıp, Allah'a gönülden katıksız bağlılar olarak kulluk ederler. Allah sadece zarara uğradığı zaman ihlaslı davranan kimselerle, tüm hayatlarını ihlasla din ahlakını yaşayarak geçiren kimselerin Allah Katında alacakları karşılık bakımından bir olmayacaklarını bildirmiştir; müminler cennetle karşılık görürlerken diğerleri ateşle azaplandırılacaklardır. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

İnsana bir zarar dokunduğu zaman, gönülden katıksızca yönelmiş olarak Rabbine dua eder. Sonra ona Kendinden bir nimet verdiği zaman, daha önce O'na dua ettiğini unutur ve O'nun yolundan saptırmak amacıyla

Allah'a eşler koşmaya başlar. De ki: "İnkarınla biraz (dünya zevklerinden) yararlan; çünkü sen, ateşin halkındansın." Yoksa o, gece saatinde kalkıp da secde ederek ve kıyama durarak gönülden itaat (ibadet) eden, ahiretten sakınan ve Rabbinin rahmetini umud eden (gibi) midir? De ki: "Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Şüphesiz, temiz akıl sahipleri öğüt alıp-düşünürler." (Zümer Suresi, 8-9)

Allah'a kul olmakta ve O'na ibadet etmekte çekimser kalmaz

Allah, "İnsanlardan öyleleri vardır ki: "Biz Allah'a ve ahiret gününe iman ettik" derler; oysa inanmış değillerdir. (Sözde) Allah'ı ve iman edenleri aldatırlar. Oysa onlar, yalnızca kendilerini aldatıyorlar ve şuurunda değiller." (Bakara Suresi, 8-9) ayetleriyle gerçek anlamda iman etmedikleri halde Müslüman olduklarını söyleyen insanların varlığına dikkat çekmiştir.

Bunlar, iman edenlerle birlikte olan, onlarla birlikte ibadette bulunan, onların sohbetlerine katılan, ancak gerçekte kalplerinde inkar olan kimselerdir. Bu kimseleri, kesin bir bilgiyle Allah'a iman edenlerden ayıran en önemli özelliklerden biri ise onların 'Allah'a kul olmakta ve O'na ibadet etmekte çekimser kalmalarıdır. Müminler Allah'a gönülden iman eden, katıksızca O'na yönelen, büyük bir aşk ve şevkle Allah'a ibadet eden, ihlas sahibi kullardır. Allah, "Mesih ve yakınlaştırılmış (yüksek derece sahibi) melekler, Allah'a kul olmaktan kesinlikle çekimser kalmazlar. Kim O'na ibadet etmeye 'karşı çekimser' davranırsa ve büyüklenme gösterirse (bilmeli ki,) onların tümünü huzurunda toplayacaktır." (Nisa Suresi, 172) ayetiyle bu tavrın ahiretteki karşılığına dikkat çekmiş ve meleklerin bu konuda gösterdikleri ahlakı insanlara örnek olarak vermiştir.

Ayetlerde de bildirildiği gibi ihlas ve samimiyetin göstergelerinden biri de Allah'a kulluk yapmakta ve ibadet etmekte asla çekimser kalmamaktır. Nitekim iman edenler her şart ve durumda ibadet şevklerini korurlar. Bu, mallarından ya da canlarından fedakarlıkta bulunmalarını, hatta tamamiyle feragat etmelerini, zorluk ve sıkıntılara göğüs germelerini gerektirse de, şevklerini asla kaybetmezler.

Kuran'da müminlerin bu halisane çabalarını ifade eden güzel ahlaklarına pek çok örnek verilmiştir. Örneğin savaşa katılabilmek için peygamberden defalarca savaşabilecekleri bir binek talep eden, ancak binek bulamadıkları için savaşa katılamayanların ya da infak edecek birşey bulamadıkları için geri dönen insanların durumundan bahsedilmiştir. Bu kimseler savaşa katıldıklarında ölüm, yaralanma, sakat kalma gibi ciddi kayıplarla karşılaşabileceklerini çok iyi bildikleri halde, sadece Allah'a olan samimi imanlarından ve güçlü ihlaslarından dolayı bu duruma seve seve talip olmaktadırlar. Kuran'da bu kimselerden şu şekilde bahsedilir:

"Bir de (savaşa katılabilecekleri bir bineğe) bindirmen için sana her gelişlerinde "Sizi bindirecek bir şey bulamıyorum" dediğin ve infak edecek

bir şey bulamayıp hüzünlerinden dolayı gözlerinden yaşlar boşana boşana geri dönenler üzerinde de (sorumluluk) yoktur." (Tevbe Suresi, 92)

Kuran'da aynı şartlar altındayken, Allah'a kul olmakta ve O'na ibadet etmekte çekimser kalan insanların örnekleri de verilerek, müminlerle bu kişiler arasındaki farkın görülmesi de sağlanmıştır. Konuyla ilgili ayetler şöyledir:

Yol, ancak o kimseler aleyhinedir ki, zengin oldukları halde (savaşa çıkmamak için) senden izin isterler ve bunlar geride kalanlarla birlikte olmayı seçerler. Allah, onların kalplerini mühürlemiştir. Bundan dolayı onlar, bilmezler. Onlara geri döndüğünüzde size özür belirttiler. De ki: "Özür belirtmeyiniz, size kesin olarak inanmıyoruz. Allah bize, durumunuzu haber vermiştir. Yaptıklarınızı Allah görecektir, O'nun elçisi de. Sonra gaybı da, müşahade edilebileni de bilene döndürüleceksiniz ve O, yaptıklarınızı size haber verecektir." (Tevbe Suresi, 93-94)

Dilleriyle iman ettiklerini ve peygambere de itaat ettiklerini söyleyen bu kimseler, mal ve imkan bakımından son derece güçlü oldukları halde ihlas sahiplerinin tam aksine savaşa katılmamak için peygamberden izin isterler. Müslümanların çok büyük zorluklar içinde oldukları bir dönemde savaştan kaçan bu kişiler, aslında Allah'a karşı çok çirkin bir cesaret göstermektedirler. Aynı durum günümüzde daha farklı bir zorluk ya da sıkıntı anı için geçerli olabilir. Unutulmamalıdır ki Rabbimiz ayetlerde Müslümanların yardıma ve desteğe ihtiyacı olduğu bir dönemde Allah'ın rızasını kazanabilecekleri bir işe katılmaktansa, dünya hayatına ait menfaatlerini korumayı yeğleyen bu insanların kalplerini mühürlediğini bildirmiştir.

Arınmayı içten arzular

İhlas sahibi bir müminin en önemli özelliklerinden biri de Allah'ın beğendiği ahlaka ulaşabilmek için Kuran dışı olan her türlü tavır ve ahlak özelliğinden arınmayı içten arzu etmesi ve bunun için samimiyetle çaba harcamasıdır. Zira insan hata yapmaya açık bir varlıktır. Ancak Allah "Nefse ve ona 'bir düzen içinde biçim verene', sonra ona fücurunu (sınır tanımaz günah ve kötülüğünü) ve ondan sakınmayı ilham edene (andolsun). Onu arındırıp-temizleyen gerçekten felah bulmuştur. Ve onu (isyanla, günahla, bozulmalarla) örtüp-saran da elbette yıkıma uğramıştır." (Şems Suresi, 7-10) ayetleriyle insanın nefsine hem sınır tanımaz günah ve kötülüğü hem de tüm bunlardan sakınmanın yollarını ilham ettiğini bildirmiştir.

Allah korkusunu kalbine sindiren bir mümin hayatının sonuna kadar nefsinin kötülüklerinden arınmayı hedefler. Vicdanını ve aklını var gücüyle kullanıp Kuran'da tarif edilen güzel ahlaka ulaşmaya çalışır. Bir kimsenin arınmayı içten arzu ederek bu yönde ciddi bir çaba harcaması, onun 'imanının ve ihlasının bir göstergesi'dir. Çünkü insan ancak Allah'a ve ahirete kesin bir bilgiyle inandığı

takdirde nefsinde kalan kötülüklerden kurtulmaya çalışır. Aksinde ise bu kötülükleri saklamayı ve insanlardan titizlikle korumayı tercih eder. Bundan da kimsenin haberdar olmayacağını zanneder. Oysaki Allah insanın içini de, dışını da en iyi bilendir. Allah gizlinin gizlisini bilir. Ahirette insanın tüm yapıp ettiklerini ortaya çıkaracaktır. Bu gerçekten haberdar olan ihlas sahipleri nefislerindeki kötülüklere karşı verdikleri mücadele ile tanınırlar. Kuran'da müminlerin bu özelliklerine şöyle değinilmiştir:

Sen bunun (böyle bir mescidin) içinde hiçbir zaman durma. Daha ilk gününden takva temeli üzerine kurulan mescid, senin bunda (namaza ve diğer işlere) durmana daha uygundur. Onda, arınmayı içten-arzulayan adamlar vardır. Allah arınanları sever. (Tevbe Suresi, 108)

Ciddi bir çaba gösterir ve 'sürekli' salih davranışlarda bulunur

Kuran'da "Mal ve çocuklar, dünya hayatının çekici-süsüdür; sürekli olan 'salih davranışlar' ise, Rabbinin Katında sevap bakımından daha hayırlıdır, umut etmek bakımından da daha hayırlıdır." (Kehf Suresi, 46) ayetiyle Allah Katında asıl makbul tutulan ve sevap bakımından da hayırlı olanın 'sürekli olan salih davranışlar' olduğu bildirilmiştir. Bu aynı zamanda kişinin ihlasının ve samimiyetinin de önemli bir göstergesidir.

Kimi insanlar Allah korkularından dolayı değil, insanların gözünde dünyevi anlamda bir itibar ya da takdir kazanabilmek için de iyilik yapabilmektedirler. Sözgelimi bir kimse depremden dolayı evsiz ve ihtiyaç içerisinde kalan kimselere, evindeki eşyalarından ya da kıyafetlerinden yollayabilir. Komşularına karşı yardımsever, nezaketli ve sevecen bir ahlak gösterebilir. İşyerindeki çalışanlarına karşı son derece ilgili, şefkatli ve anlayışlı bir yapı sergileyebilir. Yaşlılara, büyüklerine karşı saygılı ve hoşgörülü olabilir. Gerektiğinde yardım kuruluşlarının etkinliklerine katılıp özverili tavırlar sergileyebilir. Bu yapılanlar tabi ki güzel davranışlardır. Ancak asıl önemli olan bu gibi güzel ahlak özelliklerinde süreklilik göstermek ve sabırlı davranmaktır. İhlas sahibi bir Müslümanın yapması gereken şey de, hayatının her anında, ihtiyaç içinde olan her insanın yardımına koşmada kararlı olmak ve bu yaptıklarında insanların rızasını gözetmemektir. Sadece Allah'ın rızasını kazanmak için gösterilen bu ciddi çaba, kişinin samimiyetinin de bir kanıtıdır. Ancak eğer tüm bunların yanında kişi hayatının geri kalan kısmını aynı güzel ahlak anlayışına uygun, aynı özverili tavırlar, aynı ciddi çaba içerisinde geçirmiyorsa, bu durumda diğer davranışlarında da ne derece samimi olduğu şüphelidir.

Nitekim cahiliye toplumlarında da Allah'a iman etmediklerini söyledikleri halde bu tarz iyiliklerde bulunabilen bazı insanlar vardır. Ancak bunları Allah korkusundan ya da ahiret inançlarından dolayı yapmazlar. Hedefleri genelde dünyevi anlamda küçük ya da büyük birtakım çıkarlar elde edebilmektir. Örneğin biraz önce verilen örnekteki kişi, sırf evindeki fazlalıklardan kurtulabilmek için

depremzedelere yardımcı olmuş olabilir. Ya da komşularına, yaşlılara ve büyüklerine karşı gösterdiği saygı geleneklerin, örf ve ananelerin etkisinden kaynaklanıyor olabilir. Aynı şekilde işyerinde de, çalışanlarını motive etmek ve böylece de onlardan daha fazla işgücü ve kazanç elde etmek için de onlara karşı güzel tavırlar sergiliyor olabilir. Yardım kuruluşlarına da yine toplumda iyi bir itibar ve saygınlık elde edebilmek için katkıda bulunuyor olabilir. Tüm bunların Allah korkusundan, Kuran'ın getirdiği güzel ahlaktan kaynaklandığını ve ihlaslı olduğunu söyleyebilmek için kişinin bu çabasını hayatının her anına yayması ve kesintisiz olarak Kuran'a uygun tavırlarda bulunması gerekir. Zira Kuran'ın "Sen de sabah akşam O'nun rızasını isteyerek Rablerine dua edenlerle birlikte sabret. Dünya hayatının (aldatıcı) süsünü isteyerek gözlerini onlardan kaydırma. Kalbini Bizi zikretmekten gaflete düşürdüğümüz, kendi 'istek ve tutkularına (hevasına)' uyan ve işinde aşırılığa gidene itaat etme." (Kehf Suresi, 28) ayetiyle 'sabah akşam' yani 'gün boyunca' ve 'kesintisiz olarak' Allah'ın rızasını aramanın önemine dikkat çekilmiştir.

Eğer bir insan Allah'ın ve ahiretin varlığına samimiyetle inanıyorsa, aksini yapabilmesi de kesinlikle mümkün değildir. Ahirette, dünyada yaşadığı her anın hesabını vereceğini ve ancak Allah'ın rızasına uygun bir yaşam sürdüğü takdirde sonsuz cennet hayatına layık olabileceğini bilir. Bu nedenle de yaptığı her hareket, söylediği her söz ve her tavırla Allah'ın rızasını kazanabilmek için hayırlarda yarışır. Sürekli olarak "Daha fazla ne yapabilirim?", "Allah'ın rızasını ve rahmetini kazanmak için nasıl daha güzel bir tavır gösterebilirim?", "Ahlakımı güzelleştirmek için hangi tavırlarımı düzeltmem gerekir?" diye düşünerek, ciddi bir çaba harcar. Nitekim Kuran'da da kesintisiz bir ciddi çaba içerisinde olan kimselerin tavırlarının şükre şayan olduğu bildirilmiştir. Ayetler şöyledir:

Kim çarçabuk olanı (geçici dünya arzularını) isterse, orada istediğimiz kimseye dilediğimizi çabuklaştırırız, sonra ona cehennemi (yurt) kılarız; ona, kınanmış ve kovulmuş olarak gider. Kim de ahireti ister ve bir mü'min olarak ciddi bir çaba göstererek ona çalışırsa, işte böylelerinin çabası şükre şayandır. (İsra Suresi, 18-19)

Sadece ibadet anında değil, hayatın her anında ihlası yaşar

Allah Kuran'ın pek çok ayetinde Kuran ahlakının iman eden bir insanın tüm hayatına hakim olması gerektiğine dikkat çekmiştir. İnsan sabah uyandığı andan gece tekrar uykuya daldığı ana kadar yaptığı her işte, Müslümanca yaşamak, Müslümanca konuşmak ve Müslümanca düşünmekle yükümlüdür. Her an ihlası ayakta tutmalı, her an Allah'a karşı samimi ve dürüst olmaya niyet etmeli ve bu konuda iradesini ve vicdanını son noktasına kadar kullanmalıdır.

Ancak dini sadece belirli ibadetlerle sınırlandırmaya çalışan kimi insanlar, hayatı bu şekilde 'ibadet anları ve diğer anlar' olarak ikiye bölen bir bakış açısını makul ve mantıklı bulurlar. Allah'ı ve ahireti, sadece namaz kılacakları, oruç

tutacakları, sadaka verecekleri ya da hacca gidecekleri zaman hatırlarlar. Günün ve yılın diğer zamanlarında ise dünya işlerinin karmaşasına kapılıp giderler. Allah'ı ve ahirette alacakları karşılığı unuttukları için içlerinde Allah'ın rızasını kazanmak için bir şevk hissetmez ve bu yönde çaba da harcamazlar.

Sokakta yürürken, yemek yerken, işyerinde çalışırken, spor yaparken, sohbet ederken, ticari bir işi takip ederken, televizyon seyrederken, politik konulardan bahsederken, müzik dinlerken de din ahlakını yaşamakla sorumlu olduklarını düşünmezler. Bu konuların dünya ile ilgili konular olduğunu düşünerek, bunlarla meşgul olduklarında dünyaya yönelik hesaplar içerisinde olmaları gerektiğine inanırlar. Oysa insan tüm bu konularla ilgilenirken de Kuran ahlakını en mükemmel şekilde yaşayabilir ve ihlaslı davranabilir; bir yandan yapmakla yükümlü olduğu işlerle en dikkatli ve en titiz şekilde ilgilenir, sohbetini eder, yemeğini yer, sporunu yapar, okuluna ya da işine gider, temizlik yapar, televizyonunu seyredip, müziğini dinler. Ama tüm bunları yaparken Allah'ın razı olacağı şekilde hareket etmeye gayret eder.

Allah'ın razı olacağı davranışlar da Kuran ayetlerinde çok açık ve detaylı bir biçimde belirtilmiştir; ticaret yaparken dürüst ve adil olmak, haksız menfaat elde etmeye çalışmamak, tartıda ölçüde hile yapmamak ve bunlara benzer daha pek çok konu Kuran'da açıklanmıştır. Kişinin Allah'tan korkarak ve bu ayetleri göz önünde bulundurarak hareket etmesi, yaptığı ticareti Allah'ın rızasına uygun ve ihlasla yaptığını gösterir. Aynı şekilde sohbet eden bir kimsenin boş söze dalmaması, Kuran'a muhalif bir konuşmaya seyirci kalmaması, faydalı ve hayırlı konuşmalar yapması, doğru ve dürüst konuşması da yine hep Kuran ile bildirilen ahlakın birer parçasıdır. Bu nedenle insan hiçbir zaman için dinin sadece bazı ibadetlerden ibaret olduğu, ihlasın da ancak bu ibadetler yerine getirilirken yaşanabileceği gibi yanlış bir düşünceye kapılmamalıdır. İnsan, dünya hayatının bir gereği olarak pek çok farklı işle meşgul olmak durumundadır. Önemli olan kişinin kalpte her an Allah ile birlikte olması, her yaptığı işte Allah'ın rızasını araması, Kuran ahlakından ödün vermemesi ve ihlası gözetmesidir.

Doğal, samimi ve güven veren bir karakteri olur

Hayatının her anında ihlası gözeten insan doğal ve samimi olur. Sadece Allah'ın rızasını gözeten, dünyadan yana bir menfaat beklentisi içinde olmayan bir insan asla yapmacık, samimiyetten uzak ve suni tavırlarda bulunmaz. Hareketleri, mimikleri, üslubu ve konuşması son derece doğaldır. İnsanları etkilemeye çalışmadığı ve gösterişe dayalı bir tavırda bulunmadığı için yanında rahat edilen, huzur ve güven veren bir karakteri olur. Sadece Allah'ın rızasını hedeflediği için her türlü yapmacık tavrın ve insanlara yönelik yaşamanın ihlasını zedeleyeceğini bilir. Sadece Allah'ı dost ve vekil edinmenin rahatını ve konforunu yaşar.

Bu kişi ihlas ve samimiyetinde böylesine bir kararlılık gösterdiği takdirde, Allah'ın her amelini salih amel kabul etmesini ve dünyada da ahirette de onu güzel bir karşılıkla mükafatlandırmasını umabilir.

ŞEYTANIN MÜMİNLERİN İHLASINI KIRMA ÇABASI

Şeytan, kıyamete kadar insanları Allah'ın yolundan saptırmaya ve onları da kendi peşinden cehenneme sürüklemeye ant içmiş bir varlıktır. Allah'ın "Şeytan onları sarıp-kuşatmıştır; böylelikle onlara Allah'ın zikrini unutturmuştur. İşte onlar, şeytanın fırkasıdır. Dikkat edin; şüphesiz şeytanın fırkası, hüsrana uğrayanların ta kendileridir." (Mücadele Suresi, 19) ayetiyle de belirtildiği gibi şeytan inkar eden kimseler üzerinde bu emellerini gerçekleştirmiştir. Onları sarıp kuşatmış, onlara Allah'ı unutturmuş ve onlar üzerinde mutlak bir hakimiyet elde etmiştir. Onlar artık bir anlamda şeytanın bizzat kendisi gibi, diğer insanları da inkara, günaha ve kötülüklere çağıran varlıklar, yani şeytanın fırkası olmuşlardır.

Ancak elbette ki Allah'a ihlasla inanan kimseler için durum çok farklıdır. Bu nedenle de şeytanın asıl mücadele ettiği kimseler, Allah'a iman eden ve yaşamlarını Allah'ın razı olacağı şekilde geçirme konusunda kararlı gördüğü bu insanlardır. Şeytan inkar edenlere doğrudan etki edebilmektedir. Ama müminler Allah'a kesin olarak iman ettikleri için şeytanın onlar üzerinde böyle bir etkisi olamaz. Örneğin Allah rızası için çalışıp yorulmalarını engelleyemez. Kuran ahlakının hükümlerini yerine getirmelerini, infak edip namaz kılmalarını, iyilik yapıp güzel ahlak göstermelerini, Allah'ı zikretmelerini, mallarıyla canlarıyla fedakarane bir mücadele vermelerini engelleyemez.

Bu gerçeği bilmek şeytanı iman edenler üzerinde etkili olabilmek için daha da sinsice yöntemler aramaya iter. Allah'ın rızasını kazanmak amacıyla yaptıkları işleri doğrudan engelleyemediği için müminler tüm bunları yaparlarken niyetlerine kötülük katmaya çalışır. Onları Allah'ın rızasından başka hedeflere yöneltmeye ve bu şekilde ihlaslarını zedeleyerek, katıksızca Allah'a yönelmelerini engellemeye gayret eder. Kuran'da şeytanın bu konudaki kararlılığına kendi sözleriyle dikkat çekilmiştir. Konuyla ilgili ayetler şöyledir:

Onları -ne olursa olsun- şaşırtıp-saptıracağım, en olmadık kuruntulara düşüreceğim ve onlara kesin olarak davarların kulaklarını kesmelerini emredeceğim ve Allah'ın yarattıklarını değiştirmelerini emredeceğim." Kim Allah'ı bırakıp da şeytanı dost (veli) edinirse, kuşkusuz o, apaçık bir hüsrana uğramıştır. (Şeytan) Onlara vaadler ediyor, onları en olmadık kuruntulara düşürüyor. Oysa şeytan, onlara bir aldanıştan başka bir şey va'detmez. (Nisa Suresi, 119-120)

Dedi ki: "Madem öyle, beni azdırdığından dolayı onlar(ı insanları saptırmak) için mutlaka Senin dosdoğru yolunda (pusu kurup) oturacağım." "Sonra muhakkak önlerinden, arkalarından, sağlarından ve

sollarından sokulacağım. Onların çoğunu şükredici bulmayacaksın." (A'raf Suresi, 16-17)

Ayetlerde bildirildiği gibi şeytan müminler üzerinde 'şaşırtıp saptırarak', 'olmadık kuruntulara düşürerek', 'doğru yollarına oturup pusu kurarak', 'önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından sinsice sokularak' etkili olmaya çalışır. Onların doğru bildiklerini yanlış, iyi bildiklerini kötü, güzel gördüklerini çirkin, hayır gördüklerini şer, şer gördüklerini ise hayır gibi göstermeye gayret eder. Allah'ın rızasına uygun bir iş yapacakları zaman kalplerine şüphe vermeye ve olmadık kuruntu ve vesveselerle onları durdurmaya gayret eder. Kuran ahlakına uygun olmayan bir iş söz konusu olduğunda ise bunu süsleyip çekici kılmaya ve müminleri bu işe yöneltmeye çalışır.

Şeytanın fırkası

Şeytan yukarıda saydığımız emellerini gerçekleştirebilmek için gerektiğinde kendisini dost edinmiş olan inkar eden kimselerden de yardım alır. Onların ağzından kendi telkinlerini verir, planlarını onların sözlerinde dile getirir. Bu gibi sinsi taktikler kullanarak iman edenlere yanaşmış olur.

Elbette ki şeytan tüm bunları yaparken iman edenleri "Kuran'a uymayın, Allah'ın rızasına uygun davranmayın ya da bana uyun" gibi ifadelerle açıkça inkara davet etmez. Tam tersine hileyle, sahtekarlıkla ve yalancılıkla onları kandırmaya çalışır. Samimi davranmalarını engellemeye, iyiliklerden alıkoymaya uğraşır, çeşitli vesveseler verir. Şeytanın kandırma yöntemlerinden bir tanesi de, müminler katıksızca Allah'ın rızasını gözeterek bir işe giriştiklerinde, onları insanların rızasına yöneltmek için sinsice sözler fısıldamaktır.

Örneğin Allah'ın rızasını kazanmak için fedakarane bir tavır içerisinde olan bir insanın niyetine insanların rızasını katmaya çalışır. Bu fedakarlığını, çabasını ve yaptıklarını dile getirmesini, kendisini yüceltmesini, ön plana çıkarmasını telkin eder. Oysa Allah rızası için yapması gereken bir işte, kişinin kendisiyle övünmesi ihlası kırabilecek bir davranıştır. Çünkü eğer bir özveride bulunuyorsa bunu Allah için yapıyordur ve bunu insanlara duyurması için hiçbir sebep yoktur. Allah zaten onu görmekte ve işitmektedir. Ama şeytan bunu daha masumane bir zemine oturtur. Kişiye "Ne kadar güzel ahlaklı olduğunu, Kuran'a ne kadar uygun hareket ettiğini dile getirirsen sana daha çok güvenirler, seni daha çok severler zaten bu da son derece meşru bir istek" gibi bir mantık sunar. Elbette ki bu meşru bir istektir, ama insanın bu sonucu Allah'tan isteyip, bunu Allah'ın takdirine bırakması Kuran ahlakına daha uygun bir tavırdır. Çünkü aksinde insanın gösteriş için ibadet yapma, kendisini ön plana çıkarma, yaptıklarıyla övünme gibi Kuran'da makbul olmadığı bildirilen tavırların hükmüne girme ihtimali vardır. Ve tüm bunlar kişinin samimiyetini, sadece Allah'ın rızası için ibadet yapmanın kazandırdığı ihlası zedeleyecek davranışlardır.

Şeytanın Hileli Tuzakları

Şeytan, müminlerin ihlasını kırma yönündeki kıyamete kadar sürecek olan bu çabasına Hz. Adem ile başlamıştır. Hz. Adem'e de aynı hileli taktiklerle yaklaşmış, ona da güzel olanı çirkin, çirkin olanı da güzel gibi göstermeye çalışmıştır. Kuran'da bildirildiğine göre şeytan, Hz. Adem ve eşinin Allah'ın yasağına uymamalarını sağlamış, böylece onların cennetten çıkarılmalarına neden olmuştur. Bu olay Kuran'da bazı ayetlerde şöyle haber verilmektedir:

Ve dedik ki: "Ey Adem, sen ve eşin cennette yerleş. İkiniz de ondan, neresinden dilerseniz, bol bol yiyin; ama şu ağaca yaklaşmayın, yoksa zalimlerden olursunuz." (Bakara Suresi, 35)

Sonunda şeytan ona vesvese verdi; dedi ki: "Sana sonsuzluk ağacını ve yok olmayacak bir mülkü haber vereyim mi?" (Taha Suresi, 120)

Şeytan Hz. Adem ve eşinin açıkça Allah'ın emirlerine karşı gelmelerini söylememiştir. Çünkü Allah'a iman eden kimselerin böyle bir emri yerine getirmeyecekleri açıktır. Bu nedenle onları ikna edebilecek başka mantıklar bulmuş ve yasaklanan ağaçtan yedikleri takdirde melek olup, ebedi yaşama imkanını elde edeceklerini söylemiştir. Söylediği bu yalanları daha da ikna edici kılabilmek için Allah adına yemin etmekten de çekinmemiştir. Kuran'da iman edenler şeytanın bu gibi sinsi tuzaklarına karşı şöyle uyarılmaktadırlar:

Ey Ademoğulları, şeytan, anne ve babanızın çirkin yerlerini kendilerine göstermek için, elbiselerini sıyırtarak, onları cennetten çıkardığı gibi sakın sizi de bir belaya uğratmasın. Çünkü o ve taraftarları, (kendilerini göremeyeceğiniz yerden) sizleri görmektedir. Biz gerçekten şeytanları, inanmayacakların dostları kıldık. (A'raf Suresi, 27)

Kendilerine Kuran'ı rehber edinen insanlar, şeytandan gelebilecek boş kuruntulara, asılsız vesveselere, hileli oyunlara karşı son derece hazırlıklı olurlar. Örneğin tesettür, Müslüman kadınlar için çok önemli bir ibadet ve Allah (cc)'tan çok büyük bir nimettir. Tesettür, kadının Allah (cc) Katında ve inananlar nezdinde yücelmesini sağlayacak, onu her türlü bağımlılıktan ve sıkıntıdan kurtaracak bir vesiledir. Tesettür aynı zamanda Müslüman kadının iffetinin sembolüdür. Tesettürle ilgili ayetlerin indiği dönemde Müslüman kadınların güzel tavırlarıyla ilgili olarak şunlar rivayet edilir: Hz. Ayşe (radiyAllahu anh)'dan rivayet edilmiştir:

"Başörtülerini yakalarının üstüne koysunlar"ayetini inzal edince harmaniyelerini yırtarak onunla örtünmüşlerdir." İbn-i Kesir, Hadislerle Kuran-ı Kerim Tefsiri, cilt:11, s. 5880

Peygamberimiz (sav) döneminde mümin kadınlar Allah'ın tesettür konusundaki emrini işte böylesine büyük bir şevk ve istekle karşılamışlar, hemen itaat etmişlerdi. Onlardan sonra gelen Müslümanlar da aynı şevk ve kararlılıkla bu emri yerine getirmişlerdir. Bu konuda şeytanın mümin kadınlara vermeye çalıştığı

vesveler boşunadır. Öncelikle "İman edenler Allah yolunda savaşırlar; inkar edenler ise tağut yolunda savaşırlar öyleyse şeytanın dostlarıyla savaşın. Hiç şüphesiz, şeytanın hileli-düzeni pek zayıftır." (Nisa Suresi, 76) ayetiyle de hatırlatıldığı gibi şeytanın hileli düzeni zayıftır ve boş bir aldatmacadan ibarettir. İman edenler "Eğer sana şeytandan yana bir kışkırtma (vesvese veya iğva) gelirse, hemen Allah'a sığın. Çünkü O, işitendir, bilendir. (Allah'tan) Sakınanlara şeytandan bir vesvese eriştiğinde (önce) iyice düşünürler (Allah'ı zikredip-anarlar), sonra hemen bakarsın ki görüp bilmişlerdir." (A'raf Suresi, 200-201) ayetleriyle de bildirildiği şekilde kendilerine fısıldayan bu sesin şeytandan olduğunu anlar ve hemen Allah'a sığınırlar. Allah'a sığındıkları anda ise olayları Kuran gözüyle değerlendirip, doğruyla yanlışı birbirinden ayırt edebilecek bir anlayış elde ederler. Şeytanın bu yöndeki çabaları da müminlerin güçlü imanları sayesinde tamamen sonuçsuz kalmış olur.

Nitekim Kuran'ın "Benim kullarım; senin onlar üzerinde hiçbir zorlayıcı gücün (hakimiyetin) yoktur." Vekil olarak Rabbin yeter." (İsra Suresi, 65) ayetiyle de şeytanın, Allah'a güvenip dayanan ve her işlerinde kendilerine O'nu vekil edinen kimseler üzerinde bir etkisinin olamayacağına dikkat çekilmiştir. Şeytanın etkisi Kuran'da "Gerçek şu ki, iman edenler ve Rablerine tevekkül edenler üzerinde onun (şeytanın) hiçbir zorlayıcı-gücü yoktur. Onun zorlayıcı-gücü ancak onu veli edinenlerle, onunla O'na (Allah'a) ortak koşanlar üzerindedir." (Nahl Suresi, 99-100) ayetleriyle belirtildiği gibi ancak onu veli edinen ve Allah'a şirk koşan kimseler üzerindedir. Şeytanın Allah'ın ihlaslı ve samimi kullarına etki edemeyeceği gerçeği onun şu sözleriyle de ifade edilmiştir:

Dedi ki: "Rabbim, beni kışkırttığın şeye karşılık, andolsun, ben de yeryüzünde onlara, (Sana başkaldırmayı ve dünya tutkularını) süsleyip-çekici göstereceğim ve onların tümünü mutlaka kışkırtıp-saptıracağım. "Ancak onlardan muhlis olan kulların müstesna." (Hicr Suresi, 39-40)

İşte bu nedenledir ki ihlas sahibi, samimi müminlerin şeytanın hileli tuzaklarından yana hiçbir korku ve endişeleri yoktur. Çünkü onlar iman edenler üzerinde şeytanın hiçbir gücü olmadığını bilir ve yalnızca Allah'tan korkarlar. Şeytandan korkanlar ise yine onu dost ve veli edinen inkarcılardır. Bu gerçek de Kuran'da şöyle vurgulanmaktadır:

İşte bu şeytan, ancak kendi dostlarını korkutur. Siz onlardan korkmayın, eğer mü'minlerseniz, Benden korkun. (Al-i İmran Suresi, 175)

Kuran'da Allah şeytanın peygamberler de dahil olmak üzere tüm insanlara kuşku ve vesvese vermeye çalışacağını bildirmiş ve bunun kalbinde hastalık olanlarla gerçek ihlas sahiplerinin birbirlerinden ayırt edilebilmesi için yaratılan özel bir imtihan şekli olduğuna dikkat çekmiştir. İlim ve ihlas sahibi kimseler şeytanın bu vesveselerinden hiçbir şekilde etkilenmezler. Çünkü şeytanın bağımsız bir gücü olmadığını, Allah'ın yarattığı ve tamamen Allah'ın kontrolünde bir varlık

olduğunu bilirler. Şeytan Allah'ın dilemesi dışında hiçbir insanı doğru yoldan saptıramaz, ihlasını zedeleyemez, kötü yola sevk edemez. Müslümanların -şeytan onlara vesvese vermeye çalıştığında- Kuran'ın hiç tartışmasız Rabbimiz'den gelen bir gerçek olduğu konusunda kalpleri pekişir. Bu gerçek ayetlerde şöyle haber verilmektedir:

Biz senden önce hiçbir Resul ve Nebi göndermiş olmayalım ki, o bir dilekte bulunduğu zaman, şeytan, onun dilediğine (bir kuşku veya sapma unsuru) katıp bırakmış olmasın. Ama Allah, şeytanın katıp-bırakmalarını giderir, sonra kendi ayetlerini sağlamlaştırıp-pekiştirir. Allah, gerçekten bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.

Şeytanın (bu tür) katıp bırakmaları, kalplerinde hastalık olanlara ve kalpleri (her türlü) duyarlılıktan yoksun bulunanlara (Allah'ın) bir deneme kılması içindir. Şüphesiz zalimler, (gerçeğin kendisinden) uzak bir ayrılık içindedirler.

(Bir de) Kendilerine ilim verilenlerin, bunun (Kuran'ın) hiç tartışmasız Rablerinden olan bir gerçek olduğunu bilmeleri için; böylelikle O'na iman etsinler ve kalpleri O'na tatmin bulmuş olarak bağlansın. Şüphesiz Allah, iman edenleri dosdoğru yola yöneltir. (Hac Suresi, 52-54)

İHLASI KAZANMANIN YOLLARI

Kitabın önceki bölümlerinde ihlasın önemini ve ihlas sahibi bir müminin özelliklerini Kuran ayetleri doğrultusunda açıkladık. Allah'ın razı olduğu kullarından olmak ve sonsuz cennet nimetlerine kavuşmak isteyen bir mümin ihlası kazanmak için hayatının her anında Kuran ayetlerini titizlikle uygulamalı, Kuran ahlakına göre yaşamalıdır. Ancak bunun için samimi bir kalple, katıksızca Allah'a yönelmesi, sadece Allah'ı razı etmek için çaba sarf etmesi ve ihlasını kırmak isteyen tüm olumsuz etkilere karşı son derece dikkatli olması gerekir. Çünkü önceki bölümde vurguladığımız gibi şeytan da sürekli çaba sarf etmekte ve türlü yöntemlerle insanı doğru yoldan çevirmeye çalışmaktadır.

İnsan alışkanlıkla ya da çevresinden görerek yaptığı pek çok hareketle ihlasını zedeleyebileceğini, katıksızca yapmak istediği amellere zarar verebileceğini aklından çıkarmamalıdır. Bu nedenle de sürekli olarak niyetini kontrol etmeli, her söylediği sözü, yaptığı her ameli Allah'a has kılarak yapmalıdır. Ancak bu ahlaka sahip olmanın zor değil, aksine çok kolay olduğunu da hiçbir şekilde aklından çıkarmamalıdır. Samimiyet, dürüstlük ve katıksızca Allah'a yönelmek insanın hiç güç harcamadan kazanabileceği özelliklerdir. Üstelik her işte bir kolaylık kılan Rabbimiz bizleri elçileriyle ve salih müminlerle desteklemiş, ihlası kazanmanın yollarını da ayetleri ile göstermiştir. İslam alimleri de ihlas konusunun üzerinde özellikle durmuş ve eserlerinde iman edenleri katıksızca Allah'a yönelmeye ve ihlası gözetmeye davet etmişlerdir.

Bediüzzaman Said Nursi'nin eserleri de ihlası kazanma konusunda gayret içinde olan Müslümanlar için çok önemli birer rehber niteliğindedir. Bediüzzaman ihlasın üzerinde önemle durmuş ve bu konuda iman edenlere çok önemli tavsiyelerde bulunmuştur. Bediüzzaman bir sözünde ihlası şu şekilde tarif etmektedir:

"Ey âhiret kardeşlerim ve ey hizmet-i Kur'aniyede arkadaşlarım! Bilirsiniz ve biliniz: Bu dünyada, özellikle ahiret hizmetlerinde en mühim bir esas, en büyük bir kuvvet, en makbul bir aracı, en önemli dayanak noktası, en kısa bir hakikat yolu, en makbul bir manevi dua, amaca ulaşmada en kerametli vasıta, en yüksek bir karakter, en safi bir kulluk: İhlastır."[2]

Bediüzzaman'ın da önemle vurguladığı gibi ihlas, insanın kulluk vazifesini eksiksiz bir şekilde yerine getirebilmesi için sahip olması gereken en önemli özelliklerden biridir. Çünkü "Şüphesiz, sana bu Kitabı hak ile indirdik; öyleyse sen de dini yalnızca O'na halis kılarak Allah'a ibadet et. Haberin olsun; halis (katıksız) olan din yalnızca Allah'ındır..." (Zümer Suresi, 2-3) ayetleriyle de emredildiği gibi gerçek din ancak ihlasla, katıksızca Allah'a yönelmekle yaşanabilir. Bediüzzaman Said Nursi insanın yaptıklarıyla Allah Katında değer kazanabilmesi için ihlası kesin olarak kazanması gerektiğine şu sözleriyle dikkat çekmiştir:

"... Madem ihlasta sözü edilen özellikler gibi çok nurlar var ve çok kuvvetler var... Elbette herkesten ziyade bütün kuvvetimizle ihlası kazanmaya mecbur ve vazifeliyiz ve ihlasın sırrını kendimizde yerleştirmek için gayet derecede muhtacız. Yoksa hem şimdiye kadar kazandığımız hayırlı hizmetler kısmen ziyan olur, devam etmez; hem şiddetli sorumlu oluruz."[3]

Allah, Kuran ayetleriyle insanın katıksız bir iman ve ihlası nasıl kazanabileceğini bildirmiştir. Ayrıca her insan da ihlası ve samimiyeti tek başına kavrayabilecek ve yaşayabilecek şekilde yaratılmıştır. Dolayısıyla ihlası kazanmak ve artırmak son derece kolaydır. İnsan hiçbir bilgiye sahip olmasa dahi sırf vicdanına başvurarak ihlası kazanabilir. Sırf samimi bir kalple Allah'a yönelmekle, ihlası zedeleyen tüm tavırlardan arınıp, hangi tavrın ihlaslı hangisinin ise ihlassız olduğunu anlayabilecek hale gelir. Bu nedenle de insan vicdanın nasıl Rahmani bir rehber olduğunu bilmeli, hiçbir zaman için "Hangi tavrın ihlaslı olacağını bilmiyordum", "Gösterdiğim davranışın ihlasımı zedeleyebileceğini tahmin edemedim", "Ben samimi ve ihlaslı olduğumu sanıyordum" gibi mantıklarla kendisini kandırmamalıdır. Tüm bunların insanın vicdanını rahatlatmak için öne sürdüğü samimiyetten uzak düşünceler olduğunu aklından çıkarmamalıdır. Çünkü vicdanına uyan bir kimse için ihlası kazanmak ve bunu ahirete kadar muhafaza etmek son derece kolaydır.

Bu bölümde Kuran ayetleri ile bizlere bildirilen, aynı zamanda vicdanın da insanlara sürekli olarak hatırlattığı 'ihlası kazanmanın yolları'na değinecek ve insanların günlük hayatlarında bu konularla ne şekillerde karşılaşabileceklerine dair örnekler vereceğiz. Ardından da insanların ihlaslarını zedeleyen tavırlara dikkat çekip, ihlası kazanmanın ne denli kolay olduğunu anlatacağız.

İhlaslı Olmak Mümine Güç Verir

İnsanın ihlası gerçek manasıyla yaşayabilmesi için öncelikle ihlasın neden bu kadar önemli olduğunu kavraması ve bu iman seviyesine ulaşabilmeyi içten arzu etmesi gerekmektedir. Çünkü ihlasın önemini kavramamış olan insanlar güç ve kudreti dünyevi değerlerde arayabilmekte, toplum içinde yer edinebilmek için bunların peşinde koşabilmektedirler. Şan şöhret, zenginlik, güzellik, akademik kariyer ya da itibar sahibi olmak bu düşünceye kapılan insanların ardı sıra sürüklendikleri özelliklerdir. Oysa bunların hiçbiri insana ne dünya hayatında ne de ahirette gerçek anlamda kalıcı bir güç ya da itibar kazandıramaz. Bediüzzaman Said Nursi de *"Bütün kuvvetinizi ihlasta ve hakta bilmelisiniz. Kuvvet haktadır ve ihlastadır. Haksızlar dahi, haksızlıkları içinde gösterdikleri ihlas ve samimiyet yüzünden kuvvet kazanıyorlar. Evet kuvvet hakta ve ihlasta olduğuna bir delil, şu hizmetimizdir. Bu hizmetimizde bir parça ihlas, bu davayı isbat eder ve kendi kendine delil olur."*[4] sözleriyle müminin hem dünya hayatında hem de ahiret hayatında güç ve kuvveti ancak ihlasla kazanabileceğini hatırlatmaktadır. Bu düsturu unutup, yukarıda saydığımız maddi değerlerin peşine düşen bir insan ise katıksızca Allah'ın rızasına yönelmiyor demektir.

Örneğin Müslümanlara fayda getirecek bir konuda dört beş kişi arasında bir iş bölümü yapıldığını varsayalım. Bu kişilerden birine yapılacak işin perde arkasında kalan, pasif ve ses getirmeyecek, ama bir o kadar da zor bir bölümünün verildiğini düşünelim. Diğer kişilere de daha ön planda, insanların övgü ve beğenilerini doğrudan alabilecekleri, daha aktif birer görev verilmiş olsun. Eğer bu kişi kendisine düşen görevi sırf arka planda kalacağı ve takdir toplama imkanı olmayacağı için reddeder, bunun yerine insanların beğenisini kazanabileceği, kendisini ön plana çıkarıp övgü alabileceği diğer bir görev ile değiştirmek isterse bu noktada ihlasını zedelemiş olur. Çünkü böyle bir durumda kişi 'Hem o kadar emek harcayacağım, hem de ortaya çıkan işte benim adım hiç geçmeyecek. Üstelik bir de diğerleri daha az çalışıp benden daha çok takdir toplamış olacaklar' gibi ihlastan uzak bir düşünceye kapılmış demektir. Makbul olan tavır ise takdiri ve övgüyü sadece Allah'tan beklemek, yapılan işte katıksızca Allah'ın rızasını hedeflemektir. Eğer yapılacak iş bir fayda getirecekse, bunu kimin yaptığı önemli değildir. Bir insan yaptığı iş kimse tarafından bilinmese ve insanlardan hiç takdir toplamasa da sadece Allah'ın rızasını kazanabilmek ve fayda getirecek bir işe vesile olabilmek için bu işi şevkle üstlenmelidir. Çünkü ihlaslı olan tavır budur.

Hayatının her anında ihlaslı davranan bir kimse, hem dünya hayatında başarılı ve huzurlu olurken, hem de ahirette güzel bir karşılığı umabilir. Çünkü bu kimse dünyevi imkanlarına, bulunduğu makama, sahip olduğu mal ya da mülküne, toplumdaki itibarına değil, önce Allah'a, sonra da imanına, aklına, vicdanına ve ihlasına güvenerek hareket eder. Allah da katıksızca Kendisi'ne yönelene "... Allah Kendi (dini)ne yardım edenlere kesin olarak yardım eder. Şüphesiz Allah, güçlü olandır, aziz olandır." (Hac Suresi, 40) ayetiyle de bildirdiği gibi her zaman için yardım eder. Bu nedenle imanın ve ihlasın karşısında başka hiçbir gücün galip gelmesi mümkün değildir. Çünkü ihlas ile kişi Allah'ın yardımını, desteğini ve gücünü kazanmış olur.

Allah korkusunu artırmak

Allah korkusu, insanın ihlasını artırmasını sağlayan en önemli yoldur. Allah'ın büyüklüğünü, O'ndan başka bir kuvvet olmadığını, kainatı yoktan yaratan, tüm canlıları gözeten ve rahmet edenin sadece Allah olduğunu kavrayan insan derin bir sevgiyle Allah'a bağlanır. Dünyada ve ahirette gerçek dostunun yalnızca Allah olduğunu, dolayısıyla rızası aranacak olanın da ancak O olduğunu anlar. Bu güçlü sevginin yanı sıra Allah'tan şiddetle korkar. Allah "... Allah'tan korkup-sakının ve gerçekten bilin ki, siz O'na döndürülüp-toplanacaksınız." (Bakara Suresi, 203) ayetiyle insanlara Kendisi'nden korkup sakınmalarını bildirmiştir.

Allah korkusu kişinin Allah'ın büyüklüğünü bilmesinden ve O'nun gücünü takdir edebilmesinden kaynaklanır. Allah'ın makamının Yüceliğini ve sonsuz kudretini kavrayan bir insan, O'nun rızasına uygun bir yaşam sürmediği takdirde İlahi adaletin bir gereği olarak Allah'ın intikam alıcı, azap edici sıfatlarının muhatabı olacağını bilir. Çünkü Kuran ayetlerinde Allah'ın inkar edenler için dünyada ve ahirette hazırlamış olduğu azap çok detaylı olarak anlatılmış ve bu

duruma karşı tüm insanlar uyarılıp korkutulmuştur. İnanan kişi, hayatının her anında bu bilinçle hareket eder. Allah korkusu, onun dünya hayatının eninde sonunda sona erip, tüm insanların Allah'ın huzurunda yaptıklarından hesaba çekileceklerini bir an bile aklından çıkarmamasını sağlar. Her anını bu azabın şuurunda geçirir. Bu şuur açıklığı da kişinin Allah'ın azabıyla karşılaşmaktan yana doğal olarak bir korku duymasına ve bundan dolayı da 'sakınmasına' sebep olur.

Sakınma kişinin Allah'ın haram kıldığı ve razı olmayacağı tavırlarda bulunmaktan şiddetle kaçınmasıyla ve O'nun emirlerini yerine getirmekte hiçbir gevşekliğe kapılmamasıyla ortaya çıkar. Allah'tan korkup sakınan ihlaslı bir insan hangi tavrından Allah'ın razı olmayacağını bilir ve hemen bunu düzeltmek için harekete geçer. Örneğin nefsinde mala karşı bir düşkünlüğü varsa bunu fark eder. Böyle bir durumda sırf mala olan düşkünlüğünden kurtulmak için, bütün imkanlarını Allah yolunda hayırlı işlerde kullanılması için seferber eder. Bu, kişiye fayda getirecek bir ahlaktır. Ayrıca ihlasa en uygun olan tavır da budur. İhlası kazanmak isteyen bir kimse, içinde mala ve mülke yönelik böyle bir zaafın olduğunu fark ettiğinde, hemen Allah'ın 'malınızı Allah yolunda infak edin' şeklindeki emrini hatırlamalı ve yine "Allah'tan güç yetirebildiğiniz kadar korkun" ayetini düşünerek Allah'ın beğenmeyeceği bir tavır içerisinde kalmaktan korkmalıdır. Her ne kadar nefsi aksini emretse de Allah'ın ayetinde emrettiği gibi sevdiği şeylerden infak edebilmelidir. Ayette şöyle buyurulmaktadır:

Yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz iyilik değildir. Ama iyilik, Allah'a, ahiret gününe, meleklere, Kitaba ve peygamberlere iman eden; mala olan sevgisine rağmen, onu yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, isteyip-dilenene ve kölelere (özgürlükleri için) veren; namazı dosdoğru kılan, zekatı veren ve ahidleştiklerinde ahidlerine vefa gösterenler ile zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda sabredenler(in tutum ve davranışlarıdır). İşte bunlar, doğru olanlardır ve müttaki olanlar da bunlardır. (Bakara Suresi, 177)

Allah "Öyleyse güç yetirebildiğiniz kadar Allah'tan korkup-sakının, dinleyin ve itaat edin..." (Tegabün Suresi, 16) ayetiyle insanlara güçlerinin yettiği kadar Kendisi'nden korkmalarını emretmiştir. Bu ayetin bir gereği olarak iman eden insan hiçbir zaman için Allah'a karşı olan imanını, korkusunu yeterli görmez. Hayatının son anına kadar kalbindeki Allah korkusunu ve sakınma gücünü artırmaya çalışır. Çünkü Kuran ayetlerinde "Allah'tan korkup sakınanlar" olduğu gibi "Allah'tan içleri titreyerek korkup sakınan kimseler" olduğundan da bahsedilmiştir.

Ayetlerde şöyle buyurulmaktadır:

Gerçek şu ki, Rablerinden gayb ile (O'nu görmedikleri halde) içleri titreyerek-korkanlara gelince; onlar için bir mağfiret (bağışlanma) ve büyük bir ecir vardır. (Mülk Suresi, 12)

"... Rablerinden içleri saygı ile titrer, kötü hesaptan korkarlar." (Rad Suresi, 21)

Allah korkusu ile ihlas birbirlerine paralel olarak gelişir. İman eden kişi ayetin bir gereği olarak Allah'tan güç yetirebildiği kadar korkabilmek için çaba harcar. Bu çabanın bir diğer adı da ihlastır. İhlası sayesinde "Ey iman edenler, Allah'tan nasıl korkup-sakınmak gerekiyorsa öylece korkup-sakının ve siz, ancak Müslüman olmaktan başka (bir din ve tutum üzerinde) ölmeyin." (Al-i İmran Suresi, 102) ayetiyle bildirilen şekilde Allah'tan korkup sakınmayı başarır. Allah korkusunun artması sonucunda oluşan derinlik ve hassasiyet ise kişinin daha da sakınmasına ve daha da ihlaslı davranmasına neden olur. Ayrıca "Ey iman edenler, Allah'tan korkup-sakının ve (sizi) O'na (yaklaştıracak) vesile arayın..." (Maide Suresi, 35) ayetiyle de bildirildiği gibi Allah'a yakınlaşacak vesileleri görebilen ve bu fırsatları değerlendirebilen ihlaslı bir insan haline gelir.

Böyle bir insan Allah'tan içi titreyerek korktuğu için Kuran ahlakını hayatına geçirme konusunda gevşeklik gösteremez. Karşısına çıkan ibadet fırsatlarını görmezlikten gelerek umursuz davranışlarda bulunamaz. Her an her yerde, ister kalabalık içerisinde isterse yalnız olsun Allah'ın kendisini görüp duyduğunu unutmaz. Gücünün yettiği en güzel tavrı göstermediği takdirde Allah'ın azabıyla karşılaşabileceğini bilerek hareket eder. Allah korkusunun artmasıyla birlikte bu şuur sürekli olarak güçlenir ve böylece hayatının her anında yaptığı her işte Allah'ın cehennem tehdidini hatırlayarak ihlasından asla ödün vermemiş olur.

Allah'tan başka hiç kimseden korkmamak

İman eden bir insanın yükümlülüklerinden biri de "Onlar, Allah'ın kadrini hakkıyla takdir edemediler. Oysa kıyamet günü yer, bütünüyle O'nun avucu (kabzası)ndadır; gökler de sağ eliyle dürülüp-bükülmüştür. O, şirk koştuklarından münezzeh ve Yücedir." (Zümer Suresi, 67) ayetiyle hatırlatılan gerçeğin şuurunda olarak 'Allah'ı gereği gibi takdir edebilen bir iman seviyesine gelebilmek'tir. Allah'ı takdir edebilmek, O'nu tüm isimleriyle tanıyıp, O'nun bu isimlerinin tecellilerini hayatın her anında görüp kavrayabilmekle mümkün olur. Çünkü insan ancak Allah'ın büyüklüğünü kavrayabildiği takdirde O'ndan korkup sakınabilir ve ancak bu şekilde samimi bir imana ulaşabilir.

İnsanın Allah'ı takdir edebilmek için şuuruna varması gereken gerçeklerden biri 'Allah'tan başka bir güç ve kuvvet olmadığı'dır. Allah'ı gereği gibi takdir edemeyen insanlar dünya hayatının hep dıştan görünüşüne aldanır ve hayatlarına bu aldanışları doğrultusunda yön verirler. Dünya hayatında önemli görülen, para, itibar ya da makam gibi özelliklere sahip olan insanları gözlerinde büyütür, onları dünya hayatını çekip çevirebilen, çevrelerindeki insanları yönlendirebilen güç ve iktidar sahipleri olarak görürler. Bundan dolayı da onların gözüne girebilmeye, onların takdirlerini kazanabilmeye çalışırlar. Aynı mantığın bir gereği olarak onların tepkisini almaktan şiddetle çekinir ve onlardan gelebilecek bir zarara hedef olmamak için de ciddi korkulara kapılıp, onlardan sakınırlar.

Eğer bu insanlara inançlarını soracak olursanız aralarında Allah'a iman ettiklerini söyleyen kimselerin de bulunduğunu görürsünüz. Ancak ne var ki Allah'ı tanıyıp bildiklerini söyleyen bu insanlar, kendilerinden korktukları insanların Allah'tan bağımsız hareket edebilen varlıklar olduklarını düşünürler. Bu da onların ibadetlerindeki ihlaslarını kırmakta, onları çekindikleri ya da değer verdikleri bu insanların memnuniyetlerini hedefleyerek birşeyler yapmaya yöneltebilmektedir.

Oysa Allah dilemediği sürece insanlara bir hayır ulaştırabilecek ya da onlara bir zarar isabet ettirebilecek hiçbir güç yoktur. Allah Kuran ayetleriyle bu inancın geçersizliğini insanlara açıklamıştır. Konuyla ilgili ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Andolsun, onlara: "Gökleri ve yeri kim yarattı?" diye soracak olsan, elbette "Allah" diyecekler. De ki: "Gördünüz mü-haber verin; Allah'tan başka taptıklarınız, eğer Allah bana bir zarar dileyecek olsa, O'nun zararını kaldırabilirler mi? Ya da bana bir rahmet vermeyi istese, O'nun rahmetini tutup-önleyebilecekler mi" De ki: "Allah, bana yeter. Tevekkül edecek olanlar, O'na tevekkül etsinler." (Zümer Suresi, 38)

... De ki: "Şimdi Allah, size bir zarar isteyecek ya da bir yarar dileyecek olsa, sizin için Allah'a karşı kim herhangi bir şeyle güç yetirebilir? Hayır, Allah yaptıklarınızı haber alandır." (Fetih Suresi, 11)

İşte bu nedenledir ki Allah "... Onlardan korkmayın, Benden korkun, üzerinizdeki nimetimi tamamlayayım. Umulur ki hidayete erersiniz" (Bakara Suresi, 150) ayetiyle insanlara Allah'tan başka hiç kimseden korkup çekinmemelerini hatırlatmıştır. Kişiye katıksız bir iman ve ihlası kazandıran bu iman seviyesini peygamberlerin ahlaklarında da görebilmek mümkündür. Kuran'ın "Ki onlar (o Peygamberler) Allah'ın risaletini tebliğ edenler, O'ndan içleri titreyerek-korkanlar ve Allah'ın dışında hiç kimseden korkmayanlardır. Hesap görücü olarak Allah yeter." (Ahzab Suresi, 39) ayetinde elçilerin Allah'tan başka hiç kimseden korkmadıklarına dikkat çekilmiştir.

Allah'ı gereği gibi takdir edebilen her insan Allah'tan başka hiçbir güç olamayacağını bilir ve O'ndan başka hiç kimseden korkmaz. Allah dilemedikçe hiçbir şeyin olamayacağını bilir ki, bu da onun sürekli olarak halis niyetle, katıksızca, sadece Allah'a yönelerek ibadet yapabilmesini sağlar. Bir iyilik yapacaksa bunu insanların tepkisini almaktan korktuğu için değil, eğer yapmazsa Allah'ın emrine uymamış olacağı için yapar. Aynı şekilde yaptığı bir işten ya da bir tavrından vazgeçeceği zaman da bunu yine insanların gazabına uğrayacağını düşündüğü için değil, Allah'ın rahmetini kazanabilmek ve O'nun azabından sakınabilmek için yapar.

Sözgelimi bulunduğu işyerindeki çalışan herkesten bir hayır kuruluşuna bağışta bulunulması talep edildiğinde kimi insanlar bu teklifi Kuran ahlakının bir gereği olarak değerlendirirler. Verdiklerini tamamen Allah korkularından dolayı verirler. Kimileri ise eğer herkes bağışta bulunurken kendileri para vermeyecek

olurlarsa işyerlerindeki diğer kişilerin "ne kadar cimri", "bir tek o bağışta bulunmadı" ya da "parası yok herhalde" gibi ithamlarda bulunacaklarını düşündükleri için bağışta bulunurlar. İnsanların gözünde böyle bilinmemek, onların olumsuz kanaatlerini kazanmamak için içten içe hiç istemedikleri halde verdiklerini öfkeyle verirler. Hiç şüphesiz bu sadakanın Allah Katında karşılığı, ihlas sahiplerinin sadakalarının karşılığından çok farklıdır. Çünkü bu kişiler ihlaslarını zedelemiş ve Kuran ahlakından uzaklaşmışlardır. Yaptığı işi sadece Allah korkusundan dolayı yapan ise ihlaslı davrandığı için Allah Katında güzel bir karşılık umabilir.

İnsanlardan çekinenlerle Allah'tan korkarak hareket edenler arasındaki farklılıklara bunun tam tersi durumlarda da rastlanır. Örneğin yine çalıştığı işyerinde haksız yere menfaat sağlamayı alışkanlık haline getiren bir kimse olduğunu varsayalım. Eğer bu kimse kendisine, yaptığının Allah Katında çirkin karşılanacağı hatırlatıldığında etkilenmiyor, ama yaptığı ahlaksızlıkların işyeri çalışanlarına deşifre edileceği söylendiğinde tavrından vazgeçiyorsa, bu kişinin samimiyetinden bahsedebilmek mümkün değildir. İlk anda bakıldığında söz konusu kişi kötü olan bir tavrını terk etmiştir, ama bunu Allah korkusundan değil de insanlardan çekinmesi nedeniyle düzelttiği için ihlassız hareket etmiş olur. Ancak bu yaptığından geri dönmesi için önünde her zaman için bir fırsat vardır. Yaptıklarından dolayı samimiyetle tevbe edip, tavrını düzeltirse, o andan itibaren yapacağı amellerinde ihlası elde edebilir. İşte ihlası kazanmak isteyen bir insanın günlük hayatta sıkça rastlanabilen bu örneklerden gerekli sonuçları çıkarıp ibret alabilmesi ve nefsini bu yönlerde eğitebilmesi son derece önemlidir. Eğer Allah'ın dışında çekindiği tek bir varlık ya da tek bir makam varsa ihlası elde edebilmek için bunlardan kesin olarak arınması gerekmektedir.

Her işte Allah'ın rızasını gözetmek

Karşılaştığı her olayda olabilecek en ihlaslı tavrı göstermek isteyen bir insanın her işinde "Allah'ın rızasını" kazanma arayışı içinde olması gerekir. Allah'ın bir ayetinde"... Artık hayırlarda yarışınız. Tümünüzün dönüşü Allah'adır..." (Maide Suresi, 48) şeklinde buyurmaktadır. Bir başka ayette ise Rabbimiz şu şekilde buyurmuştur:

"Sonra Kitabı kullarımızdan seçtiklerimize miras kıldık. Artık onlardan kimi kendi nefsine zulmeder, kimi orta bir yoldadır, kimi de Allah'ın izniyle hayırlarda yarışır öne geçer. İşte bu, büyük fazlın kendisidir." (Fatır Suresi, 32)

Ayette de bildirildiği gibi, Allah'a iman ettikleri halde 'orta bir yol tutan' insanlar da vardır, 'hayırlarda yarışıp öne geçenler' de. İhlas sahibi bir Müslüman hayırlarda yarışmaktadır. Hayatının her anında Allah'ın razı olacağı tavırları

göstermek için ciddi bir çaba sarf etmekte, elindeki tüm imkanları kullanarak salih kullardan olmaya çalışmaktadır.

Din ahlakını yaşamada orta yolu tutanlar ve hayırlarda yarışanlar arasındaki farkı şu şekilde açıklayabiliriz; insan, hayatı boyunca pek çok olayla karşılaşır. Hayatına nasıl bir yön vereceği, olaylar karşısında nasıl bir tavır alacağı, nasıl bir ahlak göstereceği konusunda her zaman için çeşitli seçeneklerle karşı karşıya kalır. Seçim ise tamamen kendi vicdanına kalmıştır. İman eden bir insanın dikkati din ahlakına uymayan seçeneklere karşı son derece açıktır. Dolayısıyla da iman eden bir kişi bu ihtimalleri kayıtsız şartsız reddeder ve Allah'ın rızasına uygun olduğunu düşündüğü, en fazla ecri kazanıp, Allah'a yakınlıkta en fazla yolu katedebileceğini umduğu tavrı seçer.

İşte bu kişinin aldığı kararlardaki vicdani titizlik de ona ihlası kazandıran en önemli yollardan biridir. Kuran'da iman edenler arasında yarışıp öne geçen salih kimseler şu sözlerle haber verilmiştir:

"Onların hepsi bir değildir. Kitap Ehli'nden bir topluluk vardır ki, gece vaktinde ayakta durup Allah'ın ayetlerini okuyarak secdeye kapanırlar. Bunlar, Allah'a ve ahiret gününe iman eder, maruf olanı emreder, münker olandan sakındırır ve hayırlarda yarışırlar. İşte bunlar salih olanlardandır." (Al-i İmran Suresi, 113-114)

İnsanın karşısında çok sayıda alternatif olduğunda bile, tüm bunlar arasından Allah'ın razı olacağı seçeneği görebilmesi son derece kolaydır. Allah'a yakınlaşma arayışı içerisinde olan ve olaylara iman gözüyle bakan bir insan için bu çok net ve belirgindir.

Örneğin insan gününü nasıl geçireceği konusunda karşısında pek çok alternatif olduğunu görür. Tüm gününü evde oturup spor yaparak ve televizyon izleyerek geçirebilir. Spor yapmanın sağlığını korumak için önemli olduğunu, televizyon izlemenin de kültürünü artıracağını söyleyerek bunlarda Allah rızasını gördüğünü söyleyebilir. Elbette ki spor yapmak da televizyon seyretmek de önemli ve faydalı faaliyetlerdir. Ama dünya üzerinde dinsiz akımlar bu kadar güç kazanmışken, İslam topraklarında savunmasız kadınlar, yaşlılar ve çocuklar "Rabbimiz Allah'tır" dedikleri için öldürülürken, savaşlar, çatışmalar ve ahlaki yozlaşma bu derece artmışken, iman eden bir insanın tüm gününü spora ve televizyona ayırması vicdanlı bir tavır olmaz.

Bunun yerine Kuran ahlakının mükemmelliğini diğer insanlara anlatıp, onların da ahiretlerine vesile olmaya çalışması hiç şüphesiz diğerinden daha hayırlı bir davranış olacaktır. Çünkü bu "Sizden; hayra çağıran, iyiliği (marufu) emreden ve kötülükten (münkerden) sakındıran bir topluluk bulunsun. Kurtuluşa erenler işte bunlardır." (Al-i İmran Suresi, 104) ayetiyle de bildirilmiş, her Müslümanın üstlenmesi gereken bir sorumluluktur. Bu alternatife yöneldiği takdirde insan, öncelikli olarak kendi ahireti için ibadette ve salih bir amelde bulunmuş olur. Bunun yanı sıra, ayetin hükmünü yerine getirip, din ahlakını tebliğ ettiği ve başkalarının da hidayetlerine vesile olduğu için ecir kazanmış olacaktır.

Allah bu duruma Kuran'da şöyle bir örnek vermiştir:

Hacılara su dağıtmayı ve Mescid-i Haram'ı onarmayı, Allah'a ve ahiret gününe iman eden ve Allah yolunda cehd edenin (çaba harcayanın yaptıkları) gibi mi saydınız? (Bunlar) Allah Katında bir olmazlar. Allah zulmeden bir topluluğa hidayet vermez.

İman edenler, hicret edenler ve Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cehd edenlerin (çaba harcayanların) Allah Katında büyük dereceleri vardır. İşte 'kurtuluşa ve mutluluğa' erenler bunlardır. (Tevbe Suresi, 19-20)

Ayetlerden de anlaşılabileceği gibi hacılara su dağıtmak ya da Mescid-i Haram'ı onarmak da Allah'ın rızasına uygun olan hayırlı davranışlardır. Ancak imkanları olduğu halde ibadetlerini bu davranışlarla sınırlayan kimselerin kendilerini kandırmamaları ve yaptıklarını yeterli görmemeleri son derece

önemlidir. Çünkü kıyas yapıldığında bunların Allah yolunda malıyla ve canıyla mücadele eden bir insanın davranışlarıyla bir olmadığı görülür.

İnsanın daha güzelini, daha hayırlısını ya da takvaya, Kuran ahlakına daha uygun olduğunu düşündüğü bir tavır varken bundan daha azını tercih etmesi ihlasa uygun bir davranış olmaz. Çünkü bu vicdanını tam olarak kullanmaması, biraz da olsa nefsine pay ayırması, biraz da olsa kendi rahatından ve kendi menfaatlerinden yana hareket etmesi anlamına gelir. Oysa Kuran'a uygun olan, yapılması gereken iş ne kadar nefsine ters, ne kadar zor olsa ve ne kadar fedakarlık gerektirse de insanın her zaman için Allah'ın rızasını kazanabilmeyi, nefsinin menfaatlerine tercih etmesidir. Bu şuur mümine ihlası, birbiri ardınca gelen salih amelleri dolayısıyla da Allah'ın rızasını, rahmetini ve cennetini kazandırır.

Karşılığı sadece Allah'tan beklemek

İhlası kazanmak isteyen bir insan, şu gerçeğin kesin olarak bilincine varmalıdır; insan dünya hayatında yaptıklarının karşılığını ancak ve ancak Allah'tan beklemelidir. Kişinin yaptığı işi Allah'ın rızası, rahmeti ve cenneti dışında herhangi bir karşılık umarak yapması ihlası kırıp, kişiyi samimiyetsizliğe sürükler. Çünkü Allah'ın vereceğinin dışında, insanlardan maddi ve manevi menfaatler besleyerek yapılan bir iyilik insana kazançtan ziyade kayıp getirir. İnsan bu düşünceyle yıllarca Allah yolunda hizmet etse bile, bu yaptıklarını sadece Allah'ı razı etmek için yapmadığı sürece, gerçek anlamda ihlası kazanmamış demektir. Ancak niyetine Allah'ın rızası dışında birşey katmadan yaptığı ibadetler kişiye büyük bir ecir ve sevap kazandırabilir.

Allah "Şüphesiz, bu Kur'an, en doğru yola iletir ve salih amellerde bulunan mü'minlere, onlar için gerçekten büyük bir ecir olduğunu müjde verir." (İsra Suresi, 9) ayetiyle salih amelin 'büyük bir ecirle' karşılık bulacağını bildirmiştir.

Bediüzzaman Said Nursi de eserlerinde insanın kurtuluşunun ancak ihlas ile mümkün olacağını söylemiş, insana ihlası kazandıracak olanın ise sadece Allah'ın rızasını gözetmek olduğunu şöyle belirtmiştir:

"... Medar-ı necat (kurtuluş vesilesi) ve halas (kurtuluş), yalnız ihlastır. İhlası kazanmak çok mühimdir. Bir zerre ihlaslı amel, ağırlıklarla hâlis olmayana tercih edilir. İhlası kazandıran hareketlerdeki sebebi, sırf Allah'ın bir emri ve neticesi Allah'ın rızası olduğunu düşünmeli ve vazife-i İlahiyeye karışmamalı."[5]

Bediüzzaman bir sözünde insanın bir kişiye karşı duyduğu muhabbetin de ihlaslı olabilmesi için karşılıksız ve sadece Allah rızası için olması gerektiğini vurgulamıştır:

Herşeyde bir ihlas var. Hattâ muhabbetin de ihlas ile bir zerresi, ağırlıklarla resmî ve ücretli muhabbete tercih edilir. İşte bir zât bu ihlaslı muhabbeti şöyle tabir etmiş:

"Ben muhabbet üzerine bir rüşvet, bir ücret, bir mukabele, bir mükâfat istemiyorum. Çünkü karşılığında bir mükâfat, bir sevab istenilen muhabbet zaîftir, devamsızdır."[6]

İşte ihlası kazanmak isteyen bir kimse bu gerçeği kesin olarak kavramalıdır. Çünkü yaptığı ameller ancak bu şekilde salih amel olabilecek ve ancak bu yolla Allah'ın rızasına, rahmetine ve cennetine ulaşmayı umabilecektir.

Ancak şeytan her zaman için insanı farklı düşüncelere sürüklemek ve onu Allah'ın rızası dışında menfaatler aramaya yöneltmek ister. "Zaten bu yaptıklarımı Allah'ın rızasını kazanabilmek için yapıyorum, bunun yanında bir parça da kişisel menfaatler ummanın bana ne zararı olabilir ki", "Hem Allah'ın rızasını kazanırım, hem de çevremde biraz itibar kazanmış olurum", "Ben iyilik yapacağım ama karşılığında onlar da bana iyilik borçlu olsunlar" ya da "Fedakarlıkta bulunurum, ama herşeyin bir karşılığı var" gibi mantıklar hep şeytanın katıp karıştırmasıyla ortaya çıkar. Ancak bu düşüncelerin her biri de kişiyi Allah'ın rızası dışında karşılıklar aramaya ittiği için ihlası kazanmasını ve salih amellerde bulunmasını engeller.

Said Nursi sözlerinde ihlasın, insanın sadece Allah'ın kendisine verdikleriyle sevinip bunlara kanaat göstermesiyle elde edilebileceğine dikkat çekmiştir. Bediüzzaman'ın burada üzerinde durduğu nokta ise, kişinin diliyle kanaat ettiği gibi kalbinde de Allah'ın verdikleriyle yetinip sevinmenin teslimiyetini yaşaması gerektiğidir. Çünkü insan Allah Katında asıl olarak kalbindeki niyetinden sorumlu tutulacaktır:

"... Sahabelerin Kuran'da övgüye mazhar olan cömertlik (kendisi muhtaç olduğu halde başkasına nimet vermek) hasletini kendine rehber etmek! Yani, hediye ve sadakanın kabulünde başkasını kendine tercih etmek ve dine hizmetin karşılığında gelen maddi çıkarları istemeden ve kalben talep etmeden, sırf Allah'ın ihsanı bilerek, insanlardan minnet almayarak ve dine hizmetin karşılığında da almamaktır. Çünkü, dine hizmetin karşılığında dünyada birşey istenilmemeli ki, ihlas kaçmasın. Gerçi hakları var ki, ümmet onların maişetlerini (yaşamak için gereken ihtiyaçlarını) temin etsin. Hem zekata da müstehaktırlar. Fakat bu istenilmez, belki verilir. Verildiği vakit de "hizmetimin ücretidir" denilmez. Mümkün olduğu kadar kanaatkarane, başka ehil ve daha çok hak etmiş olanların nefislerini kendi nefsine tercih etmek (Haşr Suresi, 9) ayetinin sırrına mazhariyetle, bu müthiş tehlikeden kurtulup ihlası kazanabilir..."[7]

Yine bir başka sözünde ise Bediüzzaman *"Bu dünya hizmet yurdudur, ücret almak yeri değildir. Salih amellerin ücretleri, meyveleri, nurları berzahta, âhirettedir. O bâki meyveleri bu dünyaya çekmek ve bu dünyada onları istemek, âhireti dünyaya tâbi' etmek demektir. O salih amelin ihlası kırılır, nuru gider. Evet o meyveler istenilmez, niyet edilmez. Verilse, teşvik için verildiğini düşünüp şükreder."*[8] diyerek insanın tüm karşılığı ahirete bırakmasının daha hayırlı olacağına dikkat çekmiştir.

Gerçekten de insanın Allah'ın rızası dışında beklediği her karşılık dünyaya aittir ve bu da dünyayı ahirete tercih etmek anlamına gelir. Bu kişi belki dünya nimetlerinden faydalanacak, ama ahiretteki sonsuz güzelliklerden mahrum kalacaktır. Oysa insan sadece Allah'ın rızasını ve ahireti hedefleyerek niyetine hiçbir katık katmadan salih amelde bulunursa, Allah ona hem dünya hem ahiret

nimetlerini verecektir. Allah "Erkek olsun, kadın olsun, bir mü'min olarak kim salih bir amelde bulunursa, hiç şüphesiz Biz onu güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz." (Nahl Suresi, 97) ayetiyle iman edenlere bu güzel müjdeyi vermiştir.

Kuran'da peygamberlerin bu konuda gösterdikleri üstün ahlaka dair pek çok örnek verilmiştir. Ayetlerde tüm elçilerin gönderildikleri topluluklara 'yaptıkları hizmetlerin karşılığında Allah'ın rızası dışında hiçbir ücret beklemediklerini' bildirdiklerinden şöyle bahsedilmektedir:

(Hz. Hud) Ey kavmim, ben bunun karşılığında sizden hiçbir ücret istemiyorum. Benim ücretim, beni yaratandan başkasına ait değildir. Akıl erdirmeyecek misiniz? (Hud Suresi, 51)

(Hz. Nuh) Ey Kavmim, ben sizden buna karşılık bir mal istemiyorum. Benim ecrim, yalnızca Allah'a aittir. Ben iman edenleri kovacak değilim. Onlar gerçekten Rablerine kavuşacaklar. Ancak ben sizi, cahillik etmekte olan bir kavim görüyorum. (Hud Suresi, 29)

Bediüzzaman Said Nursi de, insanın ancak peygamberlerdeki bu ahlaka özenerek ihlası kazanabileceğini hatırlatmıştır:

… Bir makama çoklar aday olur. Maddî ve manevî her bir ücrete çok eller uzanabilir. O noktadan zahmet ve rekabet doğup; dostu düşmana, anlaşmayı muhalefete çevirir. İşte bu müdhiş illetin merhemi, ilâcı ihlastır. Yani Allah'ın rızasını nefsin rızasına tercih etmekle ve hakkın hatırı, nefsin ve enaniyetin hatırına galib gelmekle "Eğer yüz çevirecek olursanız, ben sizden bir karşılık istemedim. Benim ecrim, yalnızca Allah'a aittir. Ve ben, Müslümanlardan olmakla emrolundum." (Yunus Suresi, 72) ayetinin sırrına mazhar olup, insanlardan gelen maddî ve manevî ücretten istiğna etmekle (Allah'tan başka kimsenin minneti altına girmeme) Kuran'da "... Elçiye düşen apaçık bir tebliğden başkası değildir" (Nur Suresi, 54) ayetinin sırrına mazhar olup hüsn-ü kabul (iyi bir kabul) ve hüsn-ü tesir (iyi bir etki) ve teveccüh-ü nâsı (insanların ilgisini) kazanmak noktalarının Cenab-ı Hakk'ın vazifesi ve ihsanı olduğunu ve kendi vazifesi olan tebliğde dâhil olmadığını ve lâzım da olmadığını ve onunla mükellef olmadığını bilmekle ihlasa muvaffak olur. Yoksa ihlası kaçırır.[9]

İnsanların rızasından arınmak, sadece Allah'ın rızasına yönelmek

Bediüzzaman Said Nursi, Risale-i Nur Külliyatı'nda ihlası kazanmanın şartlarını konu ettiği yazılarından birinde şöyle demiştir:

"Amelinizde Allah rızası olmalı. Eğer O razı olsa, bütün dünya küsse ehemmiyeti yok. Eğer O kabul etse, bütün halk reddetse tesiri yok. O razı olduktan ve kabul ettikten sonra, isterse ve hikmeti lazım gelirse, sizler istemek talebinde olmadığınız halde, halklara da kabul ettirir, onları da razı eder. Onun için, bu

hizmette doğrudan doğruya yalnız Cenab-ı Hakk'ın rızasını esas maksad yapmak gerektir."[10]

Bediüzzaman Said Nursi bu sözleriyle insanların rızasından arınıp sadece Allah'ın rızasını kazanmaya yönelmenin önemine değinmiştir. Onun bu sözünde vermiş olduğu örnek, ihlasın anlaşılması bakımından son derece önemlidir.

Bunun yanında gösterdiği bir tavırdan dolayı eğer Allah bir kişiden razı olmayacaksa, tüm dünya ondan razı olsa, ona minnet duysa bunun hiçbir önemi olmaz. İnanan bir kimse bunun Allah Katında hiçbir kıymeti olmadığını ve Allah razı olmadığı sürece insanların razı olmuş olmasının ahiretten yana kendisine birşey kazandırmayacağını bilir. Rızasını kazanacağı güruh sayıca kalabalık, mal ya da makamca güçlü bir kitleden oluşuyor olabilir. Ancak bunların her biri de Allah'ın izni ile hayat bulmuş ve birgün toprağın altında çürüyüp tüm güç ve kudretlerini kaybedecek olan aciz varlıklardır. Bu nedenle ahirette ne kalabalığın, ne sağladıkları desteğin, ne de dile getirilen takdirlerin hiçbir faydası olmayacaktır. Baki olan ve rızası kazanılmaya asıl layık olan sadece Allah'tır. İnsana daimi bir ihlas anlayışını kazandıracak olan da işte bu gerçeği kavrayarak, 'insanların rızasından sıyrılıp, sadece Allah'ın rızasını kazanmaya yönelmek'tir. Kuran'da bu anlayış şöyle bir örnekle açıklanmıştır:

"Allah (ortak koşanlar için) bir örnek verdi: Kendisi hakkında uyumsuz ve geçimsiz bulunan, sahipleri de çok ortaklı olan (köle) bir adam ile yalnızca bir kişiye teslim olmuş bir adam. Bu ikisinin durumu bir olur mu? Hamd, Allah'ındır. Hayır onların çoğu bilmiyorlar. Gerçek şu ki, sen de öleceksin, onlar da öleceklerdir." (Zümer Suresi, 29-30)

İnsanın Allah'ın dışında herhangi bir başka varlığın rızasını düşünerek hareket etmesi Kuran'da 'şirk' ya da 'Allah'a ortak koşmak' olarak ifade edilmiştir. Yukarıda yer alan ayette ise Allah, kişinin insanların rızasını arayıp Allah'a ortaklar koşmasını, pek çok sahibi olan bir köleye benzetmiştir. Allah'a katıksız bir iman ile katıksızca kulluk etmesini ise yalnızca bir kişiye teslim olmuş bir kimsenin durumuna benzetmiştir. Allah, Kendisi dışında tüm varlıkların birgün mutlaka ölümle karşılaşacaklarını hatırlatarak insanları sadece Allah'ın rızasına yönelmeleri konusunda düşünmeye davet etmiştir.

İnsanın bu konuda nefsinin telkinlerine karşı da son derece uyanık olması ve nefsini kendini kandırmadan dürüstçe değerlendirmesi gerekmektedir. Çünkü nefsin en büyük arzularından biri de Kuran ahlakına zıt olarak, insanların hoşnutluğunu, beğenisini ve takdirini kazanabilmektir. Nitekim çoğu insan yaptığı pek çok işi kendi istek ve tercihleri doğrultusunda değil de, sırf çevrelerinden takdir toplayabilmek ve bu takdir ile de toplumda bir yer edinebilmek için yapar. Dolayısıyla da bu insanların hayatlarını yönlendiren ana mantık 'insanların rızasını kazanabilme arzuları' olur.

Pek çoğunuz bazı insanların kendi aralarında "Sonra etraftan ne derler?", "Bunu etrafa nasıl açıklarız", "Etrafa rezil olduk", "İnsan içine çıkamayız ki" gibi

sözler sarf ettiklerini sıkça duymuşsunuzdur. Bu sözler genellikle bu insanların birbirleri için ne diyeceklerini, haklarında nasıl düşüneceklerini, olayları nasıl değerlendireceklerini son derece önemli görmelerinden kaynaklanır. Öyle ki kimi zaman yanlış bir tavırda bulundukları için vicdani bir rahatsızlık duymaz, ama bunu insanların öğrenmesinden dolayı huzursuzluk duyarlar. Oysa ortada yanlış bir davranış varsa asıl önemli olan bunu Allah'ın bilmesidir. Ve insanın bu durumu telafi etmek için yönelmesi gereken makam da yine sadece Allah'ın makamıdır. Eğer kişi hatasından dolayı Allah'a karşı bir sorumluluk hissetmiyor, ama insanlara karşı bir mahcubiyet ve utanç duyuyorsa bu, o kişinin insanların rızasını Allah'ın rızasından daha üstün gördüğünü gösterir. Bu insanlar dinin pek çok hükmü hakkında evlerinde gösterdikleri hassasiyet ve kararlılığı sokakta iken göstermezler. İnsanların nasıl yorumlayacağını düşünerek, onların rızalarını Allah'ın rızasına tercih edebilirler. Yazlık ve deniz kenarında bulunan bir semte gittiklerinde farklı, muhafazakar kimselerin oturduğu bir yere gittiklerinde farklı tavırlar sergilerler. Müslümanların yanında iken farklı, onlardan uzaklaşıp başka bir şehre ya da ülkeye gittiklerinde farklı bir ahlak gösterirler. Kimi zaman bu mantıkları doğrultusunda ibadetlerini de göz ardı edebilirler. Oysaki ihlaslı bir tavırda bunların hiçbiri olmaz. İhlas sahibi bir insan her nereye ya da her kimin yanına giderse gitsin, Allah korkusunda, takvasında kararlı davranır. Kuran'ın "(Öyle) Adamlar ki, ne ticaret, ne alış-veriş onları Allah'ı zikretmekten, dosdoğru namazı kılmaktan ve zekatı vermekten 'tutkuya kaptırıp alıkoymaz'; onlar, kalplerin ve gözlerin inkılaba uğrayacağı (dehşetten allak bullak olacağı) günden korkarlar." (Nur Suresi, 37) ayetinde hiçbir şart ve durumun gerçek Müslümanların tavırlarına etki edemediğine dikkat çekilmiştir.

İşte ihlası kazanmak isteyen bir müminin, cahiliye toplumlarında yaşamın en temel dayanağı olan "insanlar ne der" mantığından tamamen kurtulması gerekir. Çünkü insanların hoşnutluğuna dair endişeler yaşandığı sürece insanın katıksız bir ihlas anlayışından bahsedebilmesi mümkün değildir.

İşte insanın ihlası kazanabilmek için her zaman için niyetini halis tutması ve katıksızca Allah'ın rızasına yönelmesi gerekmektedir. Allah dilemediği sürece rızası kazanılmış olan insanların kişiye bir faydası olmaz, ama Allah'ın rızasını, desteğini, sevgisini ve hoşnutluğunu kazanan bir insan, tüm bu insanların kendisine sağlayacağı desteği zaten kazanmış demektir. İhlasla hareket ettiği için Allah zaten ona dünyada da ahirette de en güzel hayatı yaşatacak, ona hiçbir insanın sağlayamayacağı desteği sağlayacak, hiçbir insanınkiyle kıyaslanamayacak bir dostluğu nasip edecektir. Bir sözünde Bediüzzaman Said Nursi de bu önemli gerçeğe şöyle değinmiştir:

... Rıza-yı İlahî kâfidir. Eğer o yâr ise, herşey yârdır. Eğer o yâr değilse, bütün dünya alkışlasa beş para değmez. İnsanların takdiri, istihsanı (beğenisi, hoş karşılaması), eğer böyle işde, böyle amel-i uhrevîde illet ise, o ameli ibtal eder. Eğer tercih ediliyorsa, o ameldeki ihlası kırar. Eğer müşevvik (teşvik edici) ise saflığını izale eder. Eğer sırf alâmet-i makbuliyet olarak, istemeyerek Cenab-ı Hak

ihsan etse, o amelin ve ilmin insanlarda hüsn-ü tesiri namına kabul etmek güzeldir ki... buna işarettir.[11]

Ey nefis eğer takva ve ameli salih ile Halikini razı etti isen, halkın rızasını tahsile luzum yoktur, o kafidir. Eğer halk da Allah'ın hesabına rıza ve muhabbet gösterirlerse iyidir. Şayet onların ki dünya hesabına olursa kıymeti yoktur. Çünkü onlarda senin gibi aciz kullardır. Maahaza ikinci şıkkı takip etmekte şirk-i hafi olduğu gibi, tahsili de mümkün değildir. Evet bir maslahat için sultana "müracat eden adam sultanı" irza etmiş ise, o iş görülür. Etmemiş ise halkın iltimasıyla çok zahmet olur. Mamafih yine sultanın izni lazımdır. İzni de rızasına mütevakıftır."[12]

Vicdanı güçlendirmek

Vicdan Allah'ın insana doğru yolu göstermekle görevlendirdiği bir güçtür. Yaşamının son anına kadar, nefsinin kötülüklerine, şeytanın kışkırtmalarına ve Kuran dışı her türlü tavra karşı insanı uyarıp korkutur. Ona Allah'ın razı olacağı tavrı, Kuran'a uygun olan davranışları ilham eder. Karşılaştığı her olayda vicdanının sesine kayıtsız şartsız uyan bir insan ihlası da kazanmış olur. Çünkü ihlas da zaten insanın vicdanını en son noktasına kadar kullanabilmesidir. Nefsiyle çatışsa ya da zorlukla karşılaşsa da, vicdanlı davranmaktan taviz vermemesidir.

İşte bu nedenle ihlası kazanmak isteyen bir kimse öncelikle vicdanını gereği gibi kullanıp kullanmadığını gözden geçirmelidir. Eğer zaman zaman vicdanını durdurabiliyor, ondan gelen sese kulak vermiyor ve bile bile nefsinden yana tavır koyabiliyorsa bu durumda vicdanını Kuran'a uygun şekilde kullanmıyor demektir. Daha da önemlisi "Hayır; insan, kendi nefsine karşı bir basirettir. Kendi mazeretlerini ortaya atsa bile." (Kıyamet Suresi, 14-15) ayetleriyle de bildirildiği gibi her insan kendisine fısıldanan sesin vicdan olduğunu ve bu sesi hangi mazeretleri öne sürerek bastırdığını bilir.

Vicdan insan için büyük bir nimet ve rahmettir. Bediüzzaman Said Nursi'nin de *"Akıl tatil-i eşgal etse de, nazarını ihmal etse, vicdan Sanii unutamaz. Kendi nefsini inkar etse de O'nu görür, O'nu düşünür, O'na müteveccihtir"* [13] ya da *"... her vicdanda iki pencere olan Sani'-i Zülcelal marifetini insan kalbine daima tecelli ettiriyor."* [14] sözleriyle ifade ettiği gibi insan gaflete dalsa bile, vicdanı dalmaz. Kendisi nefsine kapılacak olsa bile vicdanı kapılmaz, kendi samimiyetsizliğe meyletse, şeytana uyacak olsa vicdanı yine de uymaz. Kısacası insan bilerek ya da bilmeyerek hata yapabilir, ama vicdanı asla doğru yoldan şaşmaz, asla hata yapmaz.

Ancak ne var ki vicdan körelebilir. Eğer insan vicdanı kendisini doğru yola çağırdığı halde bu sese karşı vurdumduymaz bir tavır gösterirse, vicdanının sesini sürekli olarak bastırmayı alışkanlık haline getirirse bu durumda onun etkisini zayıflatmış ve vicdanını köreltmiş olur. Vicdan yine kişiyi uyarıp doğruya çağırır, ama o artık bu sesten etkilenmeyecek, onu dinlemeyecek ve önemsemeyecek hale gelmiştir. Dolayısıyla da bir müminin vicdanının kabul etmeyeceği pek çok tavır ve davranış kolaylıkla bu kişinin vicdanından geçebilmeye başlar. Bu insan Allah'ın beğenmeyeceği, Kuran'a uygun olmayan bir davranışta bulunup, şeytanın ardı sıra

giderken artık vicdan azabı duymaz olur. Kuran dışı bu tavrı, içinde hiçbir sıkıntı duymadan rahat rahat yapabilecek hale gelir. Örneğin bir ülkede savaşın başladığı ilk günlerde her insan ölen savunmasız kadınları, çocukları, kundaklarındaki bebekleri görüp çok büyük bir vicdani rahatsızlık duyar. Birşeyler yapmak, bu kişilere yardım etmek ister. Ancak ilerleyen günlerde hergün gazetelerde aynı haberleri okumak, televizyonda aynı haberleri izlemek bu kişinin vicdanını köreltir. Artık ölüm haberleri ya da çekilen zulümle ilgili bilgiler onun vicdanında bir etki oluşturmaz. Ne bir sıkıntı duyar, ne de vicdani bir sorumluluk. İşte bu vicdanın körelmesidir. Vicdan körelmesinde ise kesintisiz bir ihlastan söz edebilmek mümkün olmaz.

İhlası kazanabilmek için kişinin öncelikle Kuran'a uygun bir vicdan duyarlılığı elde etmesi gerekir. Bu ise kişinin Allah korkusunu artırması ile mümkün olur. Kişi Allah'ın her an her yerde kendisini görüp duyduğunu, tüm yaptıklarını Katında saklı tuttuğunu, kendisini bunlardan hesaba çekeceğini derinlemesine düşünmelidir. Ölümün an meselesi olduğunu, bir an sonra kendisini Allah'ın huzurunda hesap verirken bulabileceğini ve eğer Allah'ın bildirdiği ahlakı göstermemiş, vicdanını gereği gibi kullanmamış ise de sonsuz cehennem azabıyla karşılaşabileceğini açık bir şuurla kavramaya çalışmalıdır. Eğer Kuran'ın bu mühim gerçeklerini tam anlamıyla kalbine sindirirse vicdanındaki bu körelme yerini güçlü bir vicdan duyarlılığına bırakacaktır. Vicdandaki bu hassasiyet ile birlikte de kişi her an karşılaştığı her olayda vicdanının sesini dinleyerek ihlaslı davranabilecektir.

Dünya hayatının geçiciliğini anlamak

Dünyanın dört bir yanında belki de istisnasız tüm insanların dilinde ya da en azından zihninde olan bir konu vardır; uzun yaşayabilmek, hatta mümkünse hiç ölmemek… Bilim adamları yüzyıllardır bu konuda ciddi araştırmalar yapmakta ve insanları daha uzun yaşatabilmenin bir formülünü bulmaya çalışmaktadırlar. Ancak ne var ki bugüne kadar bu çalışmalarda hiçbir gelişme kaydedilememiştir. Çünkü Allah "Senden önce hiçbir beşere ölümsüzlüğü vermedik; şimdi sen ölürsen onlar ölümsüz mü kalacaklar? Her nefis ölümü tadıcıdır. Biz sizi, şerle de, hayırla da deneyerek imtihan ediyoruz ve siz Bize döndürüleceksiniz." (Enbiya Suresi, 34-35) ayetleriyle her insanın ölümlü olarak yaratıldığını ve eceli geldiğinde mutlaka bu gerçekle yüz yüze geleceğini bildirmiştir.

İnsanlar her ne kadar düşünmek ya da kabullenmek istemeseler de gerçek budur; insan ölümlüdür. Dünya hayatı ise son derece kısa ve geçicidir. Her insan denenmek üzere, ortalama altmış yetmiş yıl süren bir zaman dilimi için dünyada bulunmaktadır. Bu nedenle insanın planlarını dünya hayatı üzerine kurması, geçici bir sebeple bulunduğu mekanı asıl hayatı kabul edip, sonsuza kadar asıl hayatını yaşayacağı ahireti unutması çok büyük bir hatadır.

Bu gerçek her insanın rahatlıkla anlayabileceği kadar açık ve sadedir. Ancak "O amel (davranış ve eylem) bakımından hanginizin daha iyi (ve güzel) olacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı. O, üstün ve güçlü olandır, çok

bağışlayandır." (Mülk Suresi, 2) ayetiyle bildirilen dünyadaki imtihan ortamının oluşabilmesi için Allah dünya hayatını süslü kılmıştır.

Bazı insanların dünya hayatının menfaatlerinden daha fazla yararlanabilmek için adeta bir yarış içerisine girmiş olması, insanı aldatmamalıdır. Çünkü gaflet içinde bocalayan kişilerin bir ölçü olmayacağı Kuran ayetleriyle insanlara bildirilmiştir. Mal yığıp biriktirmeye çalışanlar, makam sahibi olabilmek için inançlarından ödün veren kimseler, insanların gözünde yer edinebilmek için şekilden şekile giren insanlar yanlış idealler peşinde koşmaktadırlar. İnsanın bir tiyatro sahnesinde seyrettiklerini gerçek sanarak, sahnelenen senaryo doğrultusunda bir tavır ortaya koyması ne kadar mantıksız, ne kadar komik ve ne kadar küçük düşürücü ise, dünya hayatını gerçek sanarak büyük bir hırs ve koşuşturmacayla buraya yönelik menfaatlerin peşinde koşan kimselerin durumu da bundan farksızdır.

Ancak unutulmamalıdır ki kendilerini sadece dünya hayatına adayan insanlar gibi, "hem ahireti hem de dünya hayatını birlikte kazanayım" düşüncesinde olan kimseler de hatalı bir tavır içerisindedirler. Dünya hayatı insanlar için bir nimet olarak yaratılmıştır. İnsan bu dünyadaki tüm güzelliklerden en fazlasıyla yararlanacak, nimetlerden en güzel şekilde istifade edecektir. Ancak hiçbir zaman için bunları kendisine ideal edinmeyecek, hırsla bu nimetlere yönelmeyecektir. Tüm bunları din ahlakını en güzel şekilde yaşayabilmek, Allah'ı takdir edebilmek, Allah'ın kendisine lütfettiklerini görüp şükredebilmek için kullanacaktır. İnsanın "hem Allah'ın rızasını kazanacak şekilde bir yaşam süreyim, hem de dünya hayatının menfaatlerinden olabildiğince yararlanayım" şeklinde bir mantık ile hareket etmesi ihlasını zedeleyen bir tavır olur.

Allah Kuran'da geçen "Güç ve basiret sahibi olan kullarımız İbrahim'i, İshak'ı ve Yakub'u da hatırla. Gerçekten Biz onları, katıksızca (ahiretteki asıl) yurdu düşünüp-anan ihlas sahipleri kıldık. Ve gerçekten onlar, Bizim Katımız'da seçkinlerden ve hayırlı olanlardandır." (Sad Suresi, 45-47) ayetleriyle peygamberlerden örnek vermiş ve asıl makbul olanın katıksızca ahireti düşünüp ona göre hareket eden kimselerin davranışları olduğunu hatırlatmıştır. Allah böyle bir ihlasla Kendisi'ne yönelip ahireti isteyen kimselere zaten dünya hayatının en güzel nimetlerini verir. Dolayısıyla da ihlastan uzaklaşarak "hem dünya hem ahiret benim olsun" diyen insan her ikisinden de gereği gibi nasibini alamazken, katıksızca ahirete yönelen kimse hem dünya hem de ahiret hayatının nimetlerini kazanır.

Bediüzzaman Said Nursi de *"Evvelâ sebebi, sırr-ı ihlastır. Çünkü dünyada geçici zevkler, kerametler tam nefsini mağlub etmeyen insanlara bir maksad olup, uhrevî (ahirete yönelik yaptığı amellere) ameline bir sebeb teşkil eder, ihlası kırılır. Çünkü amel-i uhrevî ile dünyevî maksadlar, zevkler aranılmaz. Aranılsa sırr-ı ihlası bozar."*[15] sözleriyle nefsin tam eğitilmemiş olmasından dolayı ahiretin yanında dünyayı da amaç edinmenin ihlası kıran, ahirete yönelik salih amellerde bulunulmasına engel teşkil eden bir tavır olduğuna dikkat çekmiştir.

Yine bir başka sözünde ise Said Nursi dünya hayatını en mutlu ve en güzel şekilde yaşayanın, 'dünyayı bir misafirhane olarak kabul eden kimse' olduğunu belirtmiştir. Çünkü bu düşünce söz konusu kişiyi Allah'ın rızasını kazanmaya ve ihlaslı davranmaya yöneltmektedir.

Görüyorum ki: şu dünya hayatında en bahtiyar odur ki, dünyayı bir askeri misafirhane telakki etsin ve öyle de izan etsin ve ona göre hareket etsin. Ve o telakki ile, en büyük mertebe olan rıza mertebesini çabuk elde edebilir. Kırılacak şişe pahasına daimi bir elmasın fiatını vermez; istikamet ve lezzetle hayatını geçirir.

Evet, dünyaya ait işler, kırılmaya mahkum şişeler hükmündedir; sonsuz ahirete ait işler ise gayet sağlam elmaslar kıymetindedir. İnsanın fıtratındaki şiddetli merak ve hararetli muhabbet ve dehşetli hırs ve inadlı talep ve hakeza iddetli hisler, ahirete ait işleri kazanmak için verilmiştir. O hissiyatı, şiddetli bir surette fani dünya işlerine yöneltmek, fani ve kırılacak şişelere, baki elmas fiatlarını vermek demektir.[16]

Bediüzzaman bu sözünde dünya hayatını kırılacak bir şişeye, ahireti ise bir elmas parçasına benzetmiştir. Dünya hayatına kapılarak ihlastan uzaklaşan kişi bu değersiz cam şişe için elması feda eden kimse gibi ahiretini kaybetmektedir. Dünyanın bir misafirhane olduğunu anlayan kimse ise bu hataya düşmeyerek dünyada da ahirette de en güzel hayatı yaşamaktadır.

Ölümü, hesap gününü ve ahireti düşünmek

Bazı insanlar ölümü yanlış bir bakış açısıyla değerlendirir ve dünya hayatındaki her türlü güzelliğin son bulduğu, insanın bir daha hayat bulmamak üzere yaşama veda ettiği ve toprağa karışarak çürüyüp yok olduğu bir son olarak görür. Ancak bu inançları Allah'ın varlığını, dünya hayatının ve kendilerinin yaratılış amacını gereği gibi kavrayamamış olmalarından kaynaklanmaktadır. Bu kişiler dünya hayatlarının, ölümden sonraki asıl yaşamlarını belirleyen bir imtihandan ibaret olduğunun şuurunda değildirler. Yaşamakta oldukları bu dünyayı gerçek, ahireti ise bir aldanış olarak değerlendirler. Dünya hayatına son verip ahiret hayatını başlatan ölümü de bu nedenle bir son olarak nitelendirirler.

İşte bu düşünceleri nedeniyle onlar için 'ölüm' ne kadar ürkütücü ise, 'ölümü düşünmek' de en az o kadar rahatsız edicidir. Ölümü akıllarına getirdikleri takdirde dünya hayatından gereği gibi zevk alamayacaklarına, bu düşüncenin tüm lezzetleri tatsızlaştırıp anlamsızlaştıracağına inanırlar. Ölümü düşünmemeye ve unutmaya çalıştıkları takdirde de dünya hayatına daha çok bağlanıp, nimetlerden daha çok zevk alabileceklerini sanırlar.

Oysaki insan ölümü düşünse de düşünmese de, unutsa da hatırlasa da sonuç hiçbir zaman için değişmeyecektir; "De ki: "Elbette sizin kendisinden kaçtığınız ölüm, şüphesiz sizinle karşılaşıp-buluşacaktır. Sonra gaybı da, müşahede edilebileni de bilen (Allah)a döndürüleceksiniz; O da size yaptıklarınızı haber verecektir." (Cuma Suresi, 8)" ayetiyle hatırlatıldığı gibi insan ölüm ile mutlaka

karşılaşacaktır. O halde akılcı olan, düşünmeyerek ve unutmaya çalışarak kesin olarak gerçekleşecek bir olaydan kaçmak değil, bu gerçekle karşılaşabilecek şekilde hazırlık yapmaktır. Eğer insan Allah'ın razı olacağı şekilde bir hayat sürdürür ise, ölüm bu kişiye bir kayıp ya da zarar getirmeyecektir. Aksine sonsuz ve kusursuz yaşamına başlamasına vesile olacaktır. Eğer bu insan Allah'a samimi bir kalple yönelmiş ise ölüm dışarıdan bakıldığında hangi şartlar altında gerçekleşirse gerçekleşsin kişiye acı da vermeyecektir. Allah Kuran'da ölüm meleklerinin iman edenlerin canlarını acı vermeden yumuşakça çekip alacaklarını bildirmiştir. Ölümün ancak inkar edenler için acı veren bir olay olduğu da yine Kuran ayetleriyle haber verilmiştir. (Naziat Suresi, 1-2) Dolayısıyla da eğer kişi iman ve ihlas sahibi ise ölüm onun için acı çekeceği bir son olmayacaktır.

Bunun yanında ölümü düşünmek, bu kimselerin düşündüğü gibi kişiyi dünyadan koparan değil, tam tersine dünya nimetlerinden de olabilecek en fazla lezzeti alabilmeyi sağlayan önemli bir vesiledir. Çünkü insan nimetlere bağlanıp, onları şehvet haline getirdiği zaman değil, tam tersine tüm bunların fani ve geçici olduğunu kavradığı takdirde onlardan çok daha fazla haz duyabilir. Peygamberimiz (sav) de bir sözlerinde ölümü düşünmenin önemini şu şekilde belirtmişlerdir:

Ölümü çok zikredin. Zira bu, insanı dünyadan çeker. Ve günahlardan sıyırır.[17]

Ayrıca ölüm bu kimselerin algıladıkları gibi ne hayatın, ne nimetlerin, ne de güzelliklerin sonu değildir. Aksine ölüm gerçek hayatın başlangıcıdır; insanın dünya hayatında yaptığı seçim doğrultusunda sonsuza dek yaşamını sürdüreceği gerçek dünyasına geçişidir. Eğer Allah'ın büyüklüğünü takdir edebilmiş ve hayatını bu uğurda yaşamışsa sonsuz hayatını birbirinden güzel cennetlerde geçirecektir. Ama eğer dünya hayatına aldanmış, ölümü, Allah'ın huzuruna varıp hesap vereceği günü ve ahireti unutmuş ise bu durumda da ebedi mekanı cehennem olacaktır. Dünya hayatında ölümü düşünmemeye çalışması kişiyi bu gerçeklerle karşılaşmaktan kurtarmaz.

İnsan her an, her yerde ölümle karşılaşabilir

Ölümü düşünmek ve bu gerçeğin şuuruna varmak insanı her an ihlaslı ve vicdanlı davranmaya yönelten önemli bir tefekkür konusudur. Allah'ın ve ahiretin varlığına samimi imanla kanaat getiren insan, yaşam gibi ölümün de Allah'ın kontrolünde olduğunu bilir. Hiçbir insan ecelini ne erteleyebilir ne de öne alabilir. Ölüm Allah'ın takdir ettiği anda ve Allah'ın takdir ettiği şekilde gerçekleşir. "Her ümmet için bir ecel vardır. Onların ecelleri gelince, ne bir saat ertelenebilirler ne de öne alınabilirler (tam zamanında çökerler.)" (Araf Suresi, 34) ayetiyle de bildirilen bu gerçeğin farkında olan insan, ölüm ile ne zaman karşılaşacağını bilmemenin verdiği açık bir şuur ile hareket eder. "Her nerede olursanız, ölüm sizi bulur; yüksekçe yerlerde tahkim edilmiş şatolarda olsanız bile…" (Nisa Suresi, 78) ayetiyle de hatırlatıldığı gibi Allah diledikten sonra ölüm mutlaka gerçekleşir. Bunun ne kişinin yaşı ile, ne sağlıklı olması ne de tedbirli davranmış olması ile

ilgisi yoktur. Allah diledikten sonra ani bir kaza, beklenmedik bir hastalık, hatta kimi zaman insanları hayrete düşüren umulmadık basit bir sebep dahi insanı ölüme sürükleyebilir.

İşte tüm bu yönleriyle ölümü düşünebilen bir insan, her an her yerde ölümle karşılaşabileceğini, yaşamının her an son bulma ihtimali olduğunu bilir. Bu da onu hayatının her anında ihlaslı davranmaya, aklını, vicdanını ve imkanlarını son noktasına kadar kullanmaya yöneltir. Bir an sonra kendisini Rabbimiz'in huzuruna varmış, hesap verirken bulabileceğini, her an cennet ya da ceheneme sevk edilme ihtimaliyle karşı karşıya kalabileceğini bilmenin verdiği açık şuur ile hareket eder. Dünya hayatını, ahirete gidip cenneti ve cehennemi görüp geri dönmüşcesine, tüm bunların gerçekliğinden ve yakınlığından kesin olarak emin olmuş bir iman ve ihlasla geçirir. Her anını, canını almaya gelen ölüm melekleriyle karşılaştığı, amel defterinin ortaya konduğu, cennete mi yoksa ceheneme mi sevk edileceğinin kararını beklediği anı yaşıyormuş gibi derin bir Allah korkusu ile geçirir. Cehennem azabının yakınlığını ve dehşetini her an aklında tutarak, sonsuza kadar bu azabı tatmanın korkusunu her an hissederek hareket eder. Aynı şekilde cehennemden kurtulmuş olup, sonsuza kadar Allah'ın dost edindiği bir kul olarak cennette yaşayacak olmanın şevkiyle dolu olur. Hesap gününde Allah'ın huzuruna çıkarıldığı vakit, "Bilmiyordum, anlamamıştım, fark etmemiştim, unutmuştum, gaflete dalanlarla birlikte ben de dalmıştım, gevşeklik göstermiştim, şeytana uymuştum ya da Allah nasıl olsa affeder diye düşünmüştüm, ibadetleri yerine getiriyordum bunlar yeterli olur zannetmiştim" gibi mazeretler öne sürmesinin hiçbir fayda sağlamayacağının bilincinde hareket eder.

Bu bilinç güçlü bir vicdan, keskin bir kavrayış gücü, üstün bir akıl ve kesintisiz bir ihlas anlayışıyla kendini gösterir. Bu şuurdaki bir insan ölümün an meselesi olduğunu bildiği için, hayırdan yana hiçbir işi ertelemez, hiçbir konuda üşengeçlik ya da tembellik yapmaz, şevksiz davranmaz. "Birazdan, bir saat sonra ya da yarın yaparım" dediği bir işi gerçekleştirmeye ömrünün yetmeyebileceğini düşünür. Ahirette de ertelediği ve eksik tuttuğu bu gibi işler nedeniyle çok büyük bir pişmanlığa kapılabileceğini bilir.

"Keşke imkanım varken daha çok salih amelde bulunsaydım, daha çok infak etseydim, hayırlarda yarışsaydım, ihlas sahiplerine, müminlere önder olacak kadar üstün bir ahlak içerisinde olsaydım, keşke Allah'ın dinine daha sıkı sarılsaydım, keşke din ahlakını tebliğ etmek için daha çok çaba harcasaydım, keşke insanlara iyiliği emredip kötülükten menetmek için birşeyler yapsaydım, keşke dünya işlerine kapılıp ahiretim için hazırlık yapmayı ertelemeseydim, keşke hayırdan yana yaptıklarımı artırsaydım da bugün kurtuluşa erenlerden olsaydım" diyenlerden olmamak ve ahirette bu pişmanlığı yaşamamak için peygamberlerin göstermiş olduğu gibi bir ihlas anlayışı içerisinde hareket etmesi gerektiğini bilir.

Her an ölümle karşılaşabileceğine göre ne kadar acele etse, ne kadar ihlaslı davransa, ne kadar salih amelde bulunsa o kadar karlı çıkacaktır. Cehennem gibi zorlu bir son ile karşılaşmamak için böylesine bir samimiyet ve ihlas içerisinde olmaya mecbur olduğunu bilir. Gevşeklik göstermenin, ağırdan almanın, daha

güzeli, daha iyisi ve daha mükemmeli varken biraz daha azını tercih etmenin ahirette pişmanlığa sebep olacağının şuurundadır. Bu şuur açıklığı ve ihlas her konuda kendini gösterir; Allah'a olan yakınlığında, müminlere gösterdiği saygı, sevgi ve samimiyette, güzel ahlakta, fedakarlıkta, çalışkanlıkta, ibadetinde, duasında, malıyla canıyla harcadığı çabasında, Allah yolunda yaptığı infakında, her an her yerde yaptığı Müslümanca konuşmalarında, şevkinde, canlılığında hep ihlaslı bir tavır sergiler.

İşte bu yüksek ihlas anlayışını insana kazandıran; dünya hayatını ölümü düşünerek yaşıyor olmasıdır. Bediüzzaman Said Nursi *İhlas Risalesi*'nde yer verdiği bir sözünde ölümü düşünmenin bu faydasına şöyle dikkat çekmiştir:

"Ey hizmet-i Kuraniye arkadaşlarım! İhlası kazanmanın ve muhafaza etmenin en tesirli bir sebebi, ölümü düşünmektir. Evet, ihlası zedeleyen ve riyaya ve dünyaya sevk eden bitmeyen bir istek olduğu gibi, riyadan nefret veren ve ihlası kazandıran, ölümü düşünmektir. Yani, ölümünü düşünüp, dünyanın fani olduğunu dikkatle düşünüp, nefsin desiselerinden kurtulmaktır. Evet, ehli tarikat ve ehli hakikat, Kuran-ı Hakimin, "Her nefis ölümü tadıcıdır." (Al-i İmran Suresi, 185) gibi ayetlerinden aldığı dersle, ölümü düşünme yolunu esas tutmuşlar; bitmeyen bir istek olan tevehhüm-ü edebiyeti (ebedi yaşayacağını zannedip, Allah'ın emirlerinden ve ahiret için hazırlanmaktan gaflet içinde olmak) o düşünce ile ortadan kaldırmışlardır. Onlar farazi ve hayali bir suretle kendilerini ölmüş düşünüyor ve hayal ediyor ve yıkanıyor, kabre konuyor farz edip, düşüne düşüne, nefsi emmare o hayal ve düşünceden etkilenip, uzun emellerinden bir derece vazgeçer. Bu düşüncenin faydaları pek çoktur. Hadiste "lezzetleri tahrip edip acılaştıran ölümü zikrediniz!" diye rabıtayı ders veriyor.

Fakat mesleğimiz tarikat olmadığı, belki hakikat olduğu için, bu düşünceyi, ehl-i tarikat gibi farazi ve hayali suretinde yapmaya mecbur değiliz. Hem meslek-i hakikate uygun gelmiyor. Belki, akıbeti sonu düşünmek suretinde geleceği şimdiki zamana getirmek değil, belki hakikat noktasında şimdiki zamandan geleceğe fikren gitmek, nazaran bakmaktır. Evet, hiç hayale, faraza luzüm kalmadan, bu kısa ömür ağacının başındaki tek meyvesi olan kendi cenazesine bakabilir. Onunla yalnız kendi şahsının ölümünü gördüğü gibi, bir parça öbür tarafa gitse, asrının ölümünü de görür; daha bir parça da öbür tarafa gitse, dünyanın ölümünü de müşahade eder, mükemmel ihlasa yol açar.[18]

Bediüzzaman bu sözleriyle insanlara ölümü, adeta kabre girmiş, kendi ölümünü, kendi cenazesini görmüş, ahirete gidip dünyanın ölümünü de müşahade etmiş bir insanın şuur açıklığı ve olgunluğuyla değerlendirmelerini tavsiye etmiştir. Ölümü düşünmenin insanı dünya hayatındaki her türlü tavır ve ahlak bozukluğundan arındıracak önemli bir vesile olduğuna dikkat çekmiştir.

İHLASI ZEDELEYEN TAVIRLARDAN KAÇINMAK

Önceki bölümlerde ihlası kazanmak için insanın sahip olması gereken özelliklere değindik. İşte bu amaç doğrultusunda insanın dikkat etmesi gereken ikinci bir konu da 'ihlasını zedeleyen' ya da 'ihlasını tamamen kıran' tavırlardan arınması olmalıdır. Çünkü Bediüzzaman Said Nursi'nin de, *"Ey kardeşlerim! Mühim ve büyük hayırlı işlerin çok zararlı engelleri olur. Şeytanlar o hizmetin hizmetçileriyle çok uğraşır. Bu engellere ve bu şeytanlara karşı, ihlas kuvvetine dayanmak gerektir. İhlası kıracak sebeplerden; yılandan, akrepten çekindiğiniz gibi çekininiz. Hazret-i Yusuf Aleyhisselâm'ın "(Yine de) Ben nefsimi temize çıkaramam. Çünkü gerçekten nefis, -Rabbimin kendisini esirgediği dışında- var gücüyle kötülüğü emredendir. Şüphesiz, benim Rabbim, bağışlayandır, esirgeyendir." (Yusuf Suresi, 53) demesiyle, nefsin emirlere itimad edilmez. Enaniyet ve nefsin emirleri sizi aldatmasın."*[19] sözüyle dikkat çekmiş olduğu gibi şeytan ihlası kazanmayı ve mutlak samimiyete ulaşmayı hedefleyen kimselerin düşmanıdır. Onları doğru yoldan saptırmak, nefislerindeki kötülükleri teşvik ederek, ihlastan uzaklaştırmak ister. İşte şeytanın bu kararlı gayretine karşılık müminin yapması gereken Hz. Yusuf'un ahlakını kendine örnek alarak nefsine itimat etmemek ve nefsin bu yöndeki teşviklerinden şiddetle kaçınmak olmalıdır. İşte ilerleyen bölümlerde müminlere yol gösterici olması amacıyla ihlası kıran bu tavırların neler olduğuna ve bunlardan arınmanın yollarına dikkat çekilecektir.

Nefsin kötülüklerinden arınmak

Dünya hayatındaki imtihanın bir gereği olarak nefis -Allah'ın dilemesi dışında- insanları daima kötülüğe davet edecek şekilde yaratılmıştır. İnsanı teşvik ettiği bu kötülüklerden biri de ihlassız davranmaktır. Nefis, kişinin ihlasını kırmak, samimiyetini zedelemek için benliğinde var olan her türlü kötü fikir ve düşünceyi destekleyecek şekilde hareket eder. Çünkü "Nefse ve ona 'bir düzen içinde biçim verene', Sonra ona fücurunu (sınır tanımaz günah ve kötülüğünü) ve ondan sakınmayı ilham edene (andolsun)." (Şems Suresi, 7-8) ayetleriyle de dikkat çekildiği gibi nefis, benliğinde 'sınır tanımaz günah ve kötülüğü' barındıran bir varlıktır. Ancak Allah insana tüm bu sınırsız kötülükten sakınmasının ve nefsini arındırıp temizlemesinin yolunu da ilham etmiştir. "Onu arındırıp-temizleyen gerçekten felah bulmuştur. Ve onu (isyanla, günahla, bozulmalarla) örtüp-saran da elbette yıkıma uğramıştır." (Şems Suresi, 9-10) ayetleriyle de belirtildiği gibi nefsindeki kötülüklerin ardı sıra giden yıkıma uğrayacak, tüm bu kötülüklerden arınıp temizlenen ise kurtuluşa erecektir.

İşte ihlası kazanmayı ve böylece Allah'ın salih kullarından olabilmeyi hedefleyen bir kimsenin seçimi de mutlaka bu yönde olmalıdır. Allah müminlerin bu konudaki samimi çabalarına "İnsanlardan öylesi vardır ki, Allah'ın rızasını

ara(yıp kazan)mak amacıyla nefsini satın alır. Allah, kullarına karşı şefkatli olandır." (Bakara Suresi, 207) ayetiyle dikkat çekmiştir. Ancak önemli olan insanın nefsine karşı son derece dürüst ve samimi yaklaşması, nefsine asla acımaması ve ona sahip çıkmamasıdır. Nefsini tüm bu kötülüklerden arındırıp eğitebilmesi, ona boyun eğdirebilmesi ve terbiye edebilmesi ancak bu yolla mümkün olabilir. Bunun için nefsini hiçbir zaman için kendi benliğinin bir parçası gibi görmemeli, hiçbir zaman için ondan yana tavır koymamalı ve onu savunmamalıdır. Onun daima haksız olduğunu, her zaman Kuran'a muhalif olduğunu, şeytanın sözcülüğünü yaptığını bilmeli, ondan gelen sözleri bu anlayış ile değerlendirmelidir.

Nasıl ki insan konu bir başkası olduğunda, o kişinin nefsine karşı hiçbir acıma hissi duymuyor, hiçbir şekilde onu savunma ihtiyacı duymuyor, onu haklı çıkarmaya çalışmıyorsa, söz konusu olan kendi nefsi olduğunda da aynı tavrı göstermelidir. Nefsini yabancı bir şahıs olarak kabul etmeli, onun yanında değil onun karşı safında yer almalıdır. Kötülüğü teşvik ettiğinde ona nasihat etmeli, şeytani bir merhamete kapılmadan vicdanının sesini dinlemelidir. Nefsinin başvurduğu hileli yöntemleri fark edebilmesi, onu tarafsız bir gözle değerlendirip, Kuran ile muhakeme edip yargılayabilmesi ancak bu yolla mümkün olabilecektir. Ancak bu şekilde ihlası ve Allah'ın rızasını kazanabilecektir. Allah bu durumu ayetlerinde "Kim Rabbinin makamından korkar ve nefsi heva (istek ve tutkular) dan sakındırırsa, artık şüphesiz cennet, (onun için) bir barınma yeridir." (Nazi'at Suresi, 40-41) hükmüyle bildirmiştir.

Mümin kardeşinin nefsini kendi nefsine tercih etmek

İhlası zedeleyen tavırlardan biri de insanın nefsindeki 'cimrilik ve bencillik' duygusudur. Allah "Gerçekten, insan, 'bencil ve haris' olarak yaratıldı. Kendisine bir şer (kötülük) dokunduğu zaman feryadı basar. Ona bir hayır dokunduğunda engelleyici olur (veya cimrilik eder)." (Mearic Suresi, 19-21) ayetleriyle insanın bu özelliğine dikkat çekmiştir. İhlası kazanabilmek için insanın nefsindeki bu negatif özelliği yenmesi ve bunun yerine özverili ve fedakar bir ahlakı kendinde yerleştirmesi gerekir. Çünkü Allah "... Kim nefsinin bencil-tutkularından (ya da cimri tutumundan) korunursa; işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır." (Teğabün Suresi, 16) ayetiyle insanın kurtuluşa erebilmesi için bu bencil tutkularından arınması gerektiğini bildirmiştir.

İnsanın nefsini bu yönde eğitebilmesi ise son derece kolaydır. Önemli olan kendisini yeterli görmemesi, nefsinin sesine her zaman şüphe ile yaklaşmasıdır. Ancak bencillik ve cimrilik kavramlarını da yanlış anlamamak önemlidir. Cahiliyede bazı insanlar Allah korkusundan ve ahiret inancından yoksun olmaları sebebiyle bencilliği ve cimriliği adeta bir hayat felsefesi haline getirmişlerdir. Bu kişiler her zaman önceliği kendilerinde bilmeyi, herkesten çok kendi menfaatlerini koruyup kollamayı uyanıklık olarak algılar ve bunun iyi bir özellik olduğunu zannederler. Bu nedenle de yaptıklarıyla Allah Katında nasıl bir sorumluluk yüklendiklerini hesaba katmazlar. İnsanın Kuran ayetlerini düşünürken, cimri ve bencil tutkuları sadece

bu tarz insanlara ithaf edip, konuyu sadece cahiliyedeki insanlarla sınırlaması yanlış olur. Bu insanlar bu ahlakı en uç noktasında yaşamaktadırlar, ancak cimriliğiyle ya da bencillikleriyle ön plana çıkmamış bazı insanlar da gizli ya da açık olarak nefislerinde bu duyguları barındırabilmektedir. Bu da bu kimselerin her şart ve durumda ihlaslı davranabilmelerini, olaylar karşısında halisane tavırlar gösterebilmelerini engellemektedir. İnsanın nefsini bu kötülüklerden temizleyebilmesi ise son derece kolaydır; bunun için Kuran ahlakını eksiksiz ve kusursuz bir şekilde yaşaması yeterlidir. Bediüzzaman Said Nursi, Kuran ayetlerinde bu konuya getirilen çözüme bir sözünde şöyle dikkat çekmiştir:

"Kendilerinden önce o yurdu (Medine'yi) hazırlayıp imanı (gönüllerine) yerleştirenler ise, hicret edenleri severler ve onlara verilen şeylerden dolayı içlerinde bir ihtiyaç (arzusu) duymazlar. Kendilerinde bir açıklık (ihtiyaç) olsa bile (kardeşlerini) öz nefislerine tercih ederler. Kim nefsinin 'cimri ve bencil tutkularından' korunmuşsa, işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır." (Haşr Suresi, 9) sırrıyla ihlas-ı tâmmı kazanınız.[20]

Allah ayetinde müminlerin kendilerinde bir eksiklik, açıklık ya da ihtiyaç olsa bile diğer mümin kardeşlerinin nefislerini kendilerinden üstün tuttuklarını, tercih yapmaları söz konusu olduğunda da kendi nefislerinden değil kardeşlerinden yana tavır koyduklarını bildirmiştir. Medine'de yaşamakta olan Müslümanlar, Mekke'den hicret ederek gelen ihtiyaç içerisindeki mümin kardeşlerine infak etmekten, kendileri zor durumda kalarak bile olsa onları yerleştirip barındırmaktan dolayı içlerinde hiçbir sıkıntı duymamışlardır. Aksine Allah rızası için nefislerinin bencil ve cimri tutkularını yenmiş olmaktan ve kardeşlerinin nefislerine öncelik tanımış olmaktan dolayı da büyük bir sevinç ve mutluluk duymuşlardır. Çünkü söz konusu şartlar altında Kuran'a en uygun, en vicdanlı ve en ihlaslı olan tavrın böylesine bir fedakarlık göstermek olduğunu bilmektedirler. Ayrıca Allah bu fedakarlıkların karşılığını dünyada da ahirette de kat kat artıracak ve fazlasıyla onlara geri verecektir. Kuran'da Allah'ın bu ahlakı gösteren kimselere vereceğini vaat ettiği karşılık şöyle bildirilmiştir:

Eğer Allah'a güzel bir borç verecek olursanız, onu sizin için kat kat arttırır ve sizi bağışlar. Allah Şekûr'dur (şükrü kabul edip çok ihsan eden), Halim'dir (cezayı vermekte acele etmeyendir). (Tegabün Suresi, 17)

Nefsin Kışkırtmalarına Kapılmamak

İnsan eğer bir kez daha samimiyetle gözden geçirecek olursa günlük hayatta nefsinin bu yöndeki telkinleriyle sık sık karşılaştığını görecektir. Nefsin bu kışkırtmaları kimi zaman insanın maddi, kimi zaman da manevi menfaatlerinden feragat etmemesini teşvik eder niteliktedir. Örneğin Allah bir ayetinde "Sevdiğiniz şeylerden infak edinceye kadar asla iyiliğe eremezsiniz. Her ne infak ederseniz, şüphesiz Allah onu bilir." (Al-i İmran Suresi, 92) hükmüyle asıl makbul olanın insanın 'sevdiği şeylerden infak edebilmesi' olduğuna ve iyiliğe erişebilmenin de ancak bu yolla mümkün olabileceğine dikkat çekmiştir. İnsan belki elinde

avucunda bulunan herşeyi infak edebilir ama sevdiği, sahiplendiği birkaç şeye tutkuyla bağlanmış olup bunlardan vazgeçemeyebilir. Ya da eşyalarını mümin kardeşiyle paylaşması söz konusu olduğunda kendi nefsini onunkinden üstün tutarak daha çok sevdiği eşyasını kendine, sevmediğini ya da daha az sevdiğini de kardeşine ayırabilir. Asıl makbul olanın sevdiğini vermesi olduğunu vicdanı ona mutlaka hatırlatır. Ama nefsindeki bu tutku onun bu ahlakı gösterebilmesini ve yüzde yüz ihlaslı davranabilmesini engeller.

Oysaki asıl güzel olan insanın karşısındaki kimsede bir ihtiyaç olduğunu gördüğü anda hemen en sevdiği, en beğendiği şeyi ona vermesidir. Çünkü eğer sevilecek, beğenilecek birşeyse karşısındaki kişi de bundan aynı zevki alacak, aynı şekilde memnun olacaktır. O halde insanın bu güzelliği kendine saklayıp, daha az güzel olanı karşısındakine vermesi nefsinde hala bencillikten yana birşeyler kaldığını göstermektedir. İşte Allah bu yüzden mutlak iyiliğe erişebilmek için bu ahlakın yerleşmesi gerektiğine dikkat çekmiştir.

Karşısındaki kişinin nefsini kendi nefsine tercih etmesi, her zaman karşısındaki müminin rahatını, sağlığını, neşesini kollaması bu kişinin ihlasının da bir göstergesidir. Örneğin zor ve yorucu bir iş yapılması söz konusu olduğunda insan öne atılıp, bu işe talip olmalıdır. Çünkü zor bir işten kaçıp, bu işi bir başkasının yapmasını istemek ihlaslı bir tavır değildir. Müslümana yakışan böyle işleri hiç kimseye hissettirmeden ve hiç kimseyi minnet altında bırakmadan üstlenmektir. İhlasa uygun olan ise "… hayırlarda yarışınız…" ayetiyle bildirildiği gibi hiç vakit kaybetmeden herkesten önce bu işe atılıp ardından da en güzel şekilde sonuçlandırmaktır. Bu aynı zamanda söz konusu kişinin kardeşinin nefsini kendi nefsinden daha üstün tuttuğunu gösterir. "Mümin kardeşim yorulacağına ben yorulayım", "Bu işin zorluklarıyla o muhatap olacağına, ben olayım, o rahat etsin" ya da "Onun vakti gideceğine benimki gitsin" gibi fedakarane düşüncelerle sıkıntıyı ve zorluğu, kolaylığa ve rahatlığa tercih etmiş olur ve ihlaslı davranarak Allah'ın rızasını kazanmayı umabilir.

Bediüzzaman Said Nursi *"Kardeşlerinizin nefislerini nefsinize; şerefte, makamda, sevgide, hattâ maddi menfaat gibi nefsin hoşuna giden şeylerde tercih ediniz. Hattâ en latif ve güzel bir iman hakikatini muhtaç bir mü'mine bildirmek ki; en masumane, zararsız bir menfaattir. Mümkün ise, nefsinize bir hodgâmlık (kendini düşünen, bencillik) gelmemek için, istemeyen bir arkadaş ile yaptırması hoşunuza gitsin. Eğer "Ben sevab kazanayım, bu güzel mes'eleyi ben söyleyeyim" arzunuz varsa, gerçi onda bir günah ve zarar yoktur. Fakat mabeyninizdeki sırr-ı ihlasa zarar gelebilir."*[21] sözleriyle nefsin bencilce tutkularından kurtulmak için meşru gibi görünen konularda da diğer müminlere öncelik tanımanın makbuliyetine dikkat çekmiştir. Şan şeref, makam mevki, maddi menfaat, ilgi ve sevgi gibi nefsin hoşuna gidecek her türlü konuda fedakarlıkta bulunmanın ihlasa vesile olacağını hatırlatmıştır. Öyle ki bir mümine güzel bir tavsiyede bulunacak, güzel bir söz söyleyecekken sözü bir başkasına bırakarak arka planda kalıp, bu şekilde kardeşini ön plana çıkarabilir.

İşte nefsinin tüm bu kışkırtmalarından sakınıp, Allah'ın rızasını ve ihlası kazanma konusunda gayret eden insana Allah yollarını açacak ve onu kolay olanda başarılı kılacaktır. Allah Naziat Suresi'nde müminleri şu şekilde müjdeler:

Kim Rabbinin makamından korkar ve nefsi heva (istek ve tutkular) dan sakındırırsa, artık şüphesiz cennet, (onun için) bir barınma yeridir. (Naziat Suresi, 40-41)

Rekabet hırsını ve kıskançlığı terk etmek

Allah, "... Nefisler ise 'kıskançlığa ve bencil tutkulara' hazır (elverişli) kılınmıştır. Eğer iyilik yapar ve sakınırsanız, şüphesiz, Allah, yaptıklarınızdan haberi olandır." (Nisa Suresi, 128) ayetiyle nefsin kıskançlığa yatkın olarak yaratıldığını bildirmiştir. İnsan, nefsindeki tüm kötülükler gibi, kıskançlık ve rekabet hisleriyle de mücadele etmek ve bunlardan arınmakla yükümlüdür. Aksinde Kuran ahlakını gereği gibi yaşayabilmesi ve Allah'ın rızasını tam olarak kazanabilmesi mümkün olmaz. Nitekim Kuran'ın bir başka ayetinde kendilerine doğru yolu gösteren hak kitaplar geldiği halde insanların birbirlerine karşı olan 'azgınlık ve kıskançlık'ları nedeniyle anlaşmazlığa düştükleri, doğru yoldan saptıkları şöyle bildirilmiştir:

İnsanlar tek bir ümmetti. Allah, müjdeciler ve uyarıcılar olarak peygamberler gönderdi ve beraberlerinde, insanların anlaşmazlığa düştükleri şeyler konusunda, aralarında hüküm vermek üzere hak kitaplar indirdi. Oysa kendilerine apaçık ayetler geldikten sonra, birbirlerine karşı olan 'azgınlık ve kıskançlıkları' yüzünden anlaşmazlığa düşenler, o, (Kitap) verilenlerden başkası değildir. Böylece Allah, iman edenleri, hakkında ayrılığa düştükleri gerçeğe Kendi izniyle eriştirdi. Allah, kimi dilerse onu doğruya yöneltir. (Bakara Suresi, 213)

Kuran'da verilen bu örnek, insanın kıskançlığın neden olabileceği zararların boyutunu anlaması açısından son derece önemlidir. İnsan doğru yolu bilip gördüğü halde sırf kapıldığı kıskançlık hissi nedeniyle yanlış yola sapabilmektedir. Çünkü kıskançlık ve rekabet duyguları insanın akılcı düşünebilmesini, olayları isabetli şekilde muhakeme edebilmesini engeller. Bu duygulara yenik düşen bir insan olaylar karşısında Kurani tepkiler veremez, rahmani konuşmalar yapamaz, samimi ve ihlaslı tavırlar gösteremez. Böyle bir durumda onu yönlendiren aklı ve vicdanı değil, şeytanın sözcülüğünü yapan nefsi olur. Nefsi, onu şeytani bir ahlaka çağırır.

İnsanın bu özelliklerden arınmak için yapması gereken şey öncelikle rekabet ve kıskançlık hislerinin din ahlakı ile bağdaşmadığını anlamak olmalıdır. Bu duyguların temeli tamamen dünyevi değerlere dayanır. İnsanlar başkalarının sahip olduğu maddi ya da manevi değerlere karşı kıskançlık duyar ve bunlardan dolayı onlarla rekabete girişirler. Oysaki müminler dünya hayatının menfaatlerine kapılmayıp asıl olarak ahirete yönelen insanlardır. Mümin dünya nimetlerini

kendisine verenin ve bunları dilediği zaman alacak olanın Rabbimiz olduğunu bilir. Bunlardan Allah'ın razı olacağı şekilde istifade eder, ancak hiçbir zaman bu nimetlere tutkuyla bağlanmaz. Daha fazlasını elde etmek için hırsa kapılmaz. Allah'ın takdir ettiği kadarına şükreder ve bunlarla yetinmesini bilir. Eğer Allah bir başkasına kendisinden daha fazla nimet vermiş ise "Göklerin ve yerin anahtarları O'nundur. O, dilediğine rızkı genişletip-yayar ve kısar da. Çünkü O, herşeyi bilendir." (Şura Suresi, 12) ayetiyle de bildirildiği gibi bunda mutlaka bir hayır ve hikmet olduğunu bilir.

Ahireti Düşünmek Kıskançlığı ve Rekabeti Ortadan Kaldırır

Her insan hem Allah'ın kendisine verdiği nimetlerle hem de eksik tuttuklarıyla denemeden geçirilmektedir. Bu yolla insanlardan hangilerinin Allah'a yönelip şükredenlerden, hangilerinin ise Kuran ahlakından uzaklaşıp nankörlük edenlerden olacakları ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle dünya hayatının geçici bir imtihan mekanı olarak yaratıldığını kavramış bir insanın, bu dünyanın süslerine karşı kıskançlığa kapılması mümkün değildir. Örneğin sırf zengin, güzel ya da makam sahibi diye bir insana karşı kıskançlık duymak Kuran ahlakı ile kesinlikle bağdaşmaz. Nitekim kişi Kuran ahlakını en güzel şekilde yaşadığı takdirde Allah'ın ahirette tüm güzellikleri en mükemmel şekliyle kendisine vereceğini bilmenin huzurunu ve rahatlığını yaşar. Ancak kaderi, tevekkülü, dünya hayatının gerçeğini ve herşeyi yaratanın Allah olduğunu kavrayamamış insanlar ise kıskançlık ve rekabet gibi duygulara kapılarak hareket ederler. Bu gerçeği bilmek mümini böyle bir hataya düşmekten alıkoyar.

Söz konusu olan güzel ahlaka dair özellikler olsa bile, yine de iman eden bir kimse kıskançlıktan şiddetle kaçınır. Karşısındaki Müslümanın güzel ahlakına özenip, gıpta eder. Gıpta etmesi ise hiçbir zaman için rekabete girmesini gerektirmez. Kuran'da bildirilen "hayırlarda yarışınız" ayeti gereği elbette ki Allah'ın en sevgili kulu olabilmek, Kuran ahlakını en mükemmel şekilde yaşayan kişi olabilmek için rahmani bir gayret sarf eder. Ancak bu rahmani yarışın temelinde kıskançlık ya da rekabet hisleri yoktur. Bu yarış insanlara yönelik bir yarış değil, sadece Allah'a yakınlaşmayı hedefleyen bir yarıştır. Nitekim böyle bir insan kendisi gibi, diğer müminlerin de Allah'ın en sevgili kulu olabilmelerini ister. Bunun için hem samimi olarak dua eder, hem de ihlasla çaba sarf eder.

Müminler tüm yaratılmışlarla beraber kendi acizliklerini bilirler. İçleri titreyerek Allah'tan korkar ve Rabbimiz'e karşı olan acizliklerini dile getirmekten çekinmezler. Araf Suresi'nde Müslümanların bu güzel ahlakları şu şekilde ifade edilir:

De ki: "Allah'ın dilemesi dışında kendim için yarardan ve zarardan (hiçbir şeye) malik değilim. Eğer gaybı bilebilseydim muhakkak hayırdan yaptıklarımı artırırdım ve bana bir kötülük dokunmazdı..." (Araf Suresi, 188)

Dünyevi değerlere değil, ahirete önem veren bir insan hiçbir zaman insanlara ayarlı bir ahlak göstermez. Onlardan iyi olmak, onlar arasında bir yer edinmek, itibar kazanmak ya da ön plana çıkmak için değil, sadece Allah rızası için gayret sarf eder. Bu noktaya kadar anlatılanlardan da anlaşılacağı gibi insan eğer nefsinde böyle bir eksiklik ya da zaaf olduğunu görürse bilmelidir ki, bu onun ihlasını kıracak ve Allah'ın rızasını kazanmasını engelleyecek bir ahlaktır.

İşte Bediüzzaman Said Nursi de eserlerinde bu konuyu derinlemesine tefekkür etmiş ve müminlere yol gösterici olacak önemli noktalara temas etmiştir. İhlas konusunu ele aldığı risalesinde iman eden kimseler arasındaki rekabeti Bediüzzaman şu şekilde tarif etmiştir:

Din ve ahiret işlerinde rekabet, gıbta, hased ve kıskançlık olmamalı ve hakikat bakış açısında olamaz. Çünki kıskançlık ve hasedin sebebi; bir tek şeye çok eller uzanmasından ve bir tek makama çok gözler dikilmesinden ve bir tek ekmeği çok mideler istemesinden; birbirine zahmet verme olur, kavga olur, yarış sebebiyle gıptaya, sonra kıskançlığa düşerler. Dünyada bir tek şeye çoklar talib olduğundan ve dünyanın dar ve geçici olması sebebiyle insanın sınırsız arzularını tatmin edemediği için, rekabete düşüyorlar. Fakat... âhirette rekabet sebebi diye birşey yoktur ve rekabet de olamaz. Öyle ise, âhirete ait olan salih ameller dahi rekabet olamaz; kıskançlık yeri değildir. Kıskançlık eden ya riyakârdır, salih ameller suretiyle dünyevî neticeleri arıyor veyahud gerçek cahildir ki, salih amelin nereye baktığını bilmiyor ve salih amelin ruhu, esası ihlas olduğunu idrak edemiyor. Rekabet suretiyle Allah'ın sevgili kullarına karşı bir nevi düşmanlık taşımakla, Allah'ın rahmeti imkanını suçluyor...

Ey ehl-i hakikat ve tarîkat! Hakka hizmet, büyük ve ağır bir defineyi taşımak ve muhafaza etmek gibidir. O defineyi omuzunda taşıyanlara ne kadar kuvvetli eller yardıma koşsalar daha ziyade sevinir, memnun olurlar. Kıskanmak şöyle dursun, gayet samimî bir muhabbetle o gelenlerin kendilerinden daha ziyade olan kuvvetlerini ve daha ziyade tesirlerini ve yardımlarını iftiharla alkışlamak lâzım gelirken, nedendir ki rekabetkârane o hakikî kardeşlere ve fedakâr yardımcılara bakılıyor ve o hal ile ihlas kaçıyor.[22]

Bediüzzaman müminlere cennet ahlakında kıskançlığın ve rekabetin yeri olmadığını hatırlatmıştır. Nasıl ki ahirette rekabetin yeri yoksa, ahireti kazanmak için yapılan salih amellerde de rekabet ya da kıskançlık olmaz. Müminler dünya ahiret birbirlerinin dostu, velisi ve kardeşidirler ve her biri de aynı amaca hizmet etmektedirler. Birbirlerine ne kadar destek olurlar, ne kadar kuvvet sağlarlarsa Allah'ın rızasını da o kadar çok kazanmış olurlar. Bu nedenle mümine yakışan bir başkasının güzel özelliklerinden kıskançlık duyup onunla rekabete girmek değil, tam aksine onu iftiharla alkışlayıp daha da mükemmel olmasına yardımcı olabilmektir. Nitekim ihlasa uygun olan da budur zaten. Peygamberimiz (sav) iman edenlerin arasındaki bu manevi birliği, sevgi ve dostluğu şu şözleriyle ifade etmektedir:

Müslümanlar tek bir adam gibidir. Onun bir azası hasta olduğunda vücudun diğer azaları da müteessir olur. [23]

Bediüzzaman Said Nursi bir başka sözünde, müminlerin, rekabet ve kıskançlığı birbirlerinin üstün yönleriyle iftihar ederek yenebileceklerini hatırlatmıştır. Böyle bir ahlak içerisinde herkesin kendi şahsiyetini bir kenara bırakıp, mümin topluluğunun şahsı manevisi içerisinde eriyeceğini, bu durumda da her güzel özelliğin aslında tek tek her birine ait olmuş olacağını belirtmiştir:

Kardeşlerinizin yeteneklerini şahıslarınızda ve üstünlüklerini kendinizde düşünüp, onların şerefleriyle şükrederek iftihar etmektir. Tasavvuf ve tarikat ehli arasında "yok fi'ş şeyh, yok fi'r resul" deyimi var. Ben sofi değilim. Fakat onların bu kaidesi, bizim meslekte "yok fi'l ihvan" suretinde güzel bir kaidedir. Kardeşler arasında buna "tefani" denilir. Yani, birbirinde kaybolmaktır. Yani: Kendi nefsi hislerini unutup, kardeşlerinin yetenek ve hissiyatıyla fikren yaşamaktır. Zâten mesleğimizin esası kardeşliktir. Peder ile evlâd, şeyh ile mürid arasındaki vasıta değildir. Belki hakikî kardeşlik vasıtalarıdır. Olsa olsa bir üstadlık ortaya girer. Mesleğimiz "Samimi dostluk ve kardeşlik" olduğu için, meşrebimiz "samimi dostluk ve kardeşlik"tir. Samimi dostluk ise, en yakın dost ve en fedakâr arkadaş ve en güzel takdir edici yoldaş ve en iyiliksever kardeş olmayı gerektirir. Bu dostluğun en esas usulu, samimî ihlastır. Samimî ihlası kıran adam, bu dostluğun gayet yüksek kulesinin başından aşağı düşer. Gayet derin bir çukura düşmek ihtimali var. Ortada tutunacak yer bulamaz. [24]

Kıskançlık ve rekabet müminlerin gücünü kırar

Bediüzzaman ayrıca müminler arasında yaşanmasının ihtilaf zararlarına da değinmiştir. İhtilaf ve rekabet ne kadar güç kırarsa, ittifak etmenin de o kadar kuvvet sağlayacağını belirtmiştir:

"... Gaflete ve dalalete dalanlar ise, aşırı bir sevgiyle bağlı oldukları menfaatlerini kaçırmamak ve menfaat için aşırı bağlılık gösterdikleri, tapar derecesinde sevdikleri reislerini ve arkadaşlarını küstürmemek için, zilletlerinden ve nâmerdliklerinden, hamiyetsizliklerinden; mutlak arkadaşlarıyla, hattâ alçak ve hain ve muzır olsalar dahi, hâlisane ittihad..., hem menfaat etrafında toplanan ne şekilde olursa olsun ortaklarıyla samimane ittifak ederler. Samimiyet neticesi olarak istifade ederler." [25]

Said Nursi'nin bu sözlerinden de anlaşılacağı gibi, Allah'a ve ahirete inanmayan insanlar dahi sırf güç kazanmak ve menfaat elde edebilmek için rekabeti bir kenara bırakıp birbirleriyle ittifak edebilmektedirler. Menfaate olan bu düşkünlükleri aralarındaki rekabet ve kıskançlığı bir anda yok edebilmekte ve onları samimi dostlar haline getirebilmektedir. Bu samimi ittifaklarından da umdukları gibi istifade edip, çıkar elde edebilmektedirler.

İnkar edenler sırf menfaat için böylesine bir güçle ittifak edebilirken, Allah'ın rızasını kazanmak gibi yüksek bir ideale sahip olan müminlerin rekabet ya da kıskançlık duygularından kurtulamayıp ittifak edememeleri elbette ki söz konusu

olamaz. Allah'ın rızasını kazanma konusundaki şevkleri, nefislerinin fısıldadığı kıskançlığı ya da rekabet hırsını rahatlıkla delip geçer. Önemli olan ihtilafın nasıl zarar verebileceğini iyi kavramalarıdır. Bir ayette "Allah'a ve Resûlü'ne itaat edin ve çekişip birbirinize düşmeyin, çözülüp yılgınlaşırsınız, gücünüz gider. Sabredin. Şüphesiz Allah, sabredenlerle beraberdir." (Enfal Suresi, 46) sözleriyle çekişme ve ihtilafın güç kaybına neden olacağı hatırlatılmıştır.

Peygamberimiz (sav) de "*Bir kimse din kardeşinin ayıbını örterse, Allah da kendisini dünya ve ahirette hoşnud eder.*"[26] şeklindeki sözüyle Müslümanların her zaman birbirlerinin eksikliklerini tamamlamaları ve hatalarını örtmeleri gerektiğini ifade etmiştir. Aksi durumda aralarındaki manevi birlik ortadan kalkacak ve güçleri gidecektir. Müminlerin güçlerinin gitmesi ise inkar edenlerin gücüne güç katmak anlamına gelir. Hiçbir mümin sırf nefsinin isteklerini tatmin etmek için böyle bir sorumluluğu yüklenmek istemez. Çünkü müminlerin asıl sorumlulukları Kuran ahlakını en mükemmel şekilde yaşamak, bu ahlaklarıyla başkalarına örnek olmak ve onları da din ahlakını yaşamaya teşvik etmektir. Açıktır ki kendisi daha kıskançlığı ya da rekabet hırsını yenememiş bir insan, böyle bir sorumluluğu gereği gibi yerine getiremez. Dolayısıyla da müminlerin gücünü kıran ve inkar edenlere güç veren tavırlar gösterir. Bu tavırlar sonucunda kişi etrafına kötü örnek olduğu gibi, ahiret için de ağır bir sorumluluk yüklenir. O nedenle bu tavırlarını hemen terk etmeli ve güzel ahlaka yönelmelidir. Çünkü ihlası ancak bu şekilde kazanabilecek ve Allah'ın rızasına uygun bir ahlaka ancak bu şekilde ulaşabilecektir. Mümine yakışan tavır ise Bediüzzaman'ın da belirttiği gibi "İyilik ve takva konusunda yardımlaşın" ayetine uygun olarak 'müminlerle samimi ittifak etmek' ve ihlası ayakta tutmaktır:

İşte ehl-i hakkın bu haksız ihtilaf illetinin merhemi ve ilâcı: "Allah'a ve Resûlü'ne itaat edin ve çekişip birbirinize düşmeyin, çözülüp yılgınlaşırsınız, gücünüz gider..." (Enfal Suresi, 46) âyetindeki Allah'ın şiddetli yasaklaması, "İyilik ve takva konusunda yardımlaşın" (Maide Suresi, 2) âyetinde sosyal hayat için gayet hikmetli olan Allah'ın emir ve prensipleriyle hareket etmek ve ihtilafın İslâmiyete ne derece zararlı olduğunu ve dalalette olanların, hak yolda olanlara üstün gelmesini ne derece kolaylaştırdığını düşünüp, tam bir zaaf ve acizlik ile, o hak yolda olanların kafilesine fedakârane, samimane olarak katılmaktır; şahsiyetini unutmakla ikiyüzlülük ve yapmacık hareketlerden kurtulup, ihlası elde etmektir.[27]

Enaniyeti terk etmek

Bu bölümde bir müminin ihlasını nelerin zedeleyebileceği üzerinde durduk ve nefsin rekabet, hırs, kıskançlık, kendi nefsini müminlerin nefsine tercih etme gibi özelliklerini inceledik. İşte nefsin ihlası zedeleyen bu gibi özelliklerinin hepsinin ardında çok daha büyük ve şeytani bir özelliği yatmaktadır: Enaniyet. Enaniyet, insanın Allah'ın karşısındaki aczini unutarak kibirlenmesi, diğer insanları kendinden aşağı görmesi ve büyüklük hissine kapılmasıdır. Oysa insan çok aciz bir varlıktır. Var olmak ve varlığını devam ettirebilmek için Allah'ın gücüne muhtaçtır. İnsanı yoktan var eden, ona ruh veren, barındıran, yediren, içiren, nefes aldıran ve

saymakla bitiremeyeceğimiz kadar çok nimet bahşeden güç, alemlerin Rabbi olan Allah'tır. Bu apaçık gerçeğe rağmen insanın kendisini Allah'tan bağımsız bir varlık olarak görüp, sahip olduğu özelliklerin ya da yeteneklerin kendinden kaynaklandığını sanması elbette ki çok büyük bir yanılgıdır.

Gerçekte insanın enaniyet yapabileceği, kibirlenebileceği bir durumu yoktur. Allah'ın dilediği anda insana lütfederek verdiği tüm özellikleri geri almaya kadir olması, bunun en açık kanıtıdır. Güzelliğinden, bilgi ya da becerisinden, zenginliğinden ya da toplum içerisinde elde etmiş olduğu konumundan dolayı büyüklük hissine kapılan insanların, bu özelliklerini herhangi bir sebeple yitirdiklerinde ne hale geldiklerine zaman zaman hepimiz şahit olmuşuzdur. Eğer tüm bunlar kişilerin kendilerinden kaynaklanan mutlak özellikler olmuş olsaydı, bunları yitirmeleri de hiçbir zaman için söz konusu olmazdı. Nitekim Allah insanların bu gerçeği anlayabilmeleri için dünya hayatında pek çok zorluk ve sıkıntı yaratmakta, yaşlılık, hastalık gibi pek çok acizliklerle de insanı denemektedir.

Sahip olduklarını kendisine verenin Allah olduğunu, O'nun yardımı ve desteği olmaksızın hiçbir şeye güç yetiremeyeceğini anlayan bir kimse ise, Allah'ın yaratışındaki bu hikmeti görebilmekte ve aczini anlayarak tevazulu bir ahlaka sahip olmaktadır. Bediüzzaman enaniyeti bırakmanın, ihlası kazanmada en önemli adım olduğunu da bir sözünde şu şekilde ifade eder:

"Ve hakkı, bâtılın saldırısından kurtarmak için... nefsini ve enaniyetini ve yanlış düşündüğü izzetini ve ehemniyetsiz rekabetkârane hissiyatını terk etmekle ihlası kazanır, vazifesini hakkıyla îfa eder."[28]

Bu ahlakın yaşanması ihlasın kazanılabilmesi için gereklidir. Çünkü enaniyet kişinin Allah'ın razı olacağı tavırdan değil de, kendi nefsinden yana tavır göstermesine neden olur. Enaniyet insanın herkesten çok kendini sevmesi, herkesten çok kendi benliğinin sözünü dinleyip, herkesten çok kendi menfaatlerini korumasıdır. Öyle ki bu durum çoğu zaman kişi için Allah'ın rızasının, Kuran ayetlerinin ya da müminlerden gelecek olan hatırlatmaların üstünde olabilir. Çünkü büyüklenme hissine kapılan bir insan, vicdanını dışarıdan gelecek hatırlatmalara karşı da kapatmış olur. Vicdanının sesine kulak asmadığı için olaylar karşısında ihlaslı davranabilmesi de söz konusu olmaz.

Kuran'da Allah enaniyetin bu etkisine "Ona: "Allah'tan kork" denildiğinde, büyüklük gururu onu günaha sürükler, kuşatır. Böylesine cehennem yeter; ne kötü bir yataktır o." (Bakara Suresi, 206) ayetiyle dikkat çekmiştir. Mümine asıl yakışan ise, "İnsanlardan öylesi vardır ki, Allah'ın rızasını ara(yıp kazan)mak amacıyla nefsini satın alır. Allah, kullarına karşı şefkatli olandır." (Bakara Suresi, 207) ayetiyle bildirildiği gibi böyle bir durum karşısında nefsini ve enaniyetini bir kenara koyup Allah'ın rızasından yana tavır koymasıdır. Allah kendilerine gönderilen elçilere karşı büyüklenen kavimlerin uğradıkları sonu ise Kasas Suresi'nde şu şekilde bildirir:

Dedi ki: "Bu, bende olan bir bilgi dolayısıyla bana verilmiştir." Bilmez mi, ki gerçekten Allah, kendisinden önceki nesillerden kuvvet bakımından kendisinden daha güçlü ve insan-sayısı bakımından daha çok olan kimseleri yıkıma uğratmıştır. Suçlu-günahkarlardan kendi günahları sorulmaz. (Kasas Suresi, 78)

Enaniyetin neler kaybettirdiğini fark etmek

Enaniyetin ihlasa verdiği zararları hayatın her aşamasında görebilmek mümkündür. Diğer insanlardan daha büyük olduğu iddiasına kapılan bir insan, bu kimselerden gelecek her türlü eleştiri, uyarı ya da tavsiyeye kapalıdır. Karşı taraf kendisinin düşünemediği önemli bir konuyu hatırlatsa bile, üstünlük iddiası ağır basar ve kişi doğru olana teslim olmak yerine yanlış da olsa kendi dediğini savunur. Dolayısıyla da ihlastan uzaklaşmış, adeta nefsinin emrine girmiş olur. Oysaki böyle bir durum karşısında ihlasa uygun olan, kişinin haklı olduğu bir konuda bile karşı tarafın sözüne uyabilmesi, üstünlük sağlama arzusuna kapılmadan teslimiyet gösterebilmesidir. Bunun için gerekli olan ise öncelikle kişinin enaniyete sebep veren benlik duygusunu bir kenara bırakması, nefsini müdafaa etmekten vazgeçmesidir. Ancak o zaman Kuran ruhuna uygun bir tavır gösterebilecek ve ancak o zaman ihlasla hareket edebilecektir. Nitekim Bediüzzaman Said Nursi bir sözünde enaniyetin neden olduğu bu üstünlük sağlama ve haklı çıkma hırsına yönelik en etkili çözümün 'nefse taraftar olmadan müminlerin aklına teslim olmak' olduğunu hatırlatmıştır:

... Bu illetin yegane çaresi: Nefsini suçlu duruma düşürmek değil ve nefsine değil daima karşısındaki meslekdaşına tarafdar olmak. Fenn-i adab ve ilm-i münazaranın alimleri (terbiye, bilgi eğitimi ve karşılıklı konuşma ilminin alimleri) arasındaki doğruluktan, haktan ayrılmama ve bununla birlikte merhamet, adalet dairesinde hareket kaidesi olan şu: "Eğer bir mes'elenin tartışılmasında kendi sözünün haklı çıktığına tarafdar olup ve kendi haklı çıktığına sevinse ve hasmının haksız ve yanlış olduğuna memnun olsa, insafsızdır." Hem zarar eder. Çünkü haklı çıktığı vakit o tartışmada bilmediği bir şeyi öğrenmiyor, belki gurur ihtimaliyle zarar edebilir. Eğer hak hasmının elinde çıksa; zararsız, bilmediği bir mes'eleyi öğrenip, kazanç sağlamış olur, nefsin gururundan kurtulur. Demek insaflı hakperest, hakkın hatırı için nefsin hatırını kırıyor. Hasmının elinde hakkı görse, yine rıza ile kabul edip, tarafdar çıkar, memnun olur.[29]

İnsanın elde ettiği başarıları kendinden bilmesi de enaniyetten kaynaklanmaktadır ve ihlası zedeleyen bir tavırdır. Oysa insanlara aklı da yeteneği de veren ancak Allah'tır. "Dediler ki: "Sen Yücesin, bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yok. Gerçekten Sen, herşeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibi olansın." (Bakara Suresi, 32)" ayetiyle hatırlatıldığı gibi insanın Allah'ın kendisine öğrettiğinin dışında hiçbir bilgisi yoktur. İnsan Allah'ın yoktan var ettiği, aciz bir varlıktır. İnsanın güç getirebildiği herşey Allah'ın kendisine ihsanda bulunmasıyla ve kuvvet vermesiyle gerçekleşmektedir. Allah'ın sınırsız aklı, sonsuz gücü ve

bilgisinin yanında, aciz bir varlık olan insanın elde ettiği başarıları kendinden bilmesi büyük bir gaflet olur. Ancak ne var ki, bir kez büyüklenme iddiasına kapılan bir insan tüm bu gerçekleri bir anda unutmakta, yaptıklarından kendisine pay çıkarabilmektedir. Elde ettiği başarılarla enaniyete kapılıp ihlastan uzaklaşabilmektedir.

Samimi bir mümine yakışan ise dünyanın en üstün yeteneklerine sahip, en akıllı, en mükemmel insanı da olsa asla bunları kendinden bilmemesi ve enaniyete kapılmamasıdır. Eğer sahip olduğu tüm bu nimetlere rağmen aczinin farkında olarak hareket ederse, Allah ona daha da güzel nimetler ihsan edecek ve bu ihlaslı tavrından dolayı onu rahmetine, rızasına ve cennetine kavuşturacaktır. Oysa insanların büyük bir bölümü dünya hayatının bir deneme olduğunu unutup, kendilerine bir sıkıntı isabet ettiğinde Allah'a yönelir, sonra bir nimete kavuştuklarında ise nankörlük ederler. Nimetleri kendi kabiliyetleri sayesinde elde ettiklerini, bunun kendi başarıları olduğunu düşünerek çok büyük bir yanılgıya düşerler. Allah Zümer Suresi'nde şu şekilde buyurmaktadır:

İnsana bir zarar dokunduğu zaman, Bize dua eder; sonra tarafımızdan ona bir nimet ihsan ettiğimizde, der ki: "Bu, bana ancak bir bilgi(m) dolayısıyla verildi." Hayır; bu bir fitne (kendisini bir deneme)dir. Ancak çoğu bilmiyorlar. (Zümer Suresi, 49)

Yine enaniyetin etkisiyle insanların sıkça içerisine düşebildikleri bir başka hata da, 'ön plana çıkma hırsı'dır. Nefis insanı hayırlı işlerde ve salih amellerde dahi rahmani olmayan bir hırsa sevk edebilmekte ve makul gibi görünen mazeretlerle insanların ihlaslarını kırmaya çalışmaktadır. Said Nursi'nin *"Hem ihlas ve hakperestlik ise, Müslümanların nereden ve kimden olursa olsun istifadelerine tarafdar olmaktır. Yoksa, "Benden ders alıp sevab kazandırsınlar" düşüncesi, nefsin ve enaniyetin bir hilesidir."*[30] örneği ile dikkat çektiği gibi kimi insanlar karşılaştıkları bazı işlerde, o işin en güzel şekilde yapılmasından ya da sonuç bakımından fayda vermesinden çok "bu işi yapan kişi ben olayım" mantığıyla hareket ederler. Ön plana çıkma arzusunun ve enaniyetin hakim olduğu bu davranış ihlası tamamen zedeler.

Bediüzzaman'ın *"..."Bu sevabı ben kazanayım, bu insanlara ben doğru yolu göstereyim, benim sözümü dinlesinler." diye, karşısındaki hakikî kardeşi ve cidden muhabbet ve gücüne ve kardeşliğine ve yardımına muhtaç bir zâta karşı rekabetkârane vaziyet alır. "Talebelerim ne için onun yanına gidiyorlar? Ne için onun kadar talebem bulunmuyor?" diye, enaniyeti oradan fırsat bulup, kötü bir huy olan makam mevki sevgisine meylettirir, ihlası kaçırır, riya kapısını açar."*[31] sözleriyle ifade ettiği gibi aksi bir tavırda insan mümin kardeşine karşı bir rekabet içerisine girmiş olur. Güzel bir sorumluluğa bir başkasının talip olmasını ve bunu başarıyla sonuçlandırmasını istememek, bir anlamda da onun ecir kazanmasını, ahireti için fayda getirecek güzel bir sorumluluk yüklenmesini istememek demektir. Oysaki Kuran'a ve ihlasa en uygun olan tavır, diğer inananların

ahiretlerine de vesile olmak, kendisi gibi onların da Allah'ın razı olacağı işlerde bulunmalarını teşvik etmek olmalıdır.

Müslüman kendisi ne kadar salih amelde bulunmak istiyorsa, onların da aynı şekilde ecir kazanmalarını ve ahiretleri adına güzel işler yapabilmelerini istemelidir. "Bu işi yapabilecek en ehil kişi benim", "bu işi ne kadar iyi yapabileceğimi görsünler de ne kadar üstün meziyetlere sahip olduğumu daha iyi anlasınlar" ya da "bu işi ben üstleneyim ki müminlerin gözünde iyi bir prestij ve makam elde edeyim" gibi düşüncelerle hayırlı bir işi bir hırs konusu haline getirmek ihlasa uygun olmaz. Bunun yerine bu işte bir başka mümine öncelik tanıyıp, onun ne kadar üstün özelliklere sahip olduğunu ön plana çıkararak güzel ahlak göstermiş ve ihlaslı bir harekette bulunmuş olur. Bediüzzaman Said Nursi enaniyet ve ön plana çıkma hırsına çözüm olacak şöyle bir tavsiyede bulunmuştur:

"Bu mühim illetin merhemi ve ilâcı: "Allah sevgisi" sırrıyla, hak yoluna gidenlere refakatla iftihar etmek ve arkalarından gitmek ve imamlık şerefini onlara bırakmak ve o Hak yolunda kim olursa olsun kendinden daha iyi olduğunun ihtimaliyle enaniyetinden vazgeçip ihlası kazanmak ve ihlas ile bir gram amelin, ihlassız kilolarca amele tercih olunduğunu bilmekle ve dolayısıyla mesuliyetlerini bilerek ve zararlı olan liderlik hırsından vazgeçmekle o illetten kurtulur ve ihlası kazanır, ahirete yönelik vazifesini hakkıyla yapabilir."[32]

Said Nursi bu sözleriyle ihlasın önemine bir kez daha dikkat çekmekte ve ahiret yurdunu hedefleyen insanların enaniyet, liderlik hırsı ve rekabet duygusu gibi bencil duygularından sıyrılmaları gerektiğini hatırlatmaktadır. Bunun için söz konusu olan din adına yapılacak bir hizmet dahi olsa, ihlasından dolayı bunda bir başka mümine öncelik tanıyabilmesinin, onu ön plana çıkarabilmesinin ve onun başarılarıyla iftihar edebilmesinin önemine dikkat çekmiştir. Başkalarının kendisinden daha üstün olabileceğine inanıp, onlara teslim olabilmesinin ihlasa daha uygun olacağını hatırlatmıştır.

Riyadan kaçınmak

Riyakarlık, nefsin insanları teşvik ettiği Kuran dışı ahlak özelliklerindendir. Kuran ahlakı ise insana nefsindeki bu zaaflardan kurtulmasını ve bunların yerine dürüstlüğü ve samimiyeti yerleştirmesini emreder. Çünkü kişinin içinde sakladığıyla dışarıya yansıttığı tavrının farklı olmasını ve inandığı gibi hareket etmeyerek ikiyüzlü bir tavır sergilemesini ifade eden riya, ihlası ortadan kaldıran bir ahlak anlayışıdır. Bir insanın böyle bir samimiyetsizlik içerisine girip, içinde ve dışında iki ayrı karakter yaşatabilmesi imanı tam olarak kavrayamadığını, Allah'ı gereği gibi takdir edemediğini gösterir.

Allah, her yeri sarıp kuşatan, gizlinin gizlisini bilen, insanların akıllarından geçirdikleri düşünceleri duyan ve her an her yerde onlara şahit olandır. Bir insanın içinden geçirdiklerini saklayıp olduğundan farklı görünmeye çalışması, bu kişinin Allah'ın bu sıfatlarını unuttuğunun göstergesidir. Bu kişi tavırları ve konuşmalarıyla çevresindeki insanları her ne kadar memnun etse de Allah kalbindekini bilecektir. Allah'ın razı olmayacağı bir tavırda bulunmak ise O'ndan

korkan bir insanın sakınması gereken bir durumdur. Belki böyle bir insan gösterdiği riyakar tavır ile dünya hayatında insanların beğenisini toplayacak ama ahiretten yana hiçbir kazanç elde edemeyecektir. Unutulmamalıdır ki dünya hayatında elde edilen menfaatler ahiret hayatınınkilerle kıyaslanamayacak kadar değersiz ve önemsizdir. Allah "… Ahiretten (cayıp) dünya hayatına mı razı oldunuz? Ama ahirettekine (göre), bu dünya hayatının yararı pek azdır." (Tevbe Suresi, 38) ayetiyle insanlara bu durumu hatırlatmıştır.

Riyakar bir ahlak içindeki kişinin tavırları samimiyetsiz ve yapmacıktır. Müminler ise Allah'ın dilemesiyle bu gibi özellikleri teşhis edebilirler. Özellikle de Allah'ın Kendisi'nden bir ilimle desteklediği elçileri, ikiyüzlü davranarak gerçek kimliğini gizleyen, çevresindekilere kendini olduğundan farklı tanıtan insanları yüz ifadelerinden ve konuşmalarından tanırlar. Ancak kimi zaman müminlerin arasında teşhis edilmeseler bile Allah bu kişilerin yapmacık ve samimiyetsiz karakterlerini bilmekte, söyledikleri her sözü duymakta, yaptıkları her hareketi görmektedir. Nitekim Allah bir Kuran ayetinde şu şekilde buyurmaktadır:

Göklerde ve yerde olanların tümünü bilir; sizin saklı tuttuklarınızı da, açığa vurduklarınızı da bilir. Allah, sinelerin özünde saklı duranı bilendir. (Teğabün Suresi, 4)

Müminin kendisini çevresindeki insanlara sevdirebilmek için riyakar bir tavra ihtiyacı yoktur. Çünkü kişiyi diğer insanlara sevdirecek olan Allah'tır. Hayatının her anında ihlasla Allah'ın rızasını kazanmaya çalışan bir mümini, tüm inananlar doğal olarak kalben sevip desteklerler. Güzel ahlaklı, samimi, dürüst, ihlaslı ve içi dışı bir olan insanı sevmek müminlerin fıtratında vardır. Allah'ın rızası beraberinde kişiye müminlerin rızasını da kazandırır. Ama sadece insanların rızası için yapılan bir işte Allah'ın rızasından yana hiçbir kazanç sağlanamaz.

İşte bu nedenledir ki insanın nefsinin bu yöndeki telkinlerine kulak asmaması ve ihlası kazanabilmek için samimiyetsiz olan her türlü düşünce ve tavırdan arınması gerekmektedir.

Makam ve mevki hırsını terk etmek

İnsanların sadece Allah'ın rızasını hedefleyerek, ahiret yurdu için ihlasla çaba sarf etmelerini engelleyen bir diğer neden ise, dünya hayatındaki makam, mevki, şöhret gibi maddi değerlere olan düşkünlüktür. Oysa maddi imkanlar, mal ya da mevki insana ahiret hayatında hiçbir şey kazandırmaz. Allah, Kuran'ın "Ey insanlar, gerçekten, Biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi halklar ve kabileler (şeklinde) kıldık. Şüphesiz, Allah Katında sizin en üstün (kerim) olanınız, (ırk ya da soyca değil) takvaca en ileride olanınızdır. Şüphesiz Allah, bilendir, haber alandır." (Hucurat Suresi, 13) ayetiyle insanlar arasında üstünlüğün bulundukları makama ya da mevkiye göre değil, yalnızca 'takva'ya göre olduğunu bildirmiştir.

Böyle insanların durumunu Bediüzzaman Said Nursi bir sözünde şu şekilde ifade eder:

"... Makam mevki sevgisinden gelen şöhretperestlik ateşiyle ve şan ve şeref perdesi altında insanların sevgisini kazanmak, nazar-ı dikkati kendine celbetmekle enaniyeti okşamak ve nefsine bir makam vermektir ki, en mühim bir ruhi illet olduğu gibi "gizli şirk" tabir edilen riyakârlığa, bencilliğe kapı açar, ihlası zedeler..."[33]

Makam ve mevkinin üstünlük sağlayacağı inancı cahiliye toplumlarına ait bir yanılgıdır. İmanı kavrayan bir müminin nefsinin bu yöndeki isteklerine itibar etmemesi ve üstünlüğü ihlasta ve samimiyette araması gerekir. Çünkü bu gibi arzulardan arınan bir insan dünyada kazanılacak tüm makamların üzerinde bir makama eriştirilecek, gerçek onur ve şerefin sahibi olacaktır. Bu durum Kuran'ın "Size yasaklanan büyük günahlardan kaçınırsanız, sizin kusurlarınızı örteriz ve sizi 'onurlu-üstün' bir makama sokarız." (Nisa Suresi, 31) ayetiyle insanlara bildirilmiştir. Bu 'onurlu ve üstün' makama layık olabilmek için iman eden bir kimsenin yapması gereken şey "Kim izzeti istiyorsa, artık bütün izzet Allah'ındır. Güzel söz O'na yükselir, salih amel de onu yükseltir..." (Fatır Suresi, 10) ayetiyle hatırlatılan gerçeğin şuuruna varmasıdır: İzzetin gerçek sahibi Allah'tır ve kişiye bunu kazandıracak olan tek şey de 'salih yani ihlasla yapılan ameller'dir.

Bediüzzaman Said Nursi de risalelerinde bu konuya önemle dikkat çekmiştir. Said Nursi, Allah'ın "... ayetlerimi az bir değere değişmeyin" ayetindeki hatırlatmasına değinerek ahirette ulaştırılacak olan onurlu ve üstün makamın yanında dünya hayatında elde edilecek olan makam mevki ya da şöhretin ne kadar değersiz olduğunu şöyle vurgulamıştır:

"... Ayetlerimizi az bir değer karşılığında değişmeyin. Ve yalnızca Benden korkun." (Bakara Suresi, 41) âyetindeki şiddetli Allah'ın yasaklamasına nail olup, ebedi saadetin zararına manasız, lüzumsuz, zararlı kederli, kendini beğendirmeye çalışarak, sakil, samimiyetsiz ve ikiyüzlü bazı aşağılık hislerle ve küçük menfaatlerin hatırı için ihlası kırmakla; hem bu hizmetteki umum kardeşlerimizin hukukuna tecavüz, hem Kurana hizmetlerine saldırı, hem imani hakikatlerin büyüklüğüne saygısızlık etmiş oluruz.[34]

Makam ve mevki elde etmeye karşı duyulan bu arzu, kişinin yaptığı amellerde ihlaslı olmasını engeller ve kişiyi samimiyetsizliğe sürükler. Bu kişi bir yandan yaptıklarıyla Allah'ın rızasını ve cennetini kazanmayı hedeflerken, bir yandan da insanlar arasında bir şeref ve itibar elde edeceğini düşünür. Bu da bile bile amellerini geçersiz kılmasına neden olur. İman eden bir kimsenin Kuran'daki bu hatırlatmaları dikkate alarak, nefsini dünya hayatının şan ve şöhretine yönelik isteklerinden arındırıp, Allah Katındaki izzet ve onuru kazanmaya çalışması gerekmektedir. Aksinde ise; "(Mal, mülk ve servette) Çoklukla övünmek, sizi 'tutkuyla oyalayıp, kendinizden geçirdi.' "Öyle ki (bu,) mezarı ziyaretinize (kabre gidişinize, ölümünüze) kadar sürdü." (Tekasür Suresi, 1-2) ayetleriyle hatırlatıldığı gibi insan nefsinin bu istekleri doğrultusunda ölümüne dek 'tutkuyla oyalanıp kendinden geçecek' ve bunların hiçbir fayda sağlamadığının farkına da ancak

ahirette varabilecektir. Sırf nefsinin istek ve arzularını tatmin etmek uğruna yıllar yılı boş yere çalışıp boş yere yorulmuş ve ahirette de hüsrana uğramış olacaktır. Mümine yakışan ise henüz vakit varken nefsin bu kötülüklerinden arınıp ihlası kazanması ve Allah'ın razı olacağı ahlaka ulaşmasıdır.

Mal ve can kaygısını terk etmek

Nefsin bir özelliği de mala ve cana tutkuyla bağlı olmasıdır. Bu nedenle de nefs insanları sürekli olarak bu iki konuda hırsa kapılmaları yönünde teşvik eder. Ancak "Andolsun, mallarınızla ve canlarınızla imtihan edileceksiniz..." (Al-i İmran Suresi, 186) ayetiyle de bildirildiği gibi mallar ve canlar tutkuyla bağlanmak için değil, insanların denenmesi için yaratılmıştır. Allah bu dünyevi değerlerin peşi sıra gitmek yerine, bunları Allah'ın rızasını kazanma yolunda seve seve ortaya koyabilenleri cennetle müjdelemiş, büyük kurtuluş ve mutluluğa da ancak bu yolla ulaşılabileceğini şöyle bildirmiştir:

Hiç şüphesiz Allah, mü'minlerden -karşılığında onlara mutlaka cenneti vermek üzere- canlarını ve mallarını satın almıştır. Onlar Allah yolunda savaşırlar, öldürürler ve öldürülürler; (bu,) Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'an'da O'nun üzerine gerçek olan bir vaaddir. Allah'tan daha çok ahdine vefa gösterecek olan kimdir? Şu halde yaptığınız bu alışverişten dolayı sevinip-müjdeleşiniz. İşte 'büyük kurtuluş ve mutluluk' budur. (Tevbe Suresi, 111)

İşte inananların, bu ayetin bir gereği olarak mallarını ve canlarını tutku haline getirmekten şiddetle kaçınmaları gerekir. Hiç şüphesiz nefisten bu yönde telkinler ve teşvikler gelecektir. Ancak Allah'ın bu vaadinin şuurunda olarak bir Müslümanın nefsine uyması mümkün değildir. Çünkü dünya hayatında maldan ya da candan yana kazanılabilecek hiçbir menfaat, sonsuz ahiret nimetleriyle kıyaslanamaz. Bu nedenledir ki Allah ayetinde "yaptığınız bu alışverişten dolayı sevinip müjdeleşiniz" şeklinde buyurmaktadır. İnsan dünya hayatında kazandığı maddi değerlerden ancak çok kısa bir süre yararlanabilecek, ardından da hem bedenini hem de yığıp biriktirdiği malını ölümle birlikte terk etmek zorunda kalacaktır. Allah'ın ahirette verecekleri ise sonsuza dek insanın kurtuluşuna ve mutluluğuna vesile olacaktır.

Bediüzzaman Said Nursi insanların mala ve cana karşı duydukları tutkunun ne kadar beyhude olduğuna şu sözleriyle değinmiştir:

Hem mala ve cana karşı şiddetli bir hırs gösterir... bakar ki, geçici olarak onun nezaretine verilmiş o fani mal ve afetli şöhret ve tehlikeli ve riyaya vesile olan o can, o şiddetli hırsa değmiyor. Ondan, hakiki can olan manevi makamlar ve Hak'ka yakınlaşma dereceleri ve ahiret azığına ve hakiki mal olan salihi amellere teveccüh eder. Fena haslet olan geçici olan şeylere gösterilen hırs ise, âlî bir haslet olan gerçek hırsa dönüşür ...[35]

Bir başka sözünde ise mal ve can derdine düşen kimselerin, bunun insana bir faydası olmayacağını kavradıklarında düştükleri durumu şu şekilde ifade eder:

"... Şiddetli bir surette endişe ettiği vakit bakar ki; o endişe ettiği istikbale yetişmek için elinde senet yok. Hem rızık cihetinde bir taahhüd altında ve kısa olan bir istikbal, o şiddetli olan endişeye değmiyor. Ondan yüzünü çevirip, kabirden sonra hakiki ve uzun ve gafiller hakkında taahhüd altına alınmamış bir istikbale teveccüh eder.[36]

Aksinde yani can ve mal kaygısına kapılındığında insanın halisane bir kalple Allah'a yönelebilmesi, Allah'a gereği gibi teslim olup, ihlasla hareket edebilmesi mümkün olmaz. Nefsinde gizlediği bu tutkular onu gizliden gizliye yönlendirecek ve Allah'ın rızasından yana değil, hep kendi menfaatlerinden yana davranmasına neden olacaktır. Örneğin malca ihtiyaç içerisinde olan bir kimse gördüğünde ona destek olup infakta bulunması gerekirken, o kendi menfaatlerinden yana tavır koyacaktır. Oysa ihlasa uygun olan, "Kendilerinden önce o yurdu (Medine'yi) hazırlayıp imanı (gönüllerine) yerleştirenler ise, hicret edenleri severler ve onlara verilen şeylerden dolayı içlerinde bir ihtiyaç (arzusu) duymazlar. Kendilerinde bir açıklık (ihtiyaç) olsa bile (kardeşlerini) öz nefislerine tercih ederler. Kim nefsinin 'cimri ve bencil tutkularından' korunmuşsa, işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır." (Haşr Suresi, 9) ayetiyle de bildirildiği gibi ihtiyaç içerisinde bile olsa insanın malını bir başkasına seve seve verebilmesidir.

Aynı şekilde kendi nefsinin rahatı ve istekleri ona Allah'ın rızasından daha önemli gelecektir. Kuran'ın "De ki: "Eğer babalarınız, çocuklarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz, kazandığınız mallar, az kar getireceğinden korktuğunuz ticaret ve hoşunuza giden evler, sizlere Allah'tan, O'nun Resûlü'nden ve O'nun yolunda cehd etmekten (çaba harcamaktan) daha sevimli ise, artık Allah'ın emri gelinceye kadar bekleyedurun. Allah, fasıklar topluluğuna hidayet vermez." (Tevbe Suresi, 24) ayetiyle böyle bir tercihin Allah Katındaki karşılığının hüsran olacağına da dikkat çekilmiştir. Rabbimiz'in, "Tereddi edeceği (başaşağı düşüşe uğrayacağı) zaman, malı ona hiç yarar sağlamaz." (Leyl Suresi, 11) ayetiyle de bildirdiği gibi malı o kişiyi ahirette azaptan koruyamayacaktır. Ancak, "Sakınan ise, ondan uzak tutulacaktır. Ki o, malını vererek temizlenip-arınır. Onun yanında hiç kimsenin karşılığı verilecek bir nimeti (borcu) yoktur. Ancak Yüce Rabbinin rızasını aramak için (verir). Muhakkak kendisi de ileride razı olacaktır." (Leyl Suresi, 17-21) ayetlerinde de bildirildiği gibi ihlaslı davranan sonsuz nimetlerle mükafatlandırılacaktır.

Kuran'da mal gibi can kaygısına kapılarak ihlaslarını kaybeden ve Allah'ın rızasından uzaklaşan insanların durumuna da pek çok örnek verilmiştir. Peygamber kendilerini Allah yolunda canlarıyla savaşmaya çağırdığında kimileri 'güçlerinin yetmediğini' (Tevbe Suresi, 42) kimileri de 'sıcakta savaşmanın kendilerine zor geldiğini' (Tevbe Suresi, 81) öne sürerek nefislerinden yana tavır koymuşlardır. Bu mazeretleri öne sürerken kimisi Allah'ın adını anarak gerçekten güçlerinin yetmediğine dair yemin de etmiştir. Ancak Allah bu kimselerin yalan söylediklerini ve bu tavırlarıyla kendi nefislerini helaka sürüklediklerini bildirerek

bu kişilerin samimiyetsizliğini ifade etmiştir. İhlasa uygun olan ise; "Ama Resul ve onunla birlikte olan mü'minler, mallarıyla ve canlarıyla cehd ettiler (çaba harcadılar); işte bütün hayırlar onlarındır ve kurtuluşa erenler onlardır." (Tevbe Suresi, 88) ayetinde dikkat çekilen salih müminlerin tavırlarında olduğu gibi, inananların hiçbir hesap yapmadan malları ve canlarıyla Allah'ın rızasından yana tavır koymalarıdır.

Allah bir başka ayetinde de müminlerden mallarını ve canlarını ortaya koyup, Allah'ın rızasını tüm bunların kazandıracağı çıkar ve menfaatlerden üstün tutan kimselerin, derece bakımından Allah Katında daha üstün tutulacağını bildirerek ihlas sahibi müminleri müjdelemiştir. Ayette şöyle buyrulmaktadır:

Mü'minlerden, özür olmaksızın oturanlar ile, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihad edenler eşit değildir. Allah, mallarıyla ve canlarıyla cehd edenler (çaba harcayanlar) i oturanlara göre derece olarak üstün kılmıştır. Tümüne güzelliği (cenneti) va'detmiştir; ancak Allah, cehd edenleri (çaba harcayanları) oturanlara göre büyük bir ecirle üstün kılmıştır. (Nisa Suresi, 95)

MÜMİNLERİN KUVVETİ İHLASTAN GELİR

Allah'a ve ahirete inanmayan insanların birlikteliklerinin temelinde hep dünyevi değerlere verilen önem ve yine dünyevi menfaatlere yönelik beklentiler yatar. Bu kimseler biraraya gelmekle bir anlamda karşılıklı bir menfaat anlaşması yapmış olurlar; taraflar karşılıklı olarak birbirlerine destek olur ve böylece müşterek menfaatler elde etmeye çalışırlar. Bu ittifaka dahil olan kimseler birlikteliklerinin karşılıklı bir güven ya da dostluğa dayanmadığını ve her ne kadar dile getirilmese de bu ittifakın birtakım şartlara dayalı olduğunu bilirler. Taraflardan birinin menfaat sağlayıcı vasfı ortadan kalktığında, ittifak da ortadan kalkar. Bu şartlar oluştuğunda diğer kişilerin zor durumda kalması ya da desteğe ihtiyaç duyması diğer tarafın ilgisini çekmez. Çünkü kurulan bu ittifak sadece bir güç birliğinden ve menfaat beklentisinden kaynaklanmıştır. Dolayısıyla da beklentiler yok olduğunda birliğin bozulması da son derece doğaldır. Allah'ın "... Kendi aralarındaki çarpışmaları ise pek şiddetlidir. Sen onları birlik sanırsın, oysa kalpleri paramparçadır. Bu, şüphesiz onların akletmeyen bir kavim olmaları dolayısıyla böyledir." (Haşr Suresi, 14) ayetiyle insanlara haber verdiği gibi, inkar edenler her ne kadar birlik ya da dayanışma içerisinde gibi görünseler de temelde paramparçadırlar.

Bu nedenle inkar edenler arasındaki bu birliktelikler her zaman için dağılıp yıkılmaya mahkumdur. Dünya üzerinde insanlar arasında gerçek bir birliktelik, gerçek bir dostluk ve ittifak sağlayabilecek yegane güç vardır, o da 'iman'dır. Hesap gününden korkan iman sahibi insanlar biraraya gelerek, dünyada başlayıp ahirette de sonsuza kadar devam edecek sağlam bir ittifakın temellerini atmış olurlar. Birbirlerini araya hiçbir çıkar ya da menfaat beklentisi katmadan, halis niyetle ve sadece Allah rızası için sever, Allah rızası için dost olur ve Allah rızası için birlik olurlar. Temeli dünya üzerindeki en sağlam kaynağa, Allah sevgisine ve Allah korkusuna dayalı olan bu birliğin bozulması, dağılıp yıkılması Allah'ın dilemesi dışında hiçbir şekilde mümkün olmaz.

İman edenler, "Şüphesiz Allah, Kendi yolunda, sanki birbirlerine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak çarpışanları sever." (Saff Suresi, 4) ayetinde verilen örnekte olduğu gibi birbirlerine kenetlenip adeta yıkılması mümkün olmayan bir bina gibi aşılması imkansız bir kuvvet oluştururlar. Yine bir başka ayette "... (O zaman) Muhakkak Allah'a kavuşacaklarını umanlar (şöyle) dediler: "Nice küçük topluluk, daha çok olan bir topluluğa Allah'ın izniyle galib gelmiştir; Allah sabredenlerle beraberdir." (Bakara Suresi, 249) sözleriyle ifade edildiği gibi kalplerindeki bu iman ve ihlas ile az sayıda bile olsalar, milyonlara galip gelecek bir şevk ve irade kazanmış olurlar. İhlası daima ayakta tutmalarından dolayı Allah'ın yardımını ve desteğini kazanmış olurlar ki, Allah'ın "mutlak galip olan" olması nedeniyle işlerinde her zaman üstün gelip, başarı kazanırlar. Allah'ın "...

eğer (gerçekten) iman etmişseniz en üstün olan sizlersiniz." (Al-i İmran Suresi, 139) ayetiyle bildirmiş olduğu sırra vakıf oldukları için kimsenin delip geçemediği, nifak sokup dağıtamadığı, birbirine düşürmeyi başaramadığı, şüphe verip gücünü kıramadığı olağanüstü bir direnç ve kuvvet gösterirler. Bu birliği oluşturan kişilerin her biri Allah'a karşı içli bir korku duyup sakınır. Kuran ayetlerine kayıtsız şartsız teslimiyet gösterirler. Allah'tan başka hiç kimsenin rızasını aramayıp, Allah'tan başka hiç kimseden korkmadıkları için de her biri adeta tek başına birer ordu gibidirler.

Tesanütlerinin nedeni ihlaslarıdır

Kendi içlerinde ise büyük bir ihlasla Allah'ın rızasını aradıkları için hiçbir zaman bir kargaşa, anlaşmazlık ya da ihtilafla karşı karşıya gelmezler. Çünkü Allah'ın sözü birdir; Kuran ayetleri açıktır. Tüm inananların Kuran'a kayıtsız şartsız uyduğu ve her zaman Allah'ın rızasını kazanmaya yönelik hareket ettiği bir ortamda müthiş bir uyum ve düzen meydana gelir. Herkes ihlasla Allah'a, Kuran'a ve Peygamberimiz (sav)'in sünnetine itaat ettiği için tüm işleri kolaylıkla hallolur. Kendi menfaatleriyle çatıştıklarında her biri de dinin ve inananların menfaatlerinden yana tavır koydukları ve her zaman için kardeşlerinin nefislerini kendilerinkinden üstün tuttukları için müthiş bir tesanüt, birlik ve dayanışma ortamı oluşur. Bu birliğin oluşması için Müslümanların her zaman birarada olmaları da gerekmez. Önemli olan birbirlerinden ne kadar uzak olurlarsa olsunlar, hangi dili konuşuyor ve hangi ülkede yaşıyor olurlarsa olsunlar iman edenlerin sarsılmayacak bir manevi birlik oluşturmalarıdır.

Bu kişiler sonsuz ahiret arkadaşları olmaya niyet etmiş olmalarından dolayı derin bir sevgi, saygı ve sadakatle birbirlerine bağlanmışlardır. Bundan dolayı da asla rekabete, çekişmeye ya da ihtilafa imkan tanımazlar. Her ne zorluk ya da sıkıntıyla karşılaşırlarsa karşılaşsınlar, Allah korkularından ve ihlaslarından dolayı asla yılgınlığa, gevşekliğe ya da iradesizliğe kapılmazlar. Birinde bir kusur olacak olsa, bir diğerinin imanı ve ihlası onu da o durumdan çekip çıkarır. Sürekli birbirlerine iyiliği emredip, kötülükten menettikleri için giderek imanları güçlenir, ihlasları ve dolayısıyla da kuvvetleri artar. Amaçları, çabaları ve duaları hep aynı olan ihlas sahiplerinin bu sarsılmaz güç ve kuvvetlerini Bediüzzaman Said Nursi bir sözünde şöyle bir örnekle dile getirmiştir:

... Çünki nasıl insanın bir eli diğer eline rekabet etmez, bir gözü bir gözünü tenkid etmez, dili kulağına itiraz etmez, kalb ruhun ayıbını görmez.. belki birbirinin noksanını tamamlar, kusurunu örter, ihtiyacına yardım eder, vazifesine yardım eder; yoksa o vücud-u insanın hayatı söner, ruhu kaçar, cismi de dağılır. Hem nasıl ki bir fabrikanın çarkları birbiriyle rekabetkârane uğraşmaz, birbirinin önüne geçmeye çalışmaz, birbirinin kusurunu görerek eleştirmek suretiyle şevkini kırıp yılgınlığa uğratmaz. Belki bütün meziyetleriyle, birbirinin hareketini genel amaca yönlendirmek için yardım ederler, hakikî bir dayanışma ve bir birlik ile yaratılış gayelerine doğru yürürler. Eğer zerre mikdar bir saldırı, bir zorbalık karışsa; o fabrikayı karıştıracak, neticesiz meyvesiz bırakacak. Fabrika sahibi de o fabrikayı bütün bütün kırıp dağıtacak. İşte ey Risale-i Nur talebeleri ve Kur'anın hizmetkârları! Sizler ve bizler öyle bir insan-ı kâmil ismine lâyık bir şahs-ı manevînin üyeleriyiz.. ve sonsuz hayat içindeki ebedi mutlulukla netice veren bir fabrikanın çarkları hükmündeyiz.. ve sonsuz güvenlik olan Cennete Muhammedin ümmetini (A.S.M.) çıkaran bir Rabbani gemide çalışan hizmetçileriz.[37]

Bediüzzaman'ın verdiği bu örnek müminlerin arasındaki birlik ve beraberliğin anlaşılabilmesi açısından oldukça önemlidir. İhlaslarını zedeleyebilecek her türlü tavırdan arınmış olmalarından dolayı aynı fabrikanın çarklarının biraraya gelerek dev bir güç oluşturması gibi, onlar da sarsılmaz bir manevi kuvvet kazanırlar.

Bediüzzaman'ın müminlerin ihlas sırrına vakıf olmakla nasıl bir kuvvet artışı elde ettiklerini anlatan bir başka sözünde ise şöyle bir örnek vermiştir:

Elbette dört ferdden bin yüz on bir manevi kuvvet sağlayan ihlas sırrını kazanmak ile, dayanışmaya ve hakikate inanmaya muhtacız ve mecburuz. Evet üç elif birleşmezse etmezse, üç kıymeti var. Rakamların sırrı ile birleşse, yüz onbir kıymet alır. Dört kerre dört ayrı ayrı olsa, onaltı kıymeti var. Eğer kardeşlik sırrı ve birlik gayesi ve birleşme vazifesi ile denk gelip bir çizgi üstünde omuz omuza verseler, o vakit dörtbin dörtyüz kırkdört kuvvetinde ve kıymetinde olduğu gibi.. hakikî ihlas sırrı ile, onaltı fedakâr kardeşlerin kıymet ve kuvvet-i maneviyesi dört binden geçtiğine, pek çok tarihi olaya şahitlik ediyor.

Bu sırrın sırrı şudur ki: Hakikî, samimî bir birlikte her bir ferd, diğer kardeşlerin gözüyle de bakabilir ve kulaklarıyla da işitebilir. Güya on gerçek birleşmiş adamın her biri yirmi gözle bakıyor, on akılla düşünüyor, yirmi kulakla işitiyor, yirmi elle çalışıyor bir tarzda manevî kıymeti ve kuvvetleri vardır.[38]

İhlasın Kazandırdıkları

İhlas, iman edenlere hem dünya hayatında hem de ahiret hayatında sonsuz nimetlere ulaşmaları için verilen büyük bir kuvvettir. Bediüzzaman'ın da söylediği gibi "mühim bir esas, en büyük kuvvet, en önemli dayanak noktası, en yüksek karakter ve en safi kulluk"tur. Dünya ve ahiret hayatındaki nimetlerin en büyüğü hiç şüphesiz Allah'ın rızasıdır.

Allah'ın rızasını ve hoşnutluğunu kazanmanın sırrı ise ihlastır. Allah, "De ki: "Size bundan daha hayırlısını bildireyim mi? Korkup sakınanlar için Rablerinin Katında, içinde temelli kalacakları, altından ırmaklar akan cennetler, tertemiz eşler ve Allah'ın rızası vardır. Allah, kulları hakkıyla görendir." (Al-i İmran Suresi, 15)" ayetiyle korkup sakınanlar için ahirette en hayırlı karşılık olarak Allah'ın rızasının olduğunu müjdelemiştir ki, müminlerin dünya hayatlarındaki çabalarının nihai hedefi de zaten budur.

Birçok ayette ise Rabbimiz, Allah'a ve ahiret gününe iman edip yaptığı amelleri Allah Katında bir yakınlaşmaya ve elçinin dua ve bağışlama dileklerine bir yol sayan ihlas sahiplerini ve muttakileri rahmetine ve cennetine kavuşturacağını müjdelemiştir. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Bedevilerden öyleleri de vardır ki, onlar Allah'a ve ahiret gününe iman eder ve infak ettiğini Allah Katında bir yakınlaşmaya ve elçinin dua ve bağışlama dileklerine (bir yol) sayar. Haberiniz olsun, bu gerçekten onlar için bir yakınlaşmadır. Allah da onları Kendi rahmetine sokacaktır. Şüphesiz Allah, bağışlayandır, esirgeyendir. Öne geçen Muhacirler ve Ensar ile onlara güzellikle uyanlar; Allah onlardan hoşnut olmuştur, onlar da O'ndan hoşnut olmuşlardır ve (Allah) onlara, içinde ebedi kalacakları, altından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. İşte büyük 'kurtuluş ve mutluluk' budur. (Tevbe Suresi, 99-100)

Cennet de, muttakiler için, uzakta değildir, (o gün) yakınlaştırılmıştır. Bu, size vadolunandır; (gönülden Allah'a) yönelip-dönen (İslam'ın hükümlerini) koruyan, görmediği halde Rahman'a karşı 'içi titreyerek korku duyan' ve 'içten Allah'a yönelmiş' bir kalb ile gelen içindir. (Kaf Suresi, 31-33)

Erkek olsun, kadın olsun inanmış olarak kim salih bir amelde bulunursa, onlar cennete girecek ve onlar, bir 'çekirdeğin sırtındaki tomurcuk kadar' bile haksızlığa uğramayacaklardır. (Nisa Suresi, 124)

Dünyada güzel bir hayat

Allah sonsuz ahiret nimetlerinin yanı sıra, dünya hayatında da ihlas sahiplerine çok güzel bir karşılık verir. "... Şüphesiz Allah, dilediğini şaşırtıp-saptırır, Kendisi'ne katıksızca yöneleni de dosdoğru yola yöneltip-iletir." (Ra'd Suresi, 27) ayetinde de bildirildiği gibi, Allah Kendisi'ne katıksızca yönelene yardım eder ve onu dosdoğru yola yöneltip iletir. Yine bir başka ayetinde ise Allah ihlas sahiplerine olan desteğini ve yardımını şöyle bildirmiştir:

"Allah, rızasına uyanları bununla kurtuluş yollarına ulaştırır ve onları Kendi izniyle karanlıklardan nura çıkarır. Onları dosdoğru yola yöneltip-iletir." (Maide Suresi, 16)

Rabbimiz ihlas sahiplerine dünya hayatında da sayısız nimetler bahşeder. Onları inkar edenlerin kasvetli, sıkıntılı ve bereketsiz hayatlarından uzaklaştırır. Allah'ın Kuran'da, "Erkek olsun, kadın olsun, bir mü'min olarak kim salih bir amelde bulunursa, hiç şüphesiz Biz onu güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz." (Nahl Suresi, 97) ayetiyle de bildirdiği gibi onları güzel bir hayat ile yaşatır.

Katıksızca Allah'a yönelen bir insan dünya hayatının tüm sıkıntılarından ve üzüntülerinden uzaklaşır. Sadece Allah'tan korktuğu için tevekküllü, huzurlu, güven dolu bir hayat sürer. Kınayanın kınamasından korkmadığı için dünya hayatına dair hiçbir endişesi ve tedirginliği olmaz. Bir tek Allah'ın rızasını hedeflediği için hiç kimsenin onu ye'se düşürmesi, gerginliğe sürüklemesi mümkün değildir. Yalnızca ahireti hedeflediği için dünya hayatının malı, mülkü onu tasalandırmaz. Ne malını, mülkünü artırmak ne de onları kaybetmek bu kişiyi bir korkuya, endişeye sürüklemez. Her zaman teslimiyetli, tevekküllü, itidalli, müşfik, sabırlı ve tevazuludur.

İhlas ve samimiyetle yapılan işlerde, insanların rızası, dünyevi çıkarlar ya da öne çıkma hırsı gibi konular hedeflenmediği ve sadece Allah'ın rızası arandığı için sonuç hep bereketli olur. Çünkü "Allah, içinizden iman edenlere ve salih amellerde bulunanlara va'detmiştir: Hiç şüphesiz onlardan öncekileri nasıl 'güç ve iktidar sahibi' kıldıysa, onları da yeryüzünde 'güç ve iktidar sahibi' kılacak, kendileri için seçip beğendiği dinlerini kendilerine yerleşik kılıp sağlamlaştıracak ve onları

korkularından sonra güvenliğe çevirecektir. Onlar, yalnızca Bana ibadet ederler ve Bana hiçbir şeyi ortak koşmazlar. Kim bundan sonra inkar ederse, işte onlar fasıktır." (Nur Suresi, 55) ayetiyle de bildirildiği gibi Allah, Kendisi'ne şirk koşulmadığında, insanların rızasından, dünyevi çıkar beklentilerinden arınıp katıksızca Allah'a yönelindiğinde, müminleri kesin olarak başarıya ulaştıracağını vaat etmiştir.

SONUÇ

Allah, "Güç ve basiret sahibi olan kullarımız İbrahim'i, İshak'ı ve Yakub'u da hatırla. Gerçekten Biz onları, katıksızca (ahiretteki asıl) yurdu düşünüp-anan ihlas sahipleri kıldık." (Sad Suresi, 45-46) ayetleriyle müminlere Hz. İbrahim, Hz. İshak ve Hz. Yakub'u örnek vermiştir. Ayrıca, "Kitap'ta Musa'yı da zikret. Çünkü o, ihlasa erdirilmiş ve gönderilmiş (Resul) bir peygamberdi." (Meryem Suresi, 51) ayetiyle de Hz. Musa'nın ihlasın sırrına ulaşmış bir kimse olduğuna dikkat çekilmiştir. Bizlere düşen ise Allah'ın elçilerindeki bu yüksek ahlak üzerinde detaylı olarak düşünmek ve aynı onlar gibi ihlas sahibi kullar olmak için çaba sarf etmek olmalıdır.

Kuran'da ancak basiret gözleri körelip, kulakları sağırlaşanların Allah'ın ayet ve hatırlatmalarından öğüt almayacakları bildirilir. Gerçek müminler ise ayette de bildirildiği gibi, "... Kendilerine Rablerinin ayetleri hatırlatıldığı zaman, onun üstünde sağır ve körler olarak kapanıp kalmayanlardır." (Furkan Suresi, 73) Allah'tan korkup sakınanlar Kuran ayetlerindeki hikmetleri görebilmekte, onlardan öğüt alabilmekte ve ihlasa ulaşabilmektedirler. O halde Allah'ın bu hatırlatmasına karşı müminlerin duyarsız kalmaları mümkün değildir. Eğer bu güne kadar ihlasın önemini düşünmemiş bile olsa, insanın kısa bir süre içerisinde niyetini yeniden tazelemesi ihlası kazanması için yeterlidir. Bu niyet değişikliği Allah'ın izniyle o andan sonra yapılacak amelleri salih amele çevirip, bu kişiyi Allah Katında 'yaratılmışların en hayırlılarından' olabilme şerefine ulaştıracaktır.

Aksi, yani insanın Allah'ın rızasından yana yaptığı amellerini dünya çıkarlarını araya katarak kirletmesi ve bir parça irade kullanıp ihlası kazanmak varken amellerini geçersiz kılması büyük bir akılsızlık olur. Bu kişi belki yıllar yılı gece gündüz demeden çalışacak, kendini doğru bir yol üzerinde sanacak, ancak ihlası kazanmak için çaba sarf etmediği için katıksızca Allah'a yönelen kullardan olamayacaktır. Kehf Suresi'nde bu insanların durumu şu şekilde bildirilir:

De ki: "Davranış (ameller) bakımından en çok hüsrana uğrayacak olanları size haber vereyim mi?" "Onların, dünya hayatındaki bütün çabaları boşa gitmişken, kendilerini gerçekte güzel iş yapmakta sanıyorlar." (Kehf Suresi, 103-104)

Ancak kişi, geriye dönüp baktığında dünya hayatında geçirdiği onca seneden tek bir iz dahi kalmadığını görecektir; ne takdirlerini toplamaya çalıştığı insanlar, ne peşinde koşturduğu dünyevi idealler, ne nefsi, ne enaniyeti, ne de ihlasını kırmak için kendisini kandıran şeytan yanında olmayacaktır. Katıksızca Allah'a yönelmediği, imanına, hizmetine, ibadetlerine başka katıklar da katarak ihlasını zedelediği için Allah'ın huzurunda tek başına, yardımsız ve yapayalnız kalacaktır. Allah dünya hayatının nasıl büyük bir aldanış olduğunu Hadid Suresi'nde şu şekilde bildirir:

Bilin ki, dünya hayatı ancak bir oyun, '(eğlence türünden) tutkulu bir oyalama', bir süs, kendi aranızda bir övünme (süresi ve konusu), mal ve çocuklarda bir 'çoğalma-tutkusu'dur. Bir yağmur örneği gibi; onun bitirdiği ekin ekicilerin (veya kafirlerin) hoşuna gitmiştir, sonra kuruyuverir, bir de bakarsın ki sapsarı kesilmiş, sonra o, bir çer-çöp oluvermiştir. Ahirette ise şiddetli bir azab; Allah'tan bir mağfiret ve bir hoşnutluk (rıza) vardır. Dünya hayatı, aldanış olan bir metadan başka bir şey değildir. (Hadid Suresi, 20)

İhlası kazanmak için çaba sarf etmeyip, Kuran'ın ruhunu gereği gibi yaşamadığı için pek çok kişiye kıyasla daha çok çalıştığı, çabaladığı halde tüm yaptıklarının boşa gittiğini görmek mi? Yoksa niyetini, kalbini ve vicdanını temiz tutmakla, gönülden Allah'a yönelip O'na sımsıkı sarılmak ve O'ndan başka kimsenin rızasını gözetmemekle 'kesintisiz bir ecre' kavuşturulup, 'yaratılmışların en hayırlılarından' olmak mı? Elbette ki ikinci seçenek Allah'ı seven, O'nun dostluğunu isteyen ve O'na kavuşmayı uman bir kimsenin kayıtsız şartsız tercih edeceği tek seçenektir.

İşte bu nedenle biz de bu kitap ile Allah'ı seven, O'nun dostluğunu arayan ve O'na kavuşmayı uman tüm samimi iman ehlini, kurtuluşun sırrını ihlasta aramaya davet ediyoruz. Zira Bediüzzaman'ın sözlerinde de yer verdiği gibi ihlasla yapılan tek bir amel, ihlassızca yapılan binlerce amelden daha değerli olabilir. Ve unutmayın ki eğer niyetiniz halis, ameliniz salih ise Allah rızası için yaptığınız en küçük amel bile Allah Katında zayi olmayacaktır. Çünkü ayetlerde, "Rabbiniz, sizin içinizdekini daha iyi bilir..." (İsra Suresi, 25) "... Allah, muttakileri bilendir." (Al-i İmran Suresi, 115) buyrulmaktadır.

EVRİM YANILGISI

Darwinizm, yani evrim teorisi, yaratılış gerçeğini reddetmek amacıyla ortaya atılmış, ancak başarılı olamamış bilim dışı bir safsatadan başka bir şey değildir. Canlılığın, cansız maddelerden tesadüfen oluştuğunu iddia eden bu teori, evrende ve canlılarda mucizevi bir "düzen" bulunduğunun bilim tarafından ispat edilmesiyle çürümüştür. Böylece Allah'ın tüm evreni ve canlıları yaratmış olduğu gerçeği, bilim tarafından da kanıtlanmıştır. Bugün evrim teorisini ayakta tutmak için dünya çapında yürütülen propaganda, sadece bilimsel gerçeklerin çarpıtılmasına, taraflı yorumlanmasına, bilim görüntüsü altında söylenen yalanlara ve yapılan sahtekarlıklara dayalıdır.

Ancak bu propaganda gerçeği gizleyememektedir. Evrim teorisinin bilim tarihindeki en büyük yanılgı olduğu, son 20-30 yıldır bilim dünyasında giderek daha yüksek sesle dile getirilmektedir. Özellikle 1980'lerden sonra yapılan araştırmalar, Darwinist iddiaların tamamen yanlış olduğunu ortaya koymuş ve bu gerçek pek çok bilim adamı tarafından dile getirilmiştir. Özellikle ABD'de, biyoloji, biyokimya, paleontoloji gibi farklı alanlardan gelen çok sayıda bilim adamı, Darwinizm'in geçersizliğini görmekte, canlıların kökenini artık yaratılış gerçeğiyle açıklamaktadırlar. Bugün bilimsel gelişmeler, evreni ve tüm canlıları Allah'ın yaratmış olduğu gerçeğini gözler önüne sermektedir. Evrim teorisinin çöküşünü ve yaratılışın delillerini diğer pek çok çalışmamızda bütün bilimsel detaylarıyla ele aldık ve almaya devam ediyoruz. Ancak konuyu, taşıdığı büyük önem nedeniyle, burada da özetlemekte yarar vardır.

Darwin'i Yıkan Zorluklar

Evrim teorisi, tarihi eski Yunan'a kadar uzanan bir öğreti olmasına karşın, kapsamlı olarak 19. yüzyılda ortaya atıldı. Teoriyi bilim dünyasının gündemine sokan en önemli gelişme, Charles Darwin'in 1859 yılında yayınlanan Türlerin Kökeni adlı kitabıydı. Darwin bu kitapta dünya üzerindeki farklı canlı türlerini Allah'ın ayrı ayrı yarattığı gerçeğine karşı çıkıyordu. Darwin'e göre, tüm türler ortak bir atadan geliyorlardı ve zaman içinde küçük değişimlerle farklılaşmışlardı.

Darwin'in teorisi, hiçbir somut bilimsel bulguya dayanmıyordu; kendisinin de kabul ettiği gibi sadece bir "mantık yürütme" idi. Hatta Darwin'in kitabındaki "Teorinin Zorlukları" başlıklı uzun bölümde itiraf ettiği gibi, teori pek çok önemli soru karşısında açık veriyordu.

Darwin, teorisinin önündeki zorlukların gelişen bilim tarafından aşılacağını, yeni bilimsel bulguların teorisini güçlendireceğini umuyordu. Bunu kitabında sık sık belirtmişti. Ancak gelişen bilim, Darwin'in umutlarının tam aksine, teorinin temel iddialarını birer birer dayanaksız bırakmıştır.

Darwinizm'in bilim karşısındaki yenilgisi, üç temel başlıkta incelenebilir:

1) Teori, hayatın yeryüzünde ilk kez nasıl ortaya çıktığını asla açıklayamamaktadır.

2) Teorinin öne sürdüğü "evrim mekanizmaları"nın, gerçekte evrimleştirici bir etkiye sahip olduğunu gösteren hiçbir bilimsel bulgu yoktur.

3) Fosil kayıtları, evrim teorisinin öngörülerinin tam aksine bir tablo ortaya koymaktadır.

Bu bölümde, bu üç temel başlığı ana hatları ile inceleyeceğiz.

Aşılamayan İlk Basamak: Hayatın Kökeni

Evrim teorisi, tüm canlı türlerinin, bundan yaklaşık 3.8 milyar yıl önce ilkel dünyada ortaya çıkan tek bir canlı hücreden geldiklerini iddia etmektedir. Tek bir hücrenin nasıl olup da milyonlarca kompleks canlı türünü oluşturduğu ve eğer gerçekten bu tür bir evrim gerçekleşmişse neden bunun izlerinin fosil kayıtlarında bulunamadığı, teorinin açıklayamadığı sorulardandır. Ancak tüm bunlardan önce, iddia edilen evrim sürecinin ilk basamağı üzerinde durmak gerekir. Sözü edilen o "ilk hücre" nasıl ortaya çıkmıştır?

Evrim teorisi, yaratılışı reddettiği, hiçbir doğaüstü müdahaleyi kabul etmediği için, o "ilk hücre"nin, hiçbir tasarım, plan ve düzenleme olmadan, doğa kanunları içinde rastlantısal olarak meydana geldiğini iddia eder. Yani teoriye göre, cansız madde tesadüfler sonucunda ortaya canlı bir hücre çıkarmış olmalıdır. Ancak bu, bilinen en temel biyoloji kanunlarına aykırı bir iddiadır.

"Hayat Hayattan Gelir"

Darwin, kitabında hayatın kökeni konusundan hiç söz etmemişti. Çünkü onun dönemindeki ilkel bilim anlayışı, canlıların çok basit bir yapıya sahip olduklarını varsayıyordu. Ortaçağ'dan beri inanılan "spontane jenerasyon" adlı teoriye göre, cansız maddelerin tesadüfen biraraya gelip, canlı bir varlık oluşturabileceklerine inanılıyordu. Bu dönemde böceklerin yemek artıklarından, farelerin de buğdaydan oluştuğu yaygın bir düşünceydi. Bunu ispatlamak için de ilginç deneyler yapılmıştı. Kirli bir paçavranın üzerine biraz buğday konmuş ve biraz beklendiğinde bu karışımdan farelerin oluşacağı sanılmıştı.

Etlerin kurtlanması da hayatın cansız maddelerden türeyebildiğine bir delil sayılıyordu. Oysa daha sonra anlaşılacaktı ki, etlerin üzerindeki kurtlar kendiliklerinden oluşmuyorlar, sineklerin getirip bıraktıkları gözle görülmeyen larvalardan çıkıyorlardı.

Darwin'in *Türlerin Kökeni* adlı kitabını yazdığı dönemde ise, bakterilerin cansız maddeden oluşabildikleri inancı, bilim dünyasında yaygın bir kabul görüyordu. Oysa Darwin'in kitabının yayınlanmasından beş yıl sonra, ünlü Fransız biyolog Louis Pasteur, evrime temel oluşturan bu inancı kesin olarak çürüttü. Pasteur yaptığı uzun çalışma ve deneyler sonucunda vardığı sonucu şöyle özetlemişti:

"Cansız maddelerin hayat oluşturabileceği iddiası artık kesin olarak tarihe gömülmüştür." (Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977, s.2)

Evrim teorisinin savunucuları, Pasteur'ün bulgularına karşı uzun süre direndiler. Ancak gelişen bilim, canlı hücresinin karmaşık yapısını ortaya çıkardıkça, hayatın kendiliğinden oluşabileceği iddiasının geçersizliği daha da açık hale geldi.

20. Yüzyıldaki Sonuçsuz Çabalar

20. yüzyılda hayatın kökeni konusunu ele alan ilk evrimci, ünlü Rus biyolog Alexander Oparin oldu. Oparin, 1930'lu yıllarda ortaya attığı birtakım tezlerle, canlı hücresinin tesadüfen meydana gelebileceğini ispat etmeye çalıştı. Ancak bu çalışmalar başarısızlıkla sonuçlanacak ve Oparin şu itirafı yapmak zorunda kalacaktı:

"Maalesef hücrenin kökeni, evrim teorisinin tümünü içine alan en karanlık noktayı oluşturmaktadır." (Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), s.196)

Oparin'in yolunu izleyen evrimciler, hayatın kökeni konusunu çözüme kavuşturacak deneyler yapmaya çalıştılar. Bu deneylerin en ünlüsü, Amerikalı kimyacı Stanley Miller tarafından 1953 yılında düzenlendi. Miller, ilkel dünya atmosferinde olduğunu iddia ettiği gazları bir deney düzeneğinde birleştirerek ve bu karışıma enerji ekleyerek, proteinlerin yapısında kullanılan birkaç organik molekül (aminoasit) sentezledi. O yıllarda evrim adına önemli bir aşama gibi tanıtılan bu deneyin geçerli olmadığı ve deneyde kullanılan atmosferin gerçek dünya koşullarından çok farklı olduğu, ilerleyen yıllarda ortaya çıkacaktı. ("New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life", Bulletin of the American Meteorological Society, c. 63, Kasım 1982, s. 1328-1330)

Uzun süren bir sessizlikten sonra Miller'in kendisi de kullandığı atmosfer ortamının gerçekçi olmadığını itiraf etti. (Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules, 1986, s. 7)

Hayatın kökeni sorununu açıklamak için 20. yüzyıl boyunca yürütülen tüm evrimci çabalar hep başarısızlıkla sonuçlandı. San Diego Scripps Enstitüsü'nden ünlü jeokimyacı Jeffrey Bada, evrimci *Earth* dergisinde 1998 yılında yayınlanan bir makalede bu gerçeği şöyle kabul eder:

Bugün, 20. yüzyılı geride bırakırken, hala, 20. yüzyıla girdiğimizde sahip olduğumuz en büyük çözülmemiş problemle karşı karşıyayız: Hayat yeryüzünde nasıl başladı? (Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, s. 40)

Hayatın Kompleks Yapısı

Evrim teorisinin hayatın kökeni konusunda bu denli büyük bir açmaza girmesinin başlıca nedeni, en basit sanılan canlı yapıların bile inanılmaz derecede karmaşık yapılara sahip olmasıdır. Canlı hücresi, insanoğlunun yaptığı bütün teknolojik ürünlerden daha karmaşıktır. Öyle ki bugün dünyanın en gelişmiş laboratuvarlarında bile cansız maddeler biraraya getirilerek canlı bir hücre üretilememektedir.

Bir hücrenin meydana gelmesi için gereken şartlar, asla rastlantılarla açıklanamayacak kadar fazladır. Hücrenin en temel yapı taşı olan proteinlerin rastlantısal olarak sentezlenme ihtimali; 500 aminoasitlik ortalama bir protein için, 10^{950}'de 1'dir. Ancak matematikte 10^{50}'de 1'den küçük olasılıklar pratik olarak "imkansız" sayılır. Hücrenin çekirdeğinde yer alan ve genetik bilgiyi saklayan DNA molekülü ise, inanılmaz bir bilgi bankasıdır. İnsan DNA'sının içerdiği bilginin, eğer

kağıda dökülmeye kalkılsa, 500'er sayfadan oluşan 900 ciltlik bir kütüphane oluşturacağı hesaplanmaktadır. Bu noktada çok ilginç bir ikilem daha vardır: DNA, yalnız birtakım özelleşmiş proteinlerin (enzimlerin) yardımı ile eşlenebilir. Ama bu enzimlerin sentezi de ancak DNA'daki bilgiler doğrultusunda gerçekleşir. Birbirine bağımlı olduklarından, eşlemenin meydana gelebilmesi için ikisinin de aynı anda var olmaları gerekir. Bu ise, hayatın kendiliğinden oluştuğu senaryosunu çıkmaza sokmaktadır. San Diego California Üniversitesi'nden ünlü evrimci Prof. Leslie Orgel, *Scientific American* dergisinin Ekim 1994 tarihli sayısında bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Son derece kompleks yapılara sahip olan proteinlerin ve nükleik asitlerin (RNA ve DNA) aynı yerde ve aynı zamanda rastlantısal olarak oluşmaları aşırı derecede ihtimal dışıdır. Ama bunların birisi olmadan diğerini elde etmek de mümkün değildir. Dolayısıyla insan, yaşamın kimyasal yollarla ortaya çıkmasının asla mümkün olmadığı sonucuna varmak zorunda kalmaktadır. (Leslie E. Orgel, The Origin of Life on Earth, Scientific American, c. 271, Ekim 1994, s. 78)

Kuşkusuz eğer hayatın doğal etkenlerle ortaya çıkması imkansız ise, bu durumda hayatın doğaüstü bir biçimde "yaratıldığını" kabul etmek gerekir. Bu gerçek, en temel amacı yaratılışı reddetmek olan evrim teorisini açıkça geçersiz kılmaktadır.

Evrimin Hayali Mekanizmaları

Darwin'in teorisini geçersiz kılan ikinci büyük nokta, teorinin "evrim mekanizmaları" olarak öne sürdüğü iki kavramın da gerçekte hiçbir evrimleştirici güce sahip olmadığının anlaşılmış olmasıdır. Darwin, ortaya attığı evrim iddiasını tamamen "doğal seleksiyon" mekanizmasına bağlamıştı. Bu mekanizmaya verdiği önem, kitabının isminden de açıkça anlaşılıyordu: *Türlerin Kökeni, Doğal Seleksiyon Yoluyla...*

Doğal seleksiyon, doğal seçme demektir. Doğadaki yaşam mücadelesi içinde, doğal şartlara uygun ve güçlü canlıların hayatta kalacağı düşüncesine dayanır. Örneğin yırtıcı hayvanlar tarafından tehdit edilen bir geyik sürüsünde, daha hızlı koşabilen geyikler hayatta kalacaktır. Böylece geyik sürüsü, hızlı ve güçlü bireylerden oluşacaktır. Ama elbette bu mekanizma, geyikleri evrimleştirmez, onları başka bir canlı türüne, örneğin atlara dönüştürmez. Dolayısıyla doğal seleksiyon mekanizması hiçbir evrimleştirici güce sahip değildir. Darwin de bu gerçeğin farkındaydı ve *Türlerin Kökeni* adlı kitabında "Faydalı değişiklikler oluşmadığı sürece doğal seleksiyon hiçbir şey yapamaz" demek zorunda kalmıştı. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 189)

Lamarck'ın Etkisi

Peki bu "faydalı değişiklikler" nasıl oluşabilirdi? Darwin, kendi döneminin ilkel bilim anlayışı içinde, bu soruyu Lamarck'a dayanarak cevaplamaya çalışmıştı. Darwin'den önce yaşamış olan Fransız biyolog Lamarck'a göre, canlılar yaşamları sırasında geçirdikleri fiziksel değişiklikleri sonraki nesle aktarıyorlar, nesilden nesile biriken bu özellikler sonucunda yeni türler ortaya çıkıyordu. Örneğin Lamarck'a göre zürafalar ceylanlardan türemişlerdi, yüksek ağaçların yapraklarını yemek için çabalarken nesilden nesile boyunları uzamıştı.

Darwin de benzeri örnekler vermiş, örneğin *Türlerin Kökeni* adlı kitabında, yiyecek bulmak için suya giren bazı ayıların zamanla balinalara dönüştüğünü iddia etmişti. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 184)

Ama Mendel'in keşfettiği ve 20.yüzyılda gelişen genetik bilimiyle kesinleşen kalıtım kanunları, kazanılmış özelliklerin sonraki nesillere aktarılması efsanesini kesin olarak yıktı. Böylece doğal seleksiyon "tek başına" ve dolayısıyla tümüyle etkisiz bir mekanizma olarak kalmış oluyordu.

Neo-Darwinizm ve Mutasyonlar

Darwinistler ise bu duruma bir çözüm bulabilmek için 1930'ların sonlarında, "Modern Sentetik Teori"yi ya da daha yaygın ismiyle neo-Darwinizm'i ortaya attılar. Neo-Darwinizm, doğal seleksiyonun yanına "faydalı değişiklik sebebi" olarak mutasyonları, yani canlıların genlerinde radyasyon gibi dış etkiler ya da kopyalama hataları sonucunda oluşan bozulmaları ekledi.

Bugün de hala dünyada evrim adına geçerliliğini koruyan model neo-Darwinizm'dir. Teori, yeryüzünde bulunan milyonlarca canlı türünün, bu canlıların, kulak, göz, akciğer, kanat gibi sayısız kompleks organlarının "mutasyonlara", yani genetik bozukluklara dayalı bir süreç sonucunda oluştuğunu iddia etmektedir. Ama teoriyi çaresiz bırakan açık bir bilimsel gerçek vardır: Mutasyonlar canlıları geliştirmezler, aksine her zaman için canlılara zarar verirler.

Bunun nedeni çok basittir: DNA çok kompleks bir düzene sahiptir. Bu molekül üzerinde oluşan herhangi rastgele bir etki ancak zarar verir. Amerikalı genetikçi B. G. Ranganathan bunu şöyle açıklar:

Mutasyonlar küçük, rastgele ve zararlıdırlar. Çok ender olarak meydana gelirler ve en iyi ihtimalle etkisizdirler. Bu üç özellik, mutasyonların evrimsel bir gelişme meydana getiremeyeceğini gösterir. Zaten yüksek derecede özelleşmiş bir organizmada meydana gelebilecek rastlantısal bir değişim, ya etkisiz olacaktır ya da zararlı. Bir kol saatinde meydana gelecek rasgele bir değişim kol saatini geliştirmeyecektir. Ona büyük ihtimalle zarar verecek veya en iyi ihtimalle etkisiz olacaktır. Bir deprem bir şehri geliştirmez, ona yıkım getirir. (B. G. Ranganathan, Origins?, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.)

Nitekim bugüne kadar hiçbir yararlı, yani genetik bilgiyi geliştiren mutasyon örneği gözlemlenmedi. Tüm mutasyonların zararlı olduğu görüldü. Anlaşıldı ki, evrim teorisinin "evrim mekanizması" olarak gösterdiği mutasyonlar, gerçekte

canlıları sadece tahrip eden, sakat bırakan genetik olaylardır. (İnsanlarda mutasyonun en sık görülen etkisi de kanserdir.) Elbette tahrip edici bir mekanizma "evrim mekanizması" olamaz. Doğal seleksiyon ise, Darwin'in de kabul ettiği gibi, "tek başına hiçbir şey yapamaz." Bu gerçek bizlere doğada hiçbir "evrim mekanizması" olmadığını göstermektedir. Evrim mekanizması olmadığına göre de, evrim denen hayali süreç yaşanmış olamaz.

Fosil Kayıtları: Ara Formlardan Eser Yok

Evrim teorisinin iddia ettiği senaryonun yaşanmamış olduğunun en açık göstergesi ise fosil kayıtlarıdır. Evrim teorisine göre bütün canlılar birbirlerinden türemişlerdir. Önceden var olan bir canlı türü, zamanla bir diğerine dönüşmüş ve bütün türler bu şekilde ortaya çıkmışlardır. Teoriye göre bu dönüşüm yüz milyonlarca yıl süren uzun bir zaman dilimini kapsamış ve kademe kademe ilerlemiştir.

Bu durumda, iddia edilen uzun dönüşüm süreci içinde sayısız "ara türler"in oluşmuş ve yaşamış olmaları gerekir.

Örneğin geçmişte, balık özelliklerini taşımalarına rağmen, bir yandan da bazı sürüngen özellikleri kazanmış olan yarı balık-yarı sürüngen canlılar yaşamış olmalıdır. Ya da sürüngen özelliklerini taşırken, bir yandan da bazı kuş özellikleri kazanmış sürüngen-kuşlar ortaya çıkmış olmalıdır. Bunlar, bir geçiş sürecinde oldukları için de, sakat, eksik, kusurlu canlılar olmalıdır. Evrimciler geçmişte yaşamış olduklarına inandıkları bu teorik yaratıklara "ara-geçiş formu" adını verirler. Eğer gerçekten bu tür canlılar geçmişte yaşamışlarsa bunların sayılarının ve çeşitlerinin milyonlarca hatta milyarlarca olması gerekir. Ve bu ucube canlıların kalıntılarına mutlaka fosil kayıtlarında rastlanması gerekir. Darwin, *Türlerin Kökeni*'nde bunu şöyle açıklamıştır:

Eğer teorim doğruysa, türleri birbirine bağlayan sayısız ara-geçiş çeşitleri mutlaka yaşamış olmalıdır... Bunların yaşamış olduklarının kanıtları da sadece fosil kalıntıları arasında bulunabilir. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 179)

Darwin'in Yıkılan Umutları

Ancak 19. yüzyılın ortasından bu yana dünyanın dört bir yanında hummalı fosil araştırmaları yapıldığı halde bu ara geçiş formlarına rastlanamamıştır. Yapılan kazılarda ve araştırmalarda elde edilen bütün bulgular, evrimcilerin beklediklerinin aksine, canlıların yeryüzünde birdenbire, eksiksiz ve kusursuz bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermiştir. Ünlü İngiliz paleontolog (fosil bilimci) Derek W. Ager, bir evrimci olmasına karşın bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Sorunumuz şudur: Fosil kayıtlarını detaylı olarak incelediğimizde, türler ya da sınıflar seviyesinde olsun, sürekli olarak aynı gerçekle karşılaşırız; kademeli evrimle gelişen değil, aniden yeryüzünde oluşan gruplar görürüz. (Derek A. Ager, "The Nature of the Fossil Record", Proceedings of the British Geological Association, c. 87, 1976, s. 133)

Yani fosil kayıtlarında, tüm canlı türleri, aralarında hiçbir geçiş formu olmadan eksiksiz biçimleriyle aniden ortaya çıkmaktadırlar. Bu, Darwin'in öngörülerinin tam aksidir. Dahası, bu canlı türlerinin yaratıldıklarını gösteren çok güçlü bir delildir. Çünkü bir canlı türünün, kendisinden evrimleştiği hiçbir atası olmadan, bir anda ve kusursuz olarak ortaya çıkmasının tek açıklaması, o türün yaratılmış olmasıdır. Bu gerçek, ünlü evrimci biyolog Douglas Futuyma tarafından da kabul edilir:

Yaratılış ve evrim, yaşayan canlıların kökeni hakkında yapılabilecek yegane iki açıklamadır. Canlılar dünya üzerinde ya tamamen mükemmel ve eksiksiz bir biçimde ortaya çıkmışlardır ya da böyle olmamıştır. Eğer böyle olmadıysa, bir değişim süreci sayesinde kendilerinden önce var olan bazı canlı türlerinden evrimleşerek meydana gelmiş olmalıdırlar. Ama eğer eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıkmışlarsa, o halde sonsuz güç sahibi bir akıl tarafından yaratılmış olmaları gerekir. (Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983. s. 197)

Fosiller ise, canlıların yeryüzünde eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermektedir. Yani "türlerin kökeni", Darwin'in sandığının aksine, evrim değil yaratılıştır.

İnsanın Evrimi Masalı

Evrim teorisini savunanların en çok gündeme getirdikleri konu, insanın kökeni konusudur. Bu konudaki Darwinist iddia, bugün yaşayan modern insanın maymunsu birtakım yaratıklardan geldiğini varsayar. 4-5 milyon yıl önce başladığı varsayılan bu süreçte, modern insan ile ataları arasında bazı "ara form"ların yaşadığı iddia edilir. Gerçekte tümüyle hayali olan bu senaryoda dört temel "kategori" sayılır:

1- Australopithecus

2- Homo habilis

3- Homo erectus

4- Homo sapiens

Evrimciler, insanların sözde ilk maymunsu atalarına "güney maymunu" anlamına gelen "Australopithecus" ismini verirler. Bu canlılar gerçekte soyu tükenmiş bir maymun türünden başka bir şey değildir. Lord Solly Zuckerman ve Prof. Charles Oxnard gibi İngiltere ve ABD'den dünyaca ünlü iki anatomistin Australopithecus örnekleri üzerinde yaptıkları çok geniş kapsamlı çalışmalar, bu canlıların sadece soyu tükenmiş bir maymun türüne ait olduklarını ve insanlarla hiçbir benzerlik taşımadıklarını göstermiştir. (Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 75-94; Charles E. Oxnard, "The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt", Nature, c. 258, s. 389)

Evrimciler insan evriminin bir sonraki safhasını da, "homo" yani insan olarak sınıflandırırlar. İddiaya göre homo serisindeki canlılar, Australopithecuslar'dan daha gelişmişlerdir. Evrimciler, bu farklı canlılara ait fosilleri ardı ardına dizerek

hayali bir evrim şeması oluştururlar. Bu şema hayalidir, çünkü gerçekte bu farklı sınıfların arasında evrimsel bir ilişki olduğu asla ispatlanamamıştır. Evrim teorisinin 20. yüzyıldaki en önemli savunucularından biri olan Ernst Mayr, "Homo sapiens'e uzanan zincir gerçekte kayıptır" diyerek bunu kabul eder. (J. Rennie, "Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr", Scientific American, Aralık 1992)

Evrimciler *"Australopithecus > Homo habilis > Homo erectus > Homo sapiens"* sıralamasını yazarken, bu türlerin her birinin, bir sonrakinin atası olduğu izlenimini verirler. Oysa paleoantropologların son bulguları, *Australopithecus, Homo habilis ve Homo erectus*'un dünya'nın farklı bölgelerinde aynı dönemlerde yaşadıklarını göstermektedir. (Alan Walker, Science, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, Physical Antropology, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, c. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, s. 272)

Dahası Homo erectus sınıflamasına ait insanların bir bölümü çok modern zamanlara kadar yaşamışlar, Homo sapiens neandertalensis ve Homo sapiens sapiens (modern insan) ile aynı ortamda yan yana bulunmuşlardır. (*Time*, Kasım 1996) Bu ise elbette bu sınıfların birbirlerinin ataları oldukları iddiasının geçersizliğini açıkça ortaya koymaktadır. Harvard Üniversitesi paleontologlarından Stephen Jay Gould, kendisi de bir evrimci olmasına karşın, Darwinist teorinin içine girdiği bu çıkmazı şöyle açıklar:

Eğer birbiri ile paralel bir biçimde yaşayan üç farklı hominid (insanımsı) çizgisi varsa, o halde bizim soy ağacımıza ne oldu? Açıktır ki, bunların biri diğerinden gelmiş olamaz. Dahası, biri diğeriyle karşılaştırıldığında evrimsel bir gelişme trendi göstermemektedirler. (S. J. Gould, Natural History, c. 85, 1976, s.30)

Kısacası, medyada ya da ders kitaplarında yer alan hayali birtakım "yarı maymun, yarı insan" canlıların çizimleriyle, yani sırf propaganda yoluyla ayakta tutulmaya çalışılan insanın evrimi senaryosu, hiçbir bilimsel temeli olmayan bir masaldan ibarettir.

Bu konuyu uzun yıllar inceleyen, özellikle Australopithecus fosilleri üzerinde 15 yıl araştırma yapan İngiltere'nin en ünlü ve saygın bilim adamlarından Lord Solly Zuckerman, bir evrimci olmasına rağmen, ortada maymunsu canlılardan insana uzanan gerçek bir soy ağacı olmadığı sonucuna varmıştır.

Zuckerman bir de ilginç bir "bilim skalası" yapmıştır. Bilimsel olarak kabul ettiği bilgi dallarından, bilim dışı olarak kabul ettiği bilgi dallarına kadar bir yelpaze oluşturmuştur. Zuckerman'ın bu tablosuna göre en "bilimsel" -yani somut verilere dayanan- bilgi dalları kimya ve fiziktir. Yelpazede bunlardan sonra biyoloji bilimleri, sonra da sosyal bilimler gelir. Yelpazenin en ucunda, yani en "bilim dışı" sayılan kısımda ise, Zuckerman'a göre, telepati, altıncı his gibi "duyum ötesi algılama" kavramları ve bir de "insanın evrimi" vardır! Zuckerman, yelpazenin bu ucunu şöyle açıklar:

Objektif gerçekliğin alanından çıkıp da, biyolojik bilim olarak varsayılan bu alanlara -yani duyum ötesi algılamaya ve insanın fosil tarihinin yorumlanmasına-

girdiğimizde, evrim teorisine inanan bir kimse için herşeyin mümkün olduğunu görürüz. Öyle ki teorilerine kesinlikle inanan bu kimselerin çelişkili bazı yargıları aynı anda kabul etmeleri bile mümkündür. (Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 19)

İşte insanın evrimi masalı da, teorilerine körü körüne inanan birtakım insanların buldukları bazı fosilleri ön yargılı bir biçimde yorumlamalarından ibarettir.

Darwin Formülü!

Şimdiye kadar ele aldığımız tüm teknik delillerin yanında, isterseniz evrimcilerin nasıl saçma bir inanışa sahip olduklarını bir de çocukların bile anlayabileceği kadar açık bir örnekle özetleyelim.

Evrim teorisi canlılığın tesadüfen oluştuğunu iddia eder. Dolayısıyla bu iddiaya göre cansız ve şuursuz atomlar biraraya gelerek önce hücreyi oluşturmuşlardır ve sonrasında aynı atomlar bir şekilde diğer canlıları ve insanı meydana getirmişlerdir. Şimdi düşünelim; canlılığın yapıtaşı olan karbon, fosfor, azot, potasyum gibi elementleri biraraya getirdiğimizde bir yığın oluşur. Bu atom yığını, hangi işlemden geçirilirse geçirilsin, tek bir canlı oluşturamaz. İsterseniz bu konuda bir "deney" tasarlayalım ve evrimcilerin aslında savundukları, ama yüksek sesle dile getiremedikleri iddiayı onlar adına "Darwin Formülü" adıyla inceleyelim:

Evrimciler, çok sayıda büyük varilin içine canlılığın yapısında bulunan fosfor, azot, karbon, oksijen, demir, magnezyum gibi çeşitli elementlerden bol miktarda koysunlar. Hatta normal şartlarda bulunmayan ancak bu karışımın içinde bulunmasını gerekli gördükleri malzemeleri de bu varillere istedikleri gibi eklesinler. Karışımların içine, istedikleri kadar amino asit, istedikleri kadar da (bir tekinin bile rastlantısal oluşma ihtimali 10^{-950} olan) protein doldursunlar. Bu karışımlara istedikleri oranda ısı ve nem versinler. Bunları istedikleri kadar en gelişmiş cihazlarla karıştırsınlar. Varillerin başına da dünyanın önde gelen bilim adamlarını koysunlar. Bu uzmanlar babadan oğula, kuşaktan kuşağa aktararak nöbetleşe milyarlarca, hatta trilyonlarca sene sürekli varillerin başında beklesinler. Bir canlının oluşması için hangi şartların var olması gerektiğine inanıyorlarsa hepsini kullanmaları tam anlamıyla serbest olsun. Ancak, ne yaparlarsa yapsınlar o varillerden kesinlikle bir canlı çıkartamazlar. Zürafaları, aslanları, arıları, kanaryaları, bülbülleri, papağanları, atları, yunusları, gülleri, orkideleri, zambakları, karanfilleri, muzları, portakalları, elmaları, hurmaları, domatesleri, kavunları, karpuzları, incirleri, zeytinleri, üzümleri, şeftalileri, tavus kuşlarını, sülünleri, renk renk kelebekleri ve bunlar gibi milyonlarca canlı türünden hiçbirini oluşturamazlar. Değil burada birkaçını saydığımız bu canlı varlıkları, bunların tek bir hücresini bile elde edemezler.

Kısacası, bilinçsiz atomlar biraraya gelerek hücreyi oluşturamazlar. Sonra yeni bir karar vererek bir hücreyi ikiye bölüp, sonra art arda başka kararlar alıp, elektron mikroskobunu bulan, sonra kendi hücre yapısını bu mikroskop altında izleyen profesörleri oluşturamazlar. Madde, ancak Allah'ın üstün yaratmasıyla

hayat bulur. Bunun aksini iddia eden evrim teorisi ise, akla tamamen aykırı bir safsatadır. Evrimcilerin ortaya attığı iddialar üzerinde biraz bile düşünmek, üstteki örnekte olduğu gibi, bu gerçeği açıkça gösterir.

Göz ve Kulaktaki Teknoloji

Evrim teorisinin kesinlikle açıklama getiremeyeceği bir diğer konu ise göz ve kulaktaki üstün algılama kalitesidir. Gözle ilgili konuya geçmeden önce "Nasıl görürüz?" sorusuna kısaca cevap verelim. Bir cisimden gelen ışınlar, gözde retinaya ters olarak düşer. Bu ışınlar, buradaki hücreler tarafından elektrik sinyallerine dönüştürülür ve beynin arka kısmındaki görme merkezi denilen küçücük bir noktaya ulaşır. Bu elektrik sinyalleri bir dizi işlemden sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır. Bu bilgiden sonra şimdi düşünelim:

Beyin ışığa kapalıdır. Yani beynin içi kapkaranlıktır, ışık beynin bulunduğu yere kadar giremez. Görüntü merkezi denilen yer kapkaranlık, ışığın asla ulaşmadığı, belki de hiç karşılaşmadığınız kadar karanlık bir yerdir. Ancak siz bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyretmektesiniz.

Üstelik bu o kadar net ve kaliteli bir görüntüdür ki 21. yüzyıl teknolojisi bile her türlü imkana rağmen bu netliği sağlayamamıştır. Örneğin şu anda okuduğunuz kitaba, kitabı tutan ellerinize bakın, sonra başınızı kaldırın ve çevrenize bakın. Şu anda gördüğünüz netlik ve kalitedeki bu görüntüyü başka bir yerde gördünüz mü? Bu kadar net bir görüntüyü size dünyanın bir numaralı televizyon şirketinin ürettiği en gelişmiş televizyon ekranı dahi veremez. 100 yıldır binlerce mühendis bu netliğe ulaşmaya çalışmaktadır. Bunun için fabrikalar, dev tesisler kurulmakta, araştırmalar yapılmakta, planlar ve tasarımlar geliştirilmektedir. Yine bir TV ekranına bakın, bir de şu anda elinizde tuttuğunuz bu kitaba. Arada büyük bir netlik ve kalite farkı olduğunu göreceksiniz. Üstelik, TV ekranı size iki boyutlu bir görüntü gösterir, oysa siz üç boyutlu, derinlikli bir perspektifi izlemektesiniz.

Uzun yıllardır on binlerce mühendis üç boyutlu TV yapmaya, gözün görme kalitesine ulaşmaya çalışmaktadırlar. Evet, üç boyutlu bir televizyon sistemi yapabildiler ama onu da gözlük takmadan üç boyutlu görmek mümkün değil, kaldı ki bu suni bir üç boyuttur. Arka taraf daha bulanık, ön taraf ise kağıttan dekor gibi durur. Hiçbir zaman gözün gördüğü kadar net ve kaliteli bir görüntü oluşmaz. Kamerada da, televizyonda da mutlaka görüntü kaybı meydana gelir.

İşte evrimciler, bu kaliteli ve net görüntüyü oluşturan mekanizmanın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedirler. Şimdi biri size, odanızda duran televizyon tesadüfler sonucunda oluştu, atomlar biraraya geldi ve bu görüntü oluşturan aleti meydana getirdi dese ne düşünürsünüz? Binlerce kişinin biraraya gelip yapamadığını şuursuz atomlar nasıl yapsın?

Gözün gördüğünden daha ilkel olan bir görüntüyü oluşturan alet tesadüfen oluşamıyorsa, gözün ve gözün gördüğü görüntünün de tesadüfen oluşamayacağı çok açıktır. Aynı durum kulak için de geçerlidir. Dış kulak, çevredeki sesleri kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine

dönüştürerek beyne gönderir. Aynen görmede olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir. Gözdeki durum kulak için de geçerlidir, yani beyin, ışık gibi sese de kapalıdır, ses geçirmez. Dolayısıyla dışarısı ne kadar gürültülü de olsa beynin içi tamamen sessizdir. Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Ses geçirmeyen beyninizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız. Ama o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse, burada keskin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir.

Net bir görüntü elde edebilmek ümidiyle teknoloji nasıl kullanılıyorsa, ses için de aynı çabalar onlarca yıldır sürdürülmektedir. Ses kayıt cihazları, müzik setleri, birçok elektronik alet, sesi algılayan müzik sistemleri bu çalışmalardan bazılarıdır. Ancak, tüm teknolojiye, bu teknolojide çalışan binlerce mühendise ve uzmana rağmen kulağın oluşturduğu netlik ve kalitede bir sese ulaşılamamıştır. En büyük müzik sistemi şirketinin ürettiği en kaliteli müzik setini düşünün. Sesi kaydettiğinde mutlaka sesin bir kısmı kaybolur veya az da olsa mutlaka parazit oluşur veya müzik setini açtığınızda daha müzik başlamadan bir cızırtı mutlaka duyarsınız. Ancak insan vücudundaki teknolojinin ürünü olan sesler son derece net ve kusursuzdur. Bir insan kulağı, hiçbir zaman müzik setinde olduğu gibi cızırtılı veya parazitli algılamaz; ses ne ise tam ve net bir biçimde onu algılar. Bu durum, insan yaratıldığı günden bu yana böyledir.

Şimdiye kadar insanoğlunun yaptığı hiçbir görüntü ve ses cihazı, göz ve kulak kadar hassas ve başarılı birer algılayıcı olamamıştır. Ancak görme ve işitme olayında, tüm bunların ötesinde, çok büyük bir gerçek daha vardır.

Beynin İçinde Gören ve Duyan Şuur Kime Aittir?

Beynin içinde, ışıl ışıl renkli bir dünyayı seyreden, senfonileri, kuşların cıvıltılarını dinleyen, gülü koklayan kimdir? İnsanın gözlerinden, kulaklarından, burnundan gelen uyarılar, elektrik sinyali olarak beyne gider. Biyoloji, fizyoloji veya biyokimya kitaplarında bu görüntünün beyinde nasıl oluştuğuna dair birçok detay okursunuz. Ancak, bu konu hakkındaki en önemli gerçeğe hiçbir yerde rastlayamazsınız: Beyinde, bu elektrik sinyallerini görüntü, ses, koku ve his olarak algılayan kimdir? Beynin içinde göze, kulağa, burna ihtiyaç duymadan tüm bunları algılayan bir şuur bulunmaktadır. Bu şuur kime aittir?

Elbette bu şuur beyni oluşturan sinirler, yağ tabakası ve sinir hücrelerine ait değildir. İşte bu yüzden, herşeyin maddeden ibaret olduğunu zanneden Darwinist-materyalistler bu sorulara hiçbir cevap verememektedirler. Çünkü bu şuur, Allah'ın yaratmış olduğu ruhtur. Ruh, görüntüyü seyretmek için göze, sesi duymak için kulağa ihtiyaç duymaz. Bunların da ötesinde düşünmek için beyne ihtiyaç duymaz. Bu açık ve ilmi gerçeği okuyan her insanın, beynin içindeki birkaç santimetreküplük, kapkaranlık mekana tüm kainatı üç boyutlu, renkli, gölgeli ve ışıklı olarak sığdıran Yüce Allah'ı düşünüp, O'ndan korkup, O'na sığınması gerekir.

Materyalist Bir İnanç

Buraya kadar incelediklerimiz, evrim teorisinin bilimsel bulgularla açıkça çelişen bir iddia olduğunu göstermektedir. Teorinin hayatın kökeni hakkındaki iddiası bilime aykırıdır, öne sürdüğü evrim mekanizmalarının hiçbir evrimleştirici etkisi yoktur ve fosiller teorinin gerektirdiği ara formların yaşamadıklarını göstermektedir. Bu durumda, elbette, evrim teorisinin bilime aykırı bir düşünce olarak bir kenara atılması gerekir. Nitekim tarih boyunca dünya merkezli evren modeli gibi pek çok düşünce, bilimin gündeminden çıkarılmıştır. Ama evrim teorisi ısrarla bilimin gündeminde tutulmaktadır. Hatta bazı insanlar teorinin eleştirilmesini "bilime saldırı" olarak göstermeye bile çalışmaktadırlar. Peki neden?..

Bu durumun nedeni, evrim teorisinin bazı çevreler için, kendisinden asla vazgeçilemeyecek dogmatik bir inanış oluşudur. Bu çevreler, materyalist felsefeye körü körüne bağlıdırlar ve Darwinizm'i de doğaya getirilebilecek yegane materyalist açıklama olduğu için benimsemektedirler. Bazen bunu açıkça itiraf da ederler. Harvard Üniversitesi'nden ünlü bir genetikçi ve aynı zamanda önde gelen bir evrimci olan Richard Lewontin, "önce materyalist, sonra bilim adamı" olduğunu şöyle itiraf etmektedir:

Bizim materyalizme bir inancımız var, 'a priori' (önceden kabul edilmiş, doğru varsayılmış) bir inanç bu. Bizi dünyaya materyalist bir açıklama getirmeye zorlayan şey, bilimin yöntemleri ve kuralları değil. Aksine, materyalizme olan 'a priori' bağlılığımız nedeniyle, dünyaya materyalist bir açıklama getiren araştırma yöntemlerini ve kavramları kurguluyoruz. Materyalizm mutlak doğru olduğuna göre de, İlahi bir açıklamanın sahneye girmesine izin veremeyiz. (Richard Lewontin, "The Demon-Haunted World", The New York Review of Books, 9 Ocak 1997, s. 28)

Bu sözler, Darwinizm'in, materyalist felsefeye bağlılık uğruna yaşatılan bir dogma olduğunun açık ifadeleridir. Bu dogma, maddeden başka hiçbir varlık olmadığını varsayar. Bu nedenle de cansız, bilinçsiz maddenin, hayatı yarattığına inanır. Milyonlarca farklı canlı türünün; örneğin kuşların, balıkların, zürafaların, kaplanların, böceklerin, ağaçların, çiçeklerin, balinaların ve insanların maddenin kendi içindeki etkileşimlerle, yani yağan yağmurla, çakan şimşekle, cansız maddenin içinden oluştuğunu kabul eder. Gerçekte ise bu, hem akla hem bilime aykırı bir kabuldür. Ama Darwinistler kendi deyimleriyle "İlahi bir açıklamanın sahneye girmemesi" için, bu kabulü savunmaya devam etmektedirler. Canlıların kökenine materyalist bir ön yargı ile bakmayan insanlar ise, şu açık gerçeği göreceklerdir: Tüm canlılar, üstün bir güç, bilgi ve akla sahip olan bir Yaratıcı'nın eseridirler. Yaratıcı, tüm evreni yoktan var eden, en kusursuz biçimde düzenleyen ve tüm canlıları yaratıp şekillendiren Allah'tır.

Evrim Teorisi Dünya Tarihinin En Etkili Büyüsüdür

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, ön yargısız, hiçbir ideolojinin etkisi altında kalmadan, sadece aklını ve mantığını kullanan her insan, bilim ve

medeniyetten uzak toplumların hurafelerini andıran evrim teorisinin inanılması imkansız bir iddia olduğunu kolaylıkla anlayacaktır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, evrim teorisine inananlar, büyük bir varilin içine birçok atomu, molekülü, cansız maddeyi dolduran ve bunların karışımından zaman içinde düşünen, akleden, buluşlar yapan profesörlerin, üniversite öğrencilerinin, Einstein, Hubble gibi bilim adamlarının, Frank Sinatra, Charlton Heston gibi sanatçıların, bunun yanı sıra ceylanların, limon ağaçlarının, karanfillerin çıkacağına inanmaktadırlar. Üstelik, bu saçma iddiaya inananlar bilim adamları, profesörler, kültürlü, eğitimli insanlardır. Bu nedenle evrim teorisi için "dünya tarihinin en büyük ve en etkili büyüsü" ifadesini kullanmak yerinde olacaktır. Çünkü, dünya tarihinde insanların bu derece aklını başından alan, akıl ve mantıkla düşünmelerine imkan tanımayan, gözlerinin önüne sanki bir perde çekip çok açık olan gerçekleri görmelerine engel olan bir başka inanç veya iddia daha yoktur. Bu, Afrikalı bazı kabilelerin totemlere, Sebe halkının Güneş'e tapmasından, Hz. İbrahim'in kavminin elleri ile yaptıkları putlara, Hz. Musa'nın kavminin altından yaptıkları buzağıya tapmalarından çok daha vahim ve akıl almaz bir körlüktür. Gerçekte bu durum, Allah'ın Kuran'da işaret ettiği bir akılsızlıktır. Allah, bazı insanların anlayışlarının kapanacağını ve gerçekleri görmekten aciz duruma düşeceklerini birçok ayetinde bildirmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azap onlaradır. (Bakara Suresi, 6-7)

...Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (Araf Suresi, 179)

Allah Hicr Suresi'nde ise, bu insanların mucizeler görseler bile inanmayacak kadar büyülendiklerini şöyle bildirmektedir:

Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, ordan yukarı yükselseler de, mutlaka: "Gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz" diyeceklerdir. (Hicr Suresi, 14-15)

Bu kadar geniş bir kitlenin üzerinde bu büyünün etkili olması, insanların gerçeklerden bu kadar uzak tutulmaları ve 150 yıldır bu büyünün bozulmaması ise, kelimelerle anlatılamayacak kadar hayret verici bir durumdur. Çünkü, bir veya birkaç insanın imkansız senaryolara, saçmalık ve mantıksızlıklarla dolu iddialara inanmaları anlaşılabilir. Ancak dünyanın dört bir yanındaki insanların, şuursuz ve cansız atomların ani bir kararla biraraya gelip; olağanüstü bir organizasyon, disiplin, akıl ve şuur gösterip kusursuz bir sistemle işleyen evreni, canlılık için

uygun olan her türlü özelliğe sahip olan Dünya gezegenini ve sayısız kompleks sistemle donatılmış canlıları meydana getirdiğine inanmasının, "büyü"den başka bir açıklaması yoktur.

Nitekim, Allah Kuran'da, inkarcı felsefenin savunucusu olan bazı kimselerin, yaptıkları büyülerle insanları etkilediklerini Hz. Musa ve Firavun arasında geçen bir olayla bizlere bildirmektedir. Hz. Musa, Firavun'a hak dini anlattığında, Firavun Hz. Musa'ya, kendi "bilgin büyücüleri" ile insanların toplandığı bir yerde karşılaşmasını söyler. Hz. Musa, büyücülerle karşılaştığında, büyücülere önce onların marifetlerini sergilemelerini emreder. Bu olayın anlatıldığı ayet şöyledir:

(Musa:) "Siz atın" dedi. (Asalarını) atıverince, insanların gözlerini büyüleyiverdiler, onları dehşete düşürdüler ve (ortaya) büyük bir sihir getirmiş oldular. (Araf Suresi, 116)

Görüldüğü gibi Firavun'un büyücüleri yaptıkları "aldatmacalar"la -Hz. Musa ve ona inananlar dışında- insanların hepsini büyüleyebilmişlerdir. Ancak, onların attıklarına karşılık Hz. Musa'nın ortaya koyduğu delil, onların bu büyüsünü, Kuran'daki ifadeyle "uydurduklarını yutmuş" yani etkisiz kılmıştır:

Biz de Musa'ya: "Asanı fırlatıver" diye vahyettik. (O da fırlatıverince) bir de baktılar ki, o bütün uydurduklarını derleyip-toparlayıp yutuyor. Böylece hak yerini buldu, onların bütün yapmakta oldukları geçersiz kaldı. Orada yenilmiş oldular ve küçük düşmüşler olarak tersyüz çevrildiler. (Araf Suresi, 117-119)

Ayetlerde de bildirildiği gibi, daha önce insanları büyüleyerek etkileyen bu kişilerin yaptıklarının bir sahtekarlık olduğunun anlaşılması ile, söz konusu insanlar küçük düşmüşlerdir. Günümüzde de bir büyünün etkisiyle, bilimsellik kılıfı altında son derece saçma iddialara inanan ve bunları savunmaya hayatlarını adayanlar, eğer bu iddialardan vazgeçmezlerse gerçekler tam anlamıyla açığa çıktığında ve "büyü bozulduğunda" küçük duruma düşeceklerdir. Nitekim, yaklaşık 60 yaşına kadar evrimi savunan ve ateist bir felsefeci olan, ancak daha sonra gerçekleri gören Malcolm Muggeridge evrim teorisinin yakın gelecekte düşeceği durumu şöyle açıklamaktadır:

Ben kendim, evrim teorisinin, özellikle uygulandığı alanlarda, geleceğin tarih kitaplarındaki en büyük espri malzemelerinden biri olacağına ikna oldum. Gelecek kuşak, bu kadar çürük ve belirsiz bir hipotezin inanılmaz bir saflıkla kabul edilmesini hayretle karşılayacaktır. (Malcolm Muggeridge, The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, s.43)

Bu gelecek, uzakta değildir aksine çok yakın bir gelecekte insanlar "tesadüfler"in ilah olamayacaklarını anlayacaklar ve evrim teorisi dünya tarihinin en büyük aldatmacası ve en şiddetli büyüsü olarak tanımlanacaktır. Bu şiddetli büyü, büyük bir hızla dünyanın dört bir yanında insanların üzerinden kalkmaya

başlamıştır. Artık evrim aldatmacasının sırrını öğrenen birçok insan, bu aldatmacaya nasıl kandığını hayret ve şaşkınlıkla düşünmektedir.

Dediler ki: "Sen Yücesin, bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yok.
Gerçekten Sen, herşeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibi olansın."
(Bakara Suresi, 32)

NOTLAR

1. Ramuz El-Ehadis, (Hadisler Deryasi), Musannif: Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi (k.s), Mütercim: Abdülaziz Bekkine (k.s.), Gonca Yayınevi, 20-13
2. Risale-i Nur Külliyatı, 21. Lema,
s.668
3. Risale-i Nur Külliyatı, 21. Lema, s.668
4. Risale-i Nur Külliyatı, 21. Lema, s.669
5. Risale-i Nur Kulliyatı, Lemalar, s.133
6. Risale-i Nur Kulliyatı, Lemalar, s.133
7. Risale-i Nur Kulliyatı, Lemalar, s.150
8. Risale-i Nur Kulliyatı, Lemalar, s.150
9. Risale-i Nur Kulliyatı, Kastamonu Lâhikası, s. 134
10. Risale-i Nur Külliyatı, 20. Lema, s.662-663
11. Risale-i Nur Külliyatı, 21. Lema, s.668
12. Risale-i Nur Kulliyatı, Barla Lâhikası, s. 78
13. Risale-i Nur Kulliyatı, Hizmet rehberi, s. 169
14. Mesnevi-i Nuriye, s.215
15. Mesnevi-i Nuriye, s.215
16. Risale-i Nur Kulliyatı, Emirdağ Lâhikası, Cilt 1, s.86
17. Risale-i Nur Kulliyatı, Hizmet Rehberi, 81-83
18. Ramuz El-Ehadis, (Hadisler Deryasi), Musannif: Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi (k.s), Mütercim: Abdülaziz Bekkine (k.s.), Gonca Yayınevi, 80-16
19. Risale-i Nur Külliyatı, 21. Lema. s.670
20. Risale-i Nur Külliyatı, 21. Lema, s.160
21. Risale-i Nur Külilyatı, 20. Lema, s.662
22. Risale-i Nur Külliyatı 21. Lema, s.669
23. Risale-i Nur Külliyatı, Lemalar, s.157-158
24. Ramuz El-Ehadis, (Hadisler Deryasi), Musannif: Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi (k.s), Mütercim: Abdülaziz Bekkine (k.s.), Gonca Yayınevi, 236-3
25. Risale-i Nur Külliyatı, Lemalar, s.162
26. Tecri'di Sarih:7/360; Riyazüs-Salihin: 1/284
27. Ramuz El-Ehadis, (Hadisler Deryasi), Musannif: Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi (k.s), Mütercim: Abdülaziz Bekkine (k.s.), Gonca Yayınevi, 423-7
28. Risale-i Nur Külliyatı, 20. Lema, s.154
29. Risale-i Nur Külliyatı, Lemalar, s.151
30. Risale-i Nur Külliyatı, 20. Lema, s.158
31. Risale-i Nur Külliyatı, 20. Lema, s.152
32. Risale-i Nur Külliyatı, 20. Lema, s.153
33. Risale-i Nur Külliyatı, İhlas Risaleleri, s. 45
34. Risale-i Nur Külliyatı, Lemalar, s.160
35. Risale-i Nur Külliyatı, Mektubat, s.33

36. Risale-i Nur Külliyatı, Mektubat, s.33
37. Risale-i Nur Külliyatı, 21. Lema, s. 668-669
38. Risale-i Nur Külliyatı, 21. Lema, s.669